

**ALŪKSNES REĢIONA
BIBLIOTĒKU
GADA DARBA PĀRSKATS**

2021

ALŪKSNE, 2021

Satura rādītājs

Pārskata perioda kopsavilkums	3
1. Vispārīgs Alūksnes reģiona bibliotēku raksturojums	5
2. Finansiālais nodrošinājums.....	7
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	10
4. Personāls	15
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	20
6. Krājums	36
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	45
8. Novadpētniecība	65
9. Projekti.....	75
10. Publicitāte	77
11. Sadarbības tīkla raksturojums	83
12. Metodiskais un konsultatīvais darbs.....	86
Pielikums nr.1 Alūksnes reģiona bibliotēku darbinieku 2021.gadā apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi	90
Pielikums nr.2 Diskusijās “Kādu es vēlos redzēt Alūksnes jauno bibliotēku” ieteikumu apkopojums.....	107

Pārskata perioda kopsavilkums

• Darba prioritātes

- Akcents uz **individuālu darbu ar lietotāju**: nepieciešamo izdevumu un informācijas atlase un piegāde, elektroniskā dokumentu piegāde, pakalpojuma *grāmatu piegāde mājās* aktualizēšana, individuālās tiešsaistes konsultācijas iedzīvotāju digitālo prasmju pilnveidei;
- **Novadpētniecības darbs**, iedzīvotāju iesaiste novadpētniecības materiālu vākšanā, atmiņu stāstu par neseno pagātņi fiksēšana, darbs pie izstādes “Alūksnes putnu ferma-60”;
- **Lasītprīka veicināšana bērniem un pusaudžiem** - 15 publisko un 8 skolu bibliotēku iesaistīšanās lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”, Skaļās lasīšanas sacensības;
- Bibliotēku **krājumu kvalitātes uzlabošana**, krājuma un bibliotēkas darbības **popularizēšana** virtuālajā vidē;
- aktivizēt bibliotēku darbu sociālajos tīklos;
- **Droša darba organizācija** bibliotēkās vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas apstākļos;
- **Jaunu Alūksnes pilsētas bibliotēkas lietošanas noteikumu izstrāde**, iekļaujot tajos fizisko personu datu aizsardzības normas.

• Jauni pakalpojumi, esošo pakalpojumu pilnveide

- **Izbraukuma seminārs** “Dabā atrastās vērtības”, turpināts darbs **pie tiešsaistes izglītojošu lekciju un apmācību piedāvājuma** (Skat. 5.nodaļā *Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība* 31.lpp.);
- Rosinot iedzīvotājus sniegt atmiņas un liecības par nesenās pagātnes notikumiem Alūksnē – uzsākts veidot **jaunu atmiņu stāstu kolekciju** “Stāsti par mums” (Skat. 7.nodaļā *Novadpētniecība* 73.lpp.)
- Turpināts darbs pie **video stāstu kolekcijas** “Savējie iedvesmo! Mēs varam!” papildināšanas – izveidoti 3 video stāsti (Skat. 7.nodaļā *Novadpētniecība* 69.lpp.);
- Aktualizēts un paplašināts pakalpojums **grāmatu piegāde mājās** (24.lpp.) un sadarbībā ar nodibinājumu “Alūksnes un Apes novadu fonds” vākti ziedojumi un iegādātas **magnetolas audiogrāmatu atskaņošanai** (24.lpp.);
- Alūksnes pilsētas bibliotēkai, izmantojot pašu resursus un nepiesaistot ārpuspakalpojumu, izveidota **jauna interneta vietne**, turpinās darbs pie tās pilnveides, satura publicēšanas.

• Nozīmīgi/jauni projekti

- Kā nozīmīgs solis jaunas Alūksnes bibliotēkas izveides virzienā minams - Alūksnes novada pašvaldības 23.09.2021. pieņemtais lēmums atbalstīt metu konkursa izsludināšanu projektam bibliotēkas izveide Ojāra Vācieša ielā 2A, Alūksnē. Bibliotēku plānots izveidot, rekonstruējot un paplašinot ēku Ojāra Vācieša ielā 2A Alūksnē. (skat. nodaļā *Materiāli tehniskā stāvokļa vērtējums* 11.lpp.) un saistībā ar minēto - diskusiju “Kādu es vēlos redzēt jauno Alūksnes bibliotēku?” organizēšana iedzīvotājiem (skat. 22.lpp. un pielikumu Nr.2 111.lpp.);
- Veiksmīgs sadarbības projekts- Alūksnes pilsētas bibliotēka, SIA “Alūksnes putnu ferma” un Alūksnes muzejs- izstāde “Alūksnes putnu ferma - 60” (skat. nodaļu *Novadpētniecība* 71.lpp., arī- 84.lpp. nodaļā *Sadarbības tīkla raksturojums*).

• Administratīvi teritoriālās reformas ietekme uz darbu pārskata periodā

Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Apes novads, kurā reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas veica Alūksnes pilsētas bibliotēka, ar 01.07.2021. tiek iekļauts Smiltenes novadā.

Bijušā Apes novada 4 publiskās bibliotēkas - Apes, Gaujienas, Trapenes un Vidagas- ar 27.10.2021. Smiltenes domes lēmumu kļūst par Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvaldes

struktūrvienībām, bet no 01.01.2022. par Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvaldes Smiltenes novada bibliotēkas apakšstruktūrām.

Minētās 4 publiskās bibliotēkas un 2 skolu bibliotēkas (Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola), kuras piedalās Alūksnes reģiona kopkataloga veidošanā, atspoguļojot tajā savu bibliotēku krājumus, saglabā saikni ar Alūksnes pilsētas bibliotēku. 2022. gads jautājumos, kas skar kopkatalogā iesaistītās bibliotēkas, būs pārejas periods, kurā netiks veikti savstarpēji finansiāli norēķini par darbu elektroniskajā katalogā ar bibliotēkām, kas ATR rezultātā ir piederīgas citam novadam.

- **Problēmas, to risinājumi**

Alūksnes novada bibliotēkām savā darbībā jāreķinās, ka jāstrādā ļoti saspringtā finansiālajā situācijā, jo pašvaldības prioritāte- pabeigt sporta centra būvniecību. Pārdomāti un taupīgi jārīkojas ar finansējumu, lai tiktu nodrošināti bibliotēku sniegtie pamatpakalpojumi, trūkst līdzekļu attīstībai.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā kā reģiona galvenajā bibliotēkā- nepietiekama personāla kapacitāte. No 01.07.2022. pagastu bibliotēkas tiek pievienotas kā struktūrvienības Alūksnes bibliotēkai, bet finansējums papildus piešķirts netiek. Alūksnes bibliotēkā vakanta metodiķa amata vieta, ko nevar aizpildīt nepietiekamā finansējuma dēļ. Notiek un vēl plānota pienākumu pārdale starp esošajiem darbiniekiem, bet tas nav ilglaicīgs risinājums. Pašvaldībā uzsākts darbs pie jauniem noteikumiem finansējuma sadalē starp pašvaldības iestādēm, teritorijām.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

1. Vispārīgs Alūksnes reģiona bibliotēku raksturojums

• Īss situācijas apraksts

Pārskata periodā Alūksnes reģiona bibliotēku tīklā ietilpa **Alūksnes novada** bibliotēkas un **Apes novada** bibliotēkas. Bibliotēku tīklā **izmaiņas nav notikušas**. Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā no 01.07.2021.- Apes novads iekļauts Smiltenes novadā.

2021.gada darba pārskatā atspoguļots 17 Alūksnes novada un 4 Apes (Smiltenes) novada publiskajās bibliotēkās paveiktais, analizējot galvenos darba rādītājus un akcentējot svarīgāko reģiona bibliotēku darbā.

Alūksnes novadā bibliotēkāros un informacionālos pakalpojumus nodrošina:

- Alūksnes pilsētas bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka (Alūksnē- 1 bibliotēka uz 7154 iedzīvotājiem);
- 16 pagastu bibliotēkas (laukos vidēji 1 bibliotēka uz 505 iedzīvotājiem; katrā pagasta teritorijā pa 1 bibliotēkai; Jaunalūksnes pagastā – 2 bibliotēkas);
- 10 vispārīzglītojošo skolu bibliotēkas;
- 1 augstskolas filiāles bibliotēka- LU Alūksnes filiāle.

Alūksnes pilsētas bibliotēka ir Alūksnes novada pašvaldības iestāde, pagastu bibliotēkas- pagastu pārvalžu struktūrvienības.

Apes novadā bibliotēkāros un informacionālos pakalpojumus nodrošina:

- Apes bibliotēka apkalpo pilsētas un tai pieguļošā Apes pagasta 1307 iedzīvotājus;
- 3 pagastu bibliotēkas (laukos 1 bibliotēka uz 685 iedzīvotājiem);
- 4 vispārīzglītojošo skolu bibliotēkas.

2021.gadā par publisko bibliotēku lietotājiem Alūksnes reģionā kopumā iesaistīti 29,6% iedzīvotāju, Alūksnes novadā - 28,6 %, Apes novadā- 34,2 % iedzīvotāju.

Iedzīvotāju skaits atskaites gada laikā abos novados samazinājies par 2,15% jeb 409 iedzīvotājiem, kas ir gandrīz uz pusi vairāk kā 2020.gadā, kad šis skaits bija 213 iedzīvotāji. Bibliotēkās reģistrēto aktīvo lietotāju skaits pārskata periodā samazinājies par 2,7%.

• **Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā**

Alūksnes novadā bibliotēku darbībā izmaiņas nav notikušas.

- 7 pagastu bibliotēkas - Jaunalūksnes, Jaunannas, Jaunlaicenes, Liepnas, Mālpes, Māriņkalna, Pededzes - strādā 0,8 slodzes;
- Alsviķu bibliotēkai darbojas nodaļa Strautiņos, kur tiek nodrošināti bibliotēkas pakalpojumi 2 reizes nedēļā;
- 3 pagastu bibliotēkās - Bejā, Veclaicē un Zeltiņos kā struktūrvienības darbojas vēstures krātuves;
- Kalncempju bibliotēka lasītājiem atvērta 1 dienu nedēļā- 0,2 slodzes;
- 4 pagastu bibliotēku – Annas, Ilzenes, Malienas, Mārkalnes- vadītāji pilda arī pagasta kultūras organizatora pienākumus;
- Alūksnes pilsētas bibliotēka lietotājiem atvērta 6 dienas nedēļā (izņemot ārkārtas situācijas laikā) 46 stundas nedēļā.

2021.gada 23.decembrī Alūksnes novada dome pieņēma lēmumu “Par Alūksnes novada pašvaldības kultūras iestāžu institucionālās sistēmas pilnveidošanu” (Lēmums Nr.375, sēdes protokols Nr.20, 16.p.). Attiecībā uz bibliotēkām lēmums paredz- ar 01.07.2022. mainīt Alūksnes novada pašvaldības iestādes “Alūksnes pilsētas bibliotēka” nosaukumu uz “Alūksnes novada bibliotēka” un reorganizēt Alūksnes novada bibliotēku, pievienojot tai pagastu pārvalžu struktūrvienības – 16 pagastu bibliotēkas.

Apes novada publiskās bibliotēkas līdz 01.07.2021. darbojās kā Apes novada pašvaldības iestādes "Apes kultūras un tūrisma centrs" struktūrvienības un darbojas uz pilnām slodzēm. Pēc administratīvi teritoriālās reformas, kad Apes novads iekļāvās Smiltenes novadā, ar 27.10.2021. Smiltenes domes lēmumu Nr.277 bijušā Apes novada bibliotēkas kļūst par Smiltenes novada

Kultūras un tūrisma pārvaldes struktūrvienībām, bet no 01.01.2022. par Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvaldes Smiltenes novada bibliotēkas apakšstruktūrām.

- **Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā definētajiem virzieniem un uzdevumiem**

Svarīgākais, kas pārskata periodā paveikts no Alūksnes pilsētas bibliotēkas attīstības plānā 2017.- 2021. definētajiem uzdevumiem:

- organizētas iedzīvotāju diskusijas dažādām mērķgrupām, lai noskaidrotu, kādus pakalpojumus viņi vēlētos saņemt topošajā jaunajā Alūksnes bibliotēkā;
- izveidota jauna bibliotēkas interneta vietne, turpinās darbs pie tās pilnveides, satura publicēšanas;
- uzsākts darbs pie jaunas bibliotēkas izveides Alūksnē, sagatavots un izsludināts metu konkurss ēkai, kuru plānots rekonstruēt un paplašināt, lai izveidotu jaunu modernu bibliotēku;
- izveidots bibliotēkas lietotāju saraksts, kuri apliecinājuši vēlmi saņemt informāciju par jaunumiem bibliotēkā, kura regulāri tiek arī nosūtīta, izmantojot IS Alise iespējas;
- turpinām dalību lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija”, “Skaļās lasīšanas sacensība”;
- aktīvs darbs novadpētniecības jomā- iedzīvotāju atmiņu fiksēšana par nesenās pagātnes notikumiem;
- aktivizēts bibliotēkas darbs sociālajos tīklos (rubrika #Kolasīt, virtuālās izstādes);
- turpinās darbs pie iedzīvotāju digitālo prasmju attīstības, organizējot individuālās apmācības.

Nepietiekamā finansējuma dēļ, diemžēl, jau otro gadu netiek realizēti uzdevumi, kas saistīti ar bibliotēkas materiāli tehniskās bāzes uzlabošanu, datortehnikas nomaiņu u.c.

- **Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā**

Alūksnes reģiona bibliotēkas jau ar savu pamatdarbību nodrošina vienu no ilgtspējīgas attīstības mērķiem- nodrošina visiem iedzīvotājiem mūžizglītības iespējas, nodrošina brīvu bezmaksas piekļuvi kvalitatīviem informācijas resursiem, palīdz informācijas izvērtēšanā, nodrošina bezmaksas piekļuvi informācijas tehnoloģijām, globālajam tīmeklim, ar savām aktivitātēm veicina iedzīvotāju digitālo iekļaušanos (apmācības e-pakalpojumu izmantošanā- “Digitālās piektdienas” u.c.), atbalsta un sekmē lasītprasmes uzlabošanu un veicināšanu (lasītveicināšanas aktivitātes, audio grāmatas vājredzīgiem, neredzīgiem un citiem cilvēkiem, kas nevar fiziski lasīt parastās grāmatas u.c.).

Alūksnes pilsētas bibliotēka, organizējot izglītojošas aktivitātes, pārskata periodā pievērsusi iedzīvotāju uzmanību dabas aizsardzības problēmām, videi draudzīgam dzīvesveidam, paradumu maiņai, rosinot domāt par ilgtspēju visās dzīves jomās - seminārs “Klimata pārmaiņas. Kurp ejam?”, izbraukuma seminārs “Dabā atrastās vērtības”, foto konkurss “Ar velo pa draugam”, skolēniem “Esi mobils ar velosipēdu”.

- **Bibliotēku akreditācija**

Alūksnes reģiona bibliotēku akreditācija pārskata periodā nav notikusi. Vietējās nozīmes bibliotēkām tā plānota 2022.gadā.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

2. Finansiālais nodrošinājums

Pārskata periodā Alūksnes reģiona pašvaldību publisko bibliotēku pamatdarbību nodrošināja Alūksnes novada un Apes (no 01.07.2021. - Smiltenes novada) novada pašvaldību asignējumi. Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem bibliotēkās pārskata periodā ir ļoti niecīgi un sastāda tikai ~ 0,3 % no visa bibliotēku finansējuma.

Tabula "Alūksnes reģiona bibliotēku izdevumi"

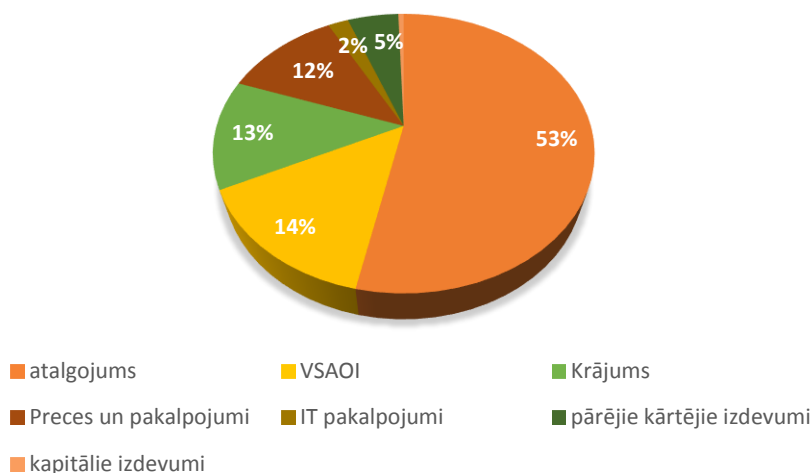
	2019.	2020.	2021.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Izdevumi kopā (EUR)	559346	439532	435824	-21,4	-0,84
Darbinieku atalgojums (bruto)	234071	234002	232427	-0,03	-0,67
Krājuma komplektēšana	52265	52557	55266	+0,6	+5,15

99,4% no bibliotēkām piešķirtā finansējuma tiek izlietoti **kārtējiem izdevumiem** (atalgojumam, ēku, telpu, iekārtu uzturēšanai, krājuma komplektēšanai, preču, pakalpojumu iegādei), pavisam niecīgi nu jau vairākus gadus ir bibliotēku **kapitālie izdevumi**- tikai 2404 eiro, par kuriem iegādāta multifunkcionālā iekārta Alūksnes novada Alsviķu bibliotēkas Strautiņu nodaļai un portatīvais dators Apes novada Trāpenes bibliotēkai, Alūksnes novada Annas bibliotēkā 1000 eiro izlietoti apkures katla pārveidošanai, lai uzlabotu siltumapgādi bibliotēkā.

Bibliotēku izdevumi kopumā:

- reģionā kopumā - samazinājušies par 0,84%;
- Alūksnes novadā - samazinājušies par 1,7%;
- Alūksnes pilsētas bibliotēkai – samazinājušies par 8,8%;
- Apes novadā - palielinājušies par 3,5%.

Alūksnes reģiona pašvaldību bibliotēku izdevumi 2021.gadā

Ierobežota finansējuma apstākļos, kad pietrūkst finansējuma bibliotēku attīstībai, ir likumsakarīgi, ka pamatā finansējums tiek izlietots darbinieku atalgojumam un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām- reģionā kopā- 67%, Alūksnes pilsētas bibliotēkā- pat 82%.

Izdevumi krājuma komplektēšanai:

- reģionā kopumā - palielinājušies par 5,2%;
- Alūksnes novadā - palielinājušies par 5,5%;
- Alūksnes pilsētas bibliotēkai – samazinājušies par 0,6%;
- Apes novadā - palielinājušies par 4,3%.

Finansējums krājuma komplektēšanai ir stabils, tas sastāda 13% no visiem izdevumiem.

Izdevumi atalgojumam:

- reģionā kopumā - samazinājušies par 0,7%;
- Alūksnes novadā - samazinājušies par 2,3%;
- Alūksnes pilsētas bibliotēkai – samazinājušies par 8,3%;
- Apes novadā - palielinājušies par 9%.

Atalgojuma lielums personālam Alūksnes novada bibliotēkās nav mainījies, Apes novadā- 2021.gadā tas palielinājies par 10% un sastāda 693 eiro.

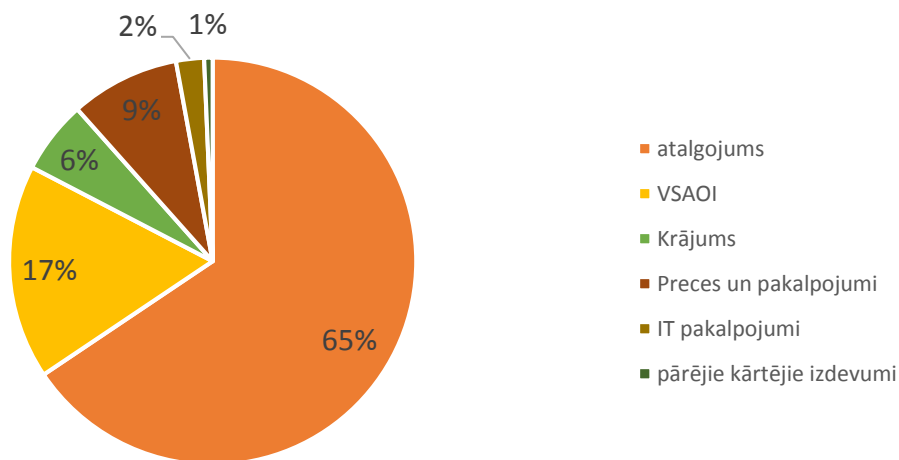
Alūksnes pilsētas bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas ieņēmumus veido Alūksnes novada pašvaldības asignējumi, kas 2021.gadā sastādīja 99,7 % no kopējā finansējuma, kā arī Apes novada pašvaldības finansējums par reģiona galvenās bibliotēkas funkciju realizēšanu Apes novadā- 857 eiro.

Alūksnes pilsētas bibliotēkai, kā arī citām Alūksnes novada pašvaldības iestādēm, pašvaldības budžeta asignējumi gadu no gada samazinās. Pēdējos 3 gados šis samazinājums kopumā bibliotēkai ir 15%.

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkas izdevumi”

	2019.	2020.	2021.	+/- salīdzinot ar iepriekšējo gadu (%)	
Izdevumi kopā (EUR)	133114	137519	125473	+3,3	-8,76
Darbinieku atalgojums (bruto)	84087	89740	82303	+6,7	-8,29
Krājuma komplektēšana	8389	7319	7273	-12,7	-0,63

Alūksnes pilsētas bibliotēkas izdevumi 2021.gadā

Pamatā finansējums tiek izlietots darbinieku darba algām un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām- 82%, bibliotēkas krājuma papildināšanai – 6%. Darba samaksa bibliotēkas speciālistiem palikusi nemainīga, izdevumu samazinājums atalgojumam - uz samazināto amata vietu rēķina. Finansējums krājuma komplektēšanai – stabils, samazinājums niecīgs.

Galvenie secinājumi: pašvaldību finansējums- stabils, nodrošina bibliotēku pamatfunkciju veikšanu, bet ir ierobežots bibliotēkas pakalpojumu un infrastruktūras attīstībai, īpaši Alūksnes novadā, kur pašvaldības budžeta asignējumi pēdējo 3 gadu laikā turpina samazināties. Ievērojami samazinājušies ieņēmumi no maksas pakalpojumiem, kas saistīts ar ierobežoto bibliotēku apmeklējumu. Ierobežota finansējuma apstākļos bibliotēku vadītāju viens no svarīgākajiem uzdevumiem - sekot, lai piešķirtais finansējums tiktu racionāli un pārdomāti izlietots. Prieks, ka finansējums krājuma komplektēšanai stabils, ar tendenci nedaudz palielināties (+5%). Speciālistu atalgojums Alūksnes novadā pārskata periodā nav mainījies, Apes novadā – palielinājies par 10%.

Turpinot samazināties lietotāju skaitam un bibliotēku fiziskajam apmeklējumam, pieauguši kārtējie izdevumi uz 1 bibliotēkas lietotāju un tie reģionā kopumā ir 78,59 eiro (+1,28), uz 1 fizisko apmeklējumu- 7,65 eiro (+1,28).

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- **Telpu un ēku remontdarbi**

Pārskata periodā tikai vienā Alūksnes novada bibliotēkā – **Mārkalnes pagasta bibliotēkā** - veikts neliels telpu kosmētiskais remonts. Tas veikts bibliotēkas ieejas zonā - gaitenī (sienu līdzināšana, krāsošana, jauns griestu segums, LED apgaismojums, jauns grīdas segums) un bibliotēkas lietotāju apkalpošanas zonā, kur nomainīts grīdas segums, par kopējo summu 1824 eiro. 2022.gadā plānots kosmētisko remontu turpināt. Uzlabota vide bibliotēkas Vēstures istabā, to funkcionāli pārkārtojot un papildinot ar jaunu stendu ar novadnieces Janas Rāgas lielformāta fotoattēliem ar Mārkalnes dižakmeņiem.

Neliels kosmētiskais remonts veikts Mārkalnes bibliotēkā

Alūksnes novada Annas pagastā ēkai, kurā atrodas bibliotēka un tautas nams, tika uzlabota siltumapgāde, esošajam apkures katlam pievienojot granulu katlu. 2022.gadā pašvaldība plānojusi minētajai ēkai uzlabot energoefektivitāti – veikt apgaismojuma nomaiņu, fasādes siltināšanu, piesaistos ES fondu finansējumu.

Bejas bibliotēkas pārziņā ir ne tikai ēka, kur atrodas bibliotēka, bet arī novadpētniecības krātuves 2 ēkas ar interesantām novadpētniecības ekspozīcijām, no kurām vienai ēkai – vecajai klētiņai - atskaites periodā tika nomainīts jumts (finansējums ņemts no Jaunalūksnes pagasta pārvaldes budžeta).

Tā kā **Liepnas bibliotēka** atrodas Liepnas pamatskolas ēkā, tad 2021.gadā, modernizējot un uzlabojot ugunsdrošības sistēmu skolā, arī bibliotēkas telpās tā tika uzlabota. Bibliotēkā uzlabots elektriskais apgaismojums, nomainot gaismas ķermeņus.

Malienas pagasta pārvaldes ēkai, kurā atrodas arī bibliotēka, pārkrāsota ēkas fasāde (finansējums ņemts no Malienas pagasta pārvaldes budžeta).

Ierobežotā un nepietiekamā finansējuma dēļ arī **Alūksnes pilsētas bibliotēkā** remontdarbi bibliotēkas telpās pārskata periodā nav veikti, bet ir ļoti nepieciešami.

Apes novada (no 01.07.2021.- Smiltenes novads) bibliotēkās atskaites periodā remontdarbi nav veikti. **Gaujienas bibliotēkā** 2021.gadā plānotais ieejas zonas kosmētiskais remonts, grīdas seguma un griestu apgaismojuma nomaiņa ir uzsākti 2022.gada janvārī.

Novembra mēnesī pie Gaujienas Tautas nama un bibliotēkas tika uzstādīts jauns informācijas stends un karoga masts.

Pie Gaujienas bibliotēkas un tautas nama ēkas uzstādīts jauns informatīvais stends

Malienas pagasta pārvaldes ēkai, kurā atrodas arī bibliotēka, - jauns fasādes krāsojums

2022.gads Alūksnes novada bibliotēkām jāturpina pavadīt samazināta finansējuma apstākļos, tādēļ lielāki remontdarbi nav plānoti.

- **Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām**

Atskaides periodā Alūksnes reģiona bibliotēkas savu atrašanās vietu nav mainījušas.

Telpas paplašināt atskaides periodā radās **Pededzes bibliotēkai**, kad pagasta pārvaldei atbrīvojās bibliotēkai blakus esošā telpa. Tā - 2021.gada decembrī - bibliotēka ieguva vēl vienu telpu 16 m² platībā, kur tika izveidots Pededzes bibliotēkas *Izzinis*. Šajā telpā tiek izvietotas izstādes, to varēs izmantot arī, organizējot nelielas tikšanās un prezentācijas.

Pededzes bibliotēkā tagad īpaša telpa "Izzinis"

- **Jaunu ēku būvniecība, rekonstrukcija**

Jaunu ēku būvniecība pārskata periodā nav veikta.

Pateicoties esošajai Alūksnes novada pašvaldības vadībai, beidzot ir sācies reāls darbs pie jaunas bibliotēkas izveides Alūksnes pilsētā. Lai arī par jaunās bibliotēkas atrašanās vietu Alūksnes novada domē risinājās diezgan vētrains diskusijas, priecē tas, ka neviens no deputātiem nenoliedza jaunas un visiem pieejamas bibliotēkas nepieciešamību Alūksnē. Kopā ar pašvaldības vadību, projektu vadītāju un citiem administrācijas darbiniekiem apmeklētas bibliotēkas Ogrē, Talsos un Limbažos, noorganizētas diskusijas atsevišķām mērķgrupām "Kādu es vēlos jauno bibliotēku?"

Pamatojoties uz Alūksnes novada attīstības programmas 2011.-2017. Investīciju plāna 2015.-2021. gadam 65.9. punktu un likuma "Par pašvaldībām" 15. panta 4. un 5. punktu, Alūksnes novada pašvaldība 23.09.2021. pieņēma lēmumu atbalstīt metu konkursa izsludināšanu projektam bibliotēkas izveide Ojāra Vācieša ielā 2A, Alūksnē. Metu konkursa mērķis ir iegūt arhitektoniski augstvērtīgu un funkcionāli pārdomātu, vēsturiskajā un ainavas izpētē balstītu, nolikumā un tehniskajā specifikācijā ietvertajām prasībām atbilstošu un ekonomiski pamatotu metu bibliotēkas izveidei.

Bibliotēku plānots izveidot, rekonstruējot un paplašinot ēku Ojāra Vācieša ielā 2A, kas ir vietējās nozīmes arhitektūras piemineklis "Stallis, vēlāk progimnāzija", ēka atrodas Alūksnes pilsētas centrālajā daļā un ir valsts nozīmes pilsētībūvniecības pieminekļa "Alūksnes pilsētas vēsturiskais centrs" un valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa "Alūksnes muižas apbūve" daļa. Norit darbs pie tehniskās specifikācijas un metu konkursa nolikuma izstrādes. Metu konkurss izsludināts 2022.gada 24.februārī.

Ēka Alūksnē, Ojāra Vācieša ielā 2a, kuru plānots izveidot par mūsdienīgu bibliotēku

Alūksnes novada attīstības programma 2022. - 2027. gadam Investīciju plānā iekļauta Alūksnes bibliotēkas izveide minētajā ēkā, plānotais projekta īstenošanas periods 2023.-2025.gads.

- **Iekārtas, aprīkojums, IKT nodrošinājums**

Darbinieku datortehnikas stāvoklis bibliotēkās vērtējams kā apmierinošs- 52% lietotāju datoru un 64% no darbinieku datoriem ir iegādāti pēdējos 5 gados.

Bibliotēkās lietotāji vēl joprojām izmanto *Trešā Tēva dēla* projekta datortehniku, tie sastāda 23 % no lietotājiem pieejamajiem datoriem, tiek uzlabota to darbība. Pieprasījums pēc datoru izmantošanas bibliotēkās sarūk, pārskata periodā to skaits samazināts par 8 datoriem, salīdzinot ar 2020.gadu.

Ierobežotā finansējuma dēļ, apstājusies datortehnikas nomaiņa. 2021.gadā tikai Apes novada Trāpenes bibliotēkā iegādāts portatīvais dators lietotājiem par 744 eiro. Alūksnes novada Alsviķu bibliotēka iegādājusies multifunkcionālo iekārtu izmantošanai bibliotēkas Strautiņu nodaļā.

2021.gada janvārī, likvidējot pašvaldības iestādi "Gaujienas Info centrs", Gaujienas bibliotēka pārņēma lietošanā un pakalpojumu sniegšanai paredzētu A3 krāsainās izdrukas multifunkcionālo iekārtu Kyocera Taskalfa 3050c, laminēšanas iekārtu un Unibind iesiešanas iekārtu.

Alūksnes novada pašvaldības finansējums arī 2022.gadā ir nepietiekams un jaunas datortehnikas iegāde nav plānota. Bibliotēkās, kurās tiks izveidoti vietējas (novada) nozīmes Valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri (VPVKAC), tiks iegādāta datortehnika par valsts piešķirtajiem līdzekļiem minētajā projektā. Tā – 2022.gada 1.martā klientu apkalpošanas centrs darbu uzsāks Pededzes bibliotēkā, kā rezultātā bibliotēkai iegādāti 2 jauni datori- darbiniekam un lietotājiem.

Pededzes un Zeltiņu bibliotēkās veci mobilie tālruņi nomainīt ar viedtālruņiem, kas ļauj uzlabot virtuālās saziņas iespējas ar apmeklētājiem.

Datu pārraides ātrums vienotajā bibliotēku datu pārraides tīklā 3TD ir 20/5 Mbps vietējās nozīmes bibliotēkās un 100 Mbps Alūksnes pilsētas bibliotēkā kā reģiona galvenajā bibliotēkā. Šis ātrums arī reāli bibliotēkās ir pieejams, ko apliecina periodiskie datu tīkla darbības ātruma mērījumi. Bibliotēku vienotā palīdzības dienesta atbalsts situācijās, kad tas nepieciešams, vērtējams kā labs, ar dienesta starpniecību īsā laikā tiek atrisinātas visas ar tīkla darbību saistītās problēmas. Problēmsituācijas ar datortehniku vai lokālā tīkla darbību, risina pašvaldību IT speciālisti, Alūksnes pilsētas bibliotēkā – IT administrators, kas bibliotēkā strādā uz 0,8 slodzēm.

Tabula “Alūksnes reģiona bibliotēku datortehnikas vērtējums”

	Darbiniekiem (kopējais skaits)	Lietotājiem (kopējais skaits)	Vērtējums							
			Iegādāti līdz 2009.gadam		Iegādāti no 2010. līdz 2014.gadam		Iegādāti 2015.- 2020. gadā		Iegādāti 2021.gadā	
			Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem	Darbiniekiem	Lietotājiem
Datori	42	88 (-8)		21	15	21	27	45		1
Printeri	11		5		6					
Kopēšanas iekārtas	2		2							
Skeneri	1						1			
Multifunkc. iekārtas	35 (+1)		3		11		20		1	

2021.gadā bibliotēkām pieejamais finansējums jauna parīkojuma, mēbeļu iegādei ir bijis visai ierobežots.

Tabula “Alūksnes reģiona bibliotēku materiāli tehniskās bāzes uzlabošana”

Bibliotēka	Iegādātas preces
Alsviķu bibliotēka	Iegādāti multifunkcionālā iekārta 660 eiro, biroja krēsls 139 eiro, tējkannas 2 gb 35 eiro
Annas bibliotēka	Iegādāts grāmatu skapis uz ritentiņiem par 130 eiro
Apes bibliotēka	Iegādāti divi biroja krēsli par 190 eiro, apaļš galds par 184 eiro, plauktiņš spēlēm par 46 eiro
Bejas bibliotēka	Ziemassvētku laika noformējumam iegādātas elektriskās virtenes, lai izgaismotu eņģeļa figūru
Jaunlaicenes bibliotēka	Bibliotēkas telpu uzkopšanai iegādāts iRobot par 414 eiro
Malienas bibliotēka	Iegādāti 8 jauni grāmatu plaukti par 2086 eiro, bērnu apkalpošanas zonai - 2 pufi par 109 eiro.
Mārkalnes bibliotēka	Netālu no bibliotēkas izveidota neliela āra lasītava bērniem- ar mazu namiņu grāmatām un soliņiem ~120 eiro

Pededzes bibliotēka	Iegādāta video Webkamera, austiņas ar mikrofonu un tumbiņas 122 eiro vērtībā, viedtālrunis Samsung Galaxy par 200 eiro
Trapenes bibliotēka	Iegādāts portatīvais dators lietotājiem par 744 eiro
Vidagas bibliotēka	Iegādāts mobilais gaisa kondicionieris par 365 eiro
Zeltiņu bibliotēka	Iegādāts viedtālrunis Samsung Galaxy A03s par 155 eiro

Malienas bibliotēkā iegādāti jauni grāmatu plaukti un labiekārtota zona bērniem

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

Bibliotēku darbs pandēmijas apstākļos vēlreiz apliecināja, ka lai uzlabotu bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas iespējas ārpus bibliotēkas telpām, nepieciešams domāt par āra lasītavu izveidi pie bibliotēkām. Alūksnē un Apes pilsētā būtu nepieciešams uzstādīt grāmatu un žurnālu nodošanas / izsniegšanas iekārtas, bet to 2022.gada budžetā, diemžēl, nav iespējams plānot.

Alsviķu, Mālpupes, Veclaicenes bibliotēkās darbinieces saziņai izmanto savus personīgos viedtālruņus, jādomā par modernu viedtālruņu iegādi bibliotēkai.

Beidzot uzsākts darbs, lai rastu risinājumu Alūksnes pilsētas bibliotēkas nodrošināšanai ar bibliotēkas funkcijām atbilstošām telpām. Novada pašvaldība 23.09.2021. pieņēmusi lēmumu par metu konkursa izsludināšanu projektam bibliotēkas izveide Ojāra Vācieša ielā 2A, Alūksnē. Jācer, ka kopīgiem spēkiem Alūksnē plānotajā periodā- līdz 2025.gadam - būs jauna un moderna bibliotēka. Esošajā ēkā bibliotēkas attīstībai vairs finansējums netiks piešķirts (tikai kārtējiem izdevumiem), tādēļ jācer, ka projekta realizācija noritēs veiksmīgi un plānotajā termiņā!

Galvenie secinājumi pārskata periodā: nepietiekamā finansējuma dēļ tikai 1 reģiona bibliotēkā veikts neliels kosmētiskais remonts. Diemžēl, arī 2022.gadā bibliotēkās nav plānoti būtiski remontdarbi un materiāli tehniskā stāvokļa uzlabojumi, inventāra un iekārtu nomaiņa. Bibliotēkās tiek samazināts lietotājiem paredzēto datorvienību skaits, pārsvarā- norakstot 3td projekta datorus. 2022.gadā būtiski jāizvērtē bibliotēkās esošā lietotājiem paredzētā datortehnika, sabalansējot tās skaitu ar reālo lietotāju pieprasījumu.

Izveidojot bibliotēkās vietējās nozīmes klientu apkalpošanas centrus, iespēja iegūt jaunu datortehniku un aprīkojumu, veikt nelielus kosmētiskos remontus par valsts piešķirto finansējumu. Jārod iespējas un jāturpina bibliotēku esošo telpu funkcionalitātes uzlabošana, aprīkojuma- mēbeļu, datortehnikas nomaiņa, telpu dizaina un interjera uzlabošana.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

4. Personāls

• Personāla raksturojums

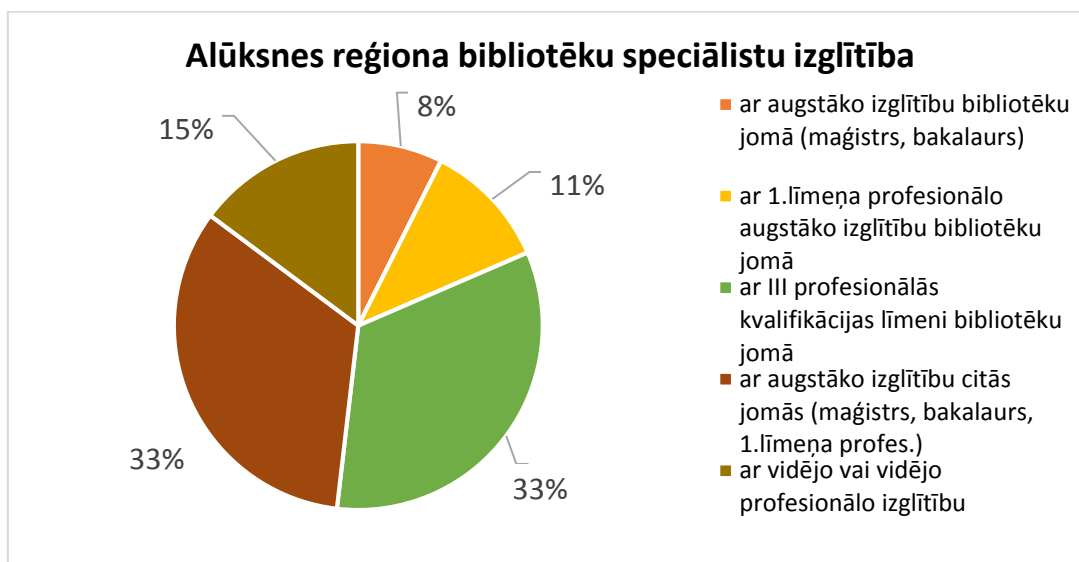
Būtiskas izmaiņas Alūksnes reģiona bibliotēku personāla sastāvā nav notikušas. Jaunalūksnes bibliotēkas vadītāja devusies bērnu kopšanas atvaļinājumā, viņu aizvieto darbiniece ar augstāko izglītību specialitātē latviešu valodas un literatūras skolotājs un ar 13 gadu pieredzi bibliotekārājā darbā kaimiņu novadā.

Mārkalnes bibliotēkas vadītāja, pierādot ārpus formālās izglītības sistēmas iegūto profesionālo kompetenci, sekmīgi nokārtojusi profesionālās kvalifikācijas eksāmenu un viņai ar eksāmenu komisijas 07.10.2021. lēmumu piešķirta kvalifikācija "Bibliotekārs".

Gaujienas bibliotēkas vadītāja 2021.gada maijā uzsāka mācības LNB Kompetenču attīstības centra 960 stundu profesionālās tālākizglītības programmā "Bibliotēku zinības" un laika posmā no 21.10.2021. līdz 10.12. 2021. piedalījās mācībās LU Sociālo zinātņu fakultātes 64 stundu tālākizglītības programmā "Izglītības iestādes bibliotekārs".

Alūksnes reģiona 27 bibliotekāro darbinieku sadalījums pēc izglītības: 52% jeb 14 darbiniekiem ir izglītība bibliotēku darba jomā, 9 darbiniekiem (33%) - augstākā izglītība citā jomā, 4 darbiniekiem (15%) - vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā citā jomā.

- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) specialitātē- 1,
- Ar bakalaura grādu specialitātē- 1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība specialitātē – 3,
- Ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni – 9,
- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) citās jomās– 4,
- Ar bakalaura grādu citā jomā- 3,
- Ar augstāko izglītību (līdz 1993.gadam) citās jomās-1,
- 1.līmeņa profesionālā augstākā jeb koledžas izglītība citās jomās – 1,
- Ar profesionālo vidējo citā jomā vai vispārējo vidējo – 4.

Alūksnes novadā pārskata periodā bibliotēku vadītāju darba slodzēs izmaiņas nav notikušas. 16 pagastu bibliotēkās kopumā strādā 15 bibliotēku vadītāji (Jaunannas un Kalncempju bibliotēkām ir viena vadītāja). 6 bibliotēku vadītāji (Jaunalūksnē, Jaunlaicē, Liepnā, Mālpupē, Māriņkalnā, Pededzē) turpina strādāt nepilnu darba slodzi - 0,8. Bibliotēku vadītāji Annā, Ilzenē, Malienā un Mārkalnē papildus darbam bibliotēkā veic arī pagasta kultūras darba organizatora pienākumus, bet bibliotēku vadītāji Bejā, Veclaicē un Zeltiņos atbild par pagastu vēstures krātuvēm, tādējādi darbiniekiem kopā tiek nodrošināta pilna darba slodze. Pilna darba slodze arī Alsviķu bibliotēkas vadītājam, kura pakalpojumus nodrošina 2 vietās- Alsviķos un bibliotēkas nodaļā Strautiņos. Alūksnes

novadā vietējās nozīmes bibliotēkās atalgojums par pilnu darba slodzi – 705 eiro un pārskata periodā tas nav mainījies.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā strādā 7 bibliotekārā darba speciālisti, tai skaitā- direktore, kas ir nepietiekami, lai labā kvalitātē un pilnvērtīgi veiktu reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas. Bibliotēkā uz 0,8 slodzēm strādā arī IT administrators. Nepietiekamā finansējuma dēļ no 01.02.2022. samazinātas slodzes tehniskajiem darbiniekiem (apkopēja, saimniecības pārzinis/sētnieks) – kopumā no 1,55 slodzēm uz 0,9 slodzēm, ir vakanta galvenā bibliotekāra- metodiķa amata vieta. Bibliotekāro speciālistu vidējais atalgojums Alūksnes pilsētas bibliotēkā ir 739 eiro pirms nodokļu nomaksas un 2021.gadā tas nav mainījies.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bibliotekāro speciālistu sadalījums pēc izglītības: 57% jeb 4 darbiniekiem ir izglītība bibliotēku darba jomā, 2 darbiniekiem (29%)- maģistra grāds citā specialitātē, 1 darbiniekam vidējā profesionālā izglītība citā jomā.

- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) specialitātē- 1,
- Ar bakalaura grādu specialitātē- 1,
- Ar III profesionālo kvalifikācijas līmeni – 2,
- Ar maģistra grādu (arī pielīdzinātie maģistri) citās jomās– 2,
- Ar profesionālo vidējo citā jomā vai vispārējo vidējo – 1.

Pārskata periodā Alūksnes pilsētas bibliotēka nodrošinājusi profesionālās kvalifikācijas prakses vietu 1 praktikantam no Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledžas studiju programmas “Informācijas tehnoloģijas”, tādējādi veicinot studentu iekļaušanos profesionālajā darba vidē.

Apes novadā (no 01.07.2021. Smiltenes novadā) katrā pagasta bibliotēkā- Gaujienā, Trapenē un Vidagā- strādāja pa vienam darbiniekam uz pilnu darba slodzi, bet Apes bibliotēkā- 2 darbinieki, no kuriem 1 uz 0,5 darba slodzēm. Pārskata periodā atalgojums pieaudzis par 10% un ir 693 eiro pirms nodokļu nomaksas. Ar 01.08.2021. Vidagas bibliotēkas vadītājai noteikta piemaksa 200 eiro mēnesī par papildus pienākumiem - tūrisma darba organizēšanu pagastā (dabas taku apsekošana, uzlabošana un informācijas sniegšanu, apkopošana un aktualizēšana par tūrisma jautājumiem Virešu pagastā). 2022.gadā bijušā Apes novada bibliotēkās gaidāmas izmaiņas darbinieku amatu slodzēs un atalgojumā.

74% no bibliotēku speciālistiem ir vecumā 50+, personāla mainība – neliela.

Ir svarīgi sistemātiski pilnveidot bibliotēku darbinieku profesionālās kompetences, lai nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību. Alūksnes reģiona bibliotēku darbinieku apmeklētos profesionālās pilnveides pasākumus skat. pārskata 1.pielikumā “Alūksnes reģiona bibliotēku darbinieku 2021.gadā apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi”. Tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums bija ļoti plašs, tomēr, kā atzīst bibliotēku darbinieki,

ka- tā kā dalība tiešsaistes pasākumos dominē jau otro gadu, tad rodas vēlme pēc tiešajiem cilvēciskajiem kontaktiem un tikšanās reizēm.

Atzinīgi vērtējama Alūksnes novada pašvaldības bibliotēkāju iesaistīšanās Alūksnes novada attīstības programmas publiskajā apspriešanā, piedaloties tiešsaistes diskusijās, arī – iesaistot iedzīvotājus izteikt savu viedokli.

- **Nozīmīgākie apbalvojumi un pateicības**

Pārskata periodā bibliotēku darbinieki nozīmīgus apbalvojumus nav saņēmuši, vairāku bibliotēku darbiniekiem- dažādas pateicības par atbalstu un dalību citu iestāžu, organizāciju veidotajos pasākumos un aktivitātēs. Tā, piemēram, Alūksnes pilsētas bibliotēka saņēmusi īpašu pateicību no uzņēmuma “Alūksnes Putnu ferma” par ieguldīto darbu izstādes “Alūksnes putnu fermai- 60” tapšanā.

Attēlā - uzņēmuma “Alūksnes Putnu ferma” valdes priekšsēdētājs Hermanis Dovgijs pateicas Alūksnes pilsētas bibliotēkai un īpaši- bibliogrāfei Maijai Semjonovai par ieguldīto darbu izstādes tapšanā

Annas bibliotēkas vadītāja saņēmusi veicināšanas balvu no Europe Direct Gulbenē par piedalīšanos foto konkursā “Ar velo pa draugam!”. Ilzenes bibliotēkas vadītāja saņēmusi pateicību par dalību Latvijas Bibliotēkāju biedrības Jauno speciālistu sekcijas akcijā “Viena diena bibliotēkas dzīvē”. Pededzes bibliotēka no Pededzes pamatskolas saņēmusi pateicību par veiksmīgu, aktīvu un radošu sadarbību.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja Sarmīte Melķe: “Saņemts daudz labu vārdu no bibliotēkas apmeklētājiem – par palīdzību darbā ar informācijas tehnoloģijām, par bibliotēku kā vietu kur satikties ar domu biedriem, par saturīgi veidotiem pasākumiem.”.

Atsauksme par Vidagas bibliotēkas āra lasītavu un bibliotēkas vadītāju: “Šai lasītavai ir brīnišķīga vadītāja, kura droši vien neatteiks pakalpojumu arī nakts laikā, ja ļoti palūgsi. Un, ejot uz bibliotēku, jau pa gabalu ieraugot šo brīnumiņu, kļūst silti ap sirdi. Nāciet! Tā ir Virešu pagasta Vidagas bibliotēkas Āra lasītava.”

Apmeklētāju atsauksme no Zeltiņu bibliotēkas: “Mīļš paldies par jauko sagaidīšanu, individuālo pieeju, mūsu aizvešanu tālā un ne tik tālā pagātnē. Liels pārsteigums bija Edgara Liepiņa piemiņas istaba. Grīnblatu ģimene, Laura, Oskars”.

- **Finansējums personāla attīstībai**

Bibliotēku darbinieki ļoti aktīvi izmantojuši iespēju pilnveidot savas profesionālās zināšanas un prasmes, piedaloties formālās un neformālās izglītības **tiešsaistes bezmaksas** pasākumos, ko Covid-19 pandēmijas laikā plaši piedāvāja dažādas organizācijas un iestādes. Pārskata periodā reģiona bibliotēku darbinieki kopumā ir apmeklējuši 124 profesionālās pilnveides pasākumus.

2021.gadā Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļa apmaksāja 48 h (8 dienas x 6h) mācības kultūras, t.sk.- bibliotēku- darbiniekiem – 250 eiro, pakalpojuma sniedzējs kultūras pils “Ziemeļblāzma”/“Ziemeļblāzmas Akadēmija”- kultūras iestāžu profesionālās izaugsmes programma (izstāžu iekārtošana, iekštelpu un fasādes noformējums., Kā izbēgt no stereotipiem, kas

mainījies potenciālajos kultūras iestāžu apmeklētājos, āra pasākumu iespējas ierobežotas apmeklētības un plūsmas apstākļos u.c.).

Ļoti atzinīgi darbinieku novērtētas ir Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālā mācību centra piedāvātās apmācības, kas lielākoties tiek realizētas ar VKKF atbalstu, tādēļ bibliotēku darbiniekiem tās ir bez maksas: mācību tēmas- Kā tuvoties lasītājiem attālinātā laikmetā: tiešsaistes piemēri, padomi un rīki; Digitālās vides vizualizāciju sagatavošana; Radošums 21.gadsimta bibliotēkā; mācības par eParaksta lietošanu.

Paldies par lielisku iespēju piedalīties LNB un LBB organizētajos profesionālās pilnveides pasākumos. Visatzinīgākie pateicības vārdi par virtuālajām trešdienām bibliotekāriem, Latvijas pagastu bibliotekāru 6.kongresu “Pagasta bibliotēka – vieta kopienas attīstībai”, Latvijas bibliotekāru 21. konferenci “Darīt neticamo” un Ideju tirgu, kā arī citiem tik ļoti nepieciešamajiem profesionālās pilnveides pasākumiem un atbalstu!

Ar VARAM atbalstu pārskata periodā apmācības uzsākušas Gaujienas un Pededzes bibliotēkas vadītājas kā jauno Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru darbinieki.

Pārskata periodā finansējums, kas tika tērēts personāla attīstībai – profesionālajai pilnveidei- ir ļoti neliels, atsevišķos gadījumos- komandējuma izdevumi vai maksa par atsevišķiem pasākumiem: Alūksnes pilsētas bibliotēka līdzfinansēja IT administratora mācības Eiropas Sociālā Fonda projektā “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide” izglītības programmā “Datorsistēmas, datubāzes un datortīkli: datorsistēmu tehnikas”, apmaksājot daļu no mācību maksas- 39 eiro. Pededzes bibliotēka tērējusi 10 eiro par dalību Latvijas Bibliotekāru izglītības apvienības tiešsaistes seminārā “Nesaprotamais jaunietis bibliotēkā”, Mārkalnes bibliotēkā 36 eiro par LNB KAC kursiem “Latvijas bibliotēku sistēma un bibliotēku darbību reglamentējošie dokumenti”.

Segti arī komandējuma izdevumi atsevišķiem braucieniem uz semināriem vai pieredzes braucienos.

Annas bibliotēkas vadītāja Ina Balaņuka raksta: “Profesionālajā pilnveidē tika izmantoti tiešsaistes piedāvājumi un to bija stipri vairāk nekā parasti tos būtu apmeklējusi klātienē. Nav jāsadz transporta, komandējuma izmaksas.”

• **Problēmas un to risinājumi personāla jomā**

Pēc 2020.gadā veiktās amatu optimizācijas un apvienošanas, arī pārskata periodā Alūksnes novada pašvaldības Annas, Ilzenes, Malienas un Mārkalnes pagastos bibliotēku vadītājas papildus saviem tiešajiem pienākumiem bibliotēkā turpināja veikt arī kultūras darba organizatora pienākumus. Lai arī Covid-19 izplatības dēļ kultūras darbā šis ir klusāks laiks, tomēr bibliotēku vadītājām tā ir papildus slodze, vēl joprojām nākas apgūt jaunas iemaņas kultūras darba organizēšanā, uz svētkiem jānoformē telpas, apkārtne, jāatbild par brīvdabas estrādēm, amatierkolektīvu darbu.

Arī Bejas, Vecclaicenes un Zeltiņu pagastu bibliotekāres, papildus saviem tiešajiem darba pienākumiem, turpināja veikt darbu pagastu vēstures krātuvēs, turpinot apgūt profesionālos noslēpumus muzeju darbā, ekskursiju vadīšanā un citos ar novadpētniecību saistītos jautājumos. Bejas bibliotēkas vadītāja: “Personāla jomā vienīgā problēma ir apvienotais divu pilnu slodžu darbs vienā slodzē.” Kā atzīst pašas darbinieces- lai kvalitatīvi paveiktu visus viņām uzticētos pienākumus- pietrūkst laika.

Lai arī, savienojot bibliotēkas vadītāja un kultūras darba organizatora vai vēstures krātuves darbinieku amatus, tiek ierobežota pieejamība bibliotēkas pakalpojumiem laikā, samazinās bibliotēkas apmeklējumu skaits, tomēr, tā ir iespēja darbiniekiem nelielos pagastos nodrošināt pilnu darba slodzi un līdz ar to- lielāku atalgojumu. Risinājums nākotnē – izveidojot bibliotēkās vietējās nozīmes klientu apkalpošanas centrus, bibliotēku darbiniekiem pagastos tiks nodrošinātas pilnas darba slodzes.

Jaunannas un Alsviķu bibliotēkas vadītājas katra sniedz bibliotēkas pakalpojumus divās vietās, nokļūšanai uz otro bibliotēku Kalncempjos vai bibliotēkas nodaļu Strautiņos darbinieces izmanto personīgo transportu, degvielas izdevumi un automašīnas amortizācija atlīdzināti netiek. Arī lauku ceļu stāvoklis pavasaros un rudens pusē nav tas labākais.

Pandēmijas laikā ir ļoti plašs tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums, kas darbiniekiem prasa rūpīgāk izvērtēt katra piedāvājuma nepieciešamību. Bieži vien atsevišķi darbinieki piedalās daudzos pasākumos, bet atdeves praktiskajā darbā nav, neprot iegūtās zināšanas pielietot praksē. Kā risinājums būtu – reģiona galvenajai bibliotēkai pievērst tam lielāku uzmanību, prasot no darbiniekiem atgriezenisko saiti un praktiskos ieguvumus no apmācību pasākumiem.

Nepietiekamā finansējuma dēļ Alūksnes pilsētas bibliotēkā nav aizpildīta metodiķa štata vieta, kas apgrūtina darbu ar reģiona bibliotēkām. Uz doto brīdi metodiķa pienākumus daļēji veic direktore, kā arī citi bibliotēkas speciālisti. Risinājums – panākt finansējuma palielinājumu.

Galvenie secinājumi: pārskata periodā darbiniekiem pieejams plašs tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumu bezmaksas piedāvājums, minimāli tērēts finansējums šim mērķim, bet rūpīgāk jāizvērtē katra piedāvājuma nepieciešamība un kvalitāte. Ļoti jūtams klātienēs pasākumu un savstarpējo kontaktu trūkums. Joprojām zems atalgojums bibliotēku darba speciālistiem, Alūksnes novadā tas paaugstināts netika, Apes novadā – par 10%;

Atskaides periodā pierādījies, ka, apvienojot amatus- bibliotēkas vadītājs- kultūras darba organizators vai veicot pienākumus vēstures krātuvēs, tomēr cieš bibliotēkas pakalpojumu pieejamība un arī kvalitāte, jo darbiniekiem jāstrādā divos diezgan atšķirīgos amatos.

Bibliotēku darbinieki nepietiekoši izmanto iespēju ārpus formālās izglītības sistēmas iegūto profesionālo kompetenci pierādīt, nokārtojot profesionālās kvalifikācijas eksāmenu. Un, protams- ļoti svarīga darbā ir katra konkrētā cilvēka ieinteresētība, radošums un vēlme aktīvi darboties un pilnveidot bibliotēkā pieejamos pakalpojumus.

Sagatavoja: Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula "Alūksnes reģiona bibliotēku pamatrādītāji"

	2019.	2020.	2021.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Aktīvo lietotāju skaits	6527	5666	5515	- 13,2%	-2,7
<i>t. sk. bērni līdz 18 gadiem</i>	1903	1650	1513	-13,3%	-8,3
Bibliotēkas apmeklējums	91 148	68 708	58 987	-24,6%	-14,1
<i>t. sk. bērni līdz 18 gadiem</i>	22 406	14 244	9236	-36,4%	-35,2
Virtuālais apmeklējums	39 741*	28 830**	29463**	-27,5%	+2,2
Izsniegums kopā	154 308	142 329	138 842	-7,8%	-2,4
<i>t. sk. grāmatas</i>	71 497	74 204	71 813	+3,8%	-3,2
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	82 651	67 951	66 928	-17,8%	-1,5
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	15 833	11 999	12 620	-24,2%	+5,2
Bibliotekārais aptvērums % Alūksnes reģionā	33,7%	29,8%	29,6%	-	-
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	43,7%	53,5%	50,2%	+	-
Iedzīvotāju skaits	19 359	19 016	18 607 B - 3012	-1,8%	-2,1

* Tai skaitā arī sociālo tīklu apmeklējumi

** bez sociālo tīklu apmeklējuma

Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkas pamatrādītāji"

	2019.	2020.	2021.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Lietotāju skaits	1904	1705	1538	-10,4%	-9,8
<i>t. sk. bērni līdz 18 gadiem</i>	665	610	580	-8,3%	-4,9
Bibliotēkas apmeklējums	24 278	22 539	17 201	-7,2%	-23,7
<i>t. sk. bērni līdz 18 gadiem</i>	7818	5937	4007	-24%	-32,5
Virtuālais apmeklējums	30 047*	28 830**	29 453**	-4%	+2,2
Izsniegums kopā	40 267	43 582	38 517	+8,2%	-11,6
<i>t. sk. grāmatas</i>	23 917	28 714	25 568	+20,1%	-11
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	16 196	14 722	12 860	-9,1%	-12,6
<i>t. sk. bērniem līdz 18 g.</i>	4955	5101	5608	+3%	+10
Bibliotekārais aptvērums % Alūksnē	26%	23,4%	21,5%	-	-
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	55%	51%	49%	-	-
Iedzīvotāju skaits	7374	7271	7154 B- 1174	-1,4%	-1,6

* Tai skaitā arī sociālo tīklu apmeklējumi ** bez sociālo tīklu apmeklējuma

Izmantoti Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP) dati par iedzīvotāju skaitu pašvaldībās uz 01.07.2021.

Analizējot statistikas rādītājus redzam, ka joprojām vērojama galveno statistikas rādītāju lejupslīde, lai arī ne tik strauja kā iepriekš. Arī 2021.gadu turpinājām aizvadīt vīrusa Covid-19 zīmē, nemitīgi sekojot līdzi un pārkārtojot bibliotēku darbu noteiktajām prasībām (bibliotēkas slēgtas klātienē apmeklējumiem; bibliotēkas darbojas ar ierobežojumiem- liegta brīvpieeja krājumam, datoriem; ierobežots uzturēšanās laiks; apmeklējums tikai ar vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātiem; stingrāki ierobežojumi pasākumu apmeklējumos u.c.). Lai arī bibliotēku darbinieki un apmeklētāji jau piemērojušies mainīgajiem apstākļiem, ko nosaka dažādi ierobežojumi pandēmijas apturēšanai, tomēr, nenoliedzami, tie atstāj ietekmi uz cilvēku dzīves ritmu, ikdienas paradumiem. Iedzīvotāji, sargājot savu veselību, cenšas izvairīties no publisku vietu (tai skaitā- bibliotēku) apmeklēšanas vai cenšas to darīt retāk.

Vislielākā lejupslīde ir fiziskā apmeklējuma rādītājos (vidēji reģionā -14%, skaitliski tas ir vidēji 2 apmeklējumi dienā katrā bibliotēkā). Strauji samazināties tieši bērnu un pusaudžu fiziskais

apmeklējums (-35%) - tā kā tieši šī mērķauditorija bija tā, kurai patika uzturēties bibliotēkās, pavadot tur brīvo laiku, bet pārskata periodā tas bija liegts, skolās saslimstības dēļ bieži noteikta attālinātā apmācība, grāmatas bērniem biežāk apmainīja vecāki utt. Prieks, ka kaut nedaudz, bet pieauguši izsnieguma rādītāji bērniem un jauniešiem. Pārskata periodā aktīvo lietotāju un fizisko apmeklējumu skaits palicis nemainīgs vai pieaudzis 6 bibliotēkās, salīdzinot ar 2020.gadu, izsniegums pieaudzis 12 bibliotēkās.

Protams, jāņem vērā, ka turpina samazināties iedzīvotāju skaits- kopumā reģionā tas 2021.gadā samazinājies par 2,15% jeb 409 iedzīvotājiem, kas ir gandrīz uz pusi vairāk kā 2020.gadā, kad šis skaits bija 213 iedzīvotāji. Skumji, bet lauku teritorijas kļūst tukšākas.

No 15.11.2021. bibliotēkas uzsāka darbu “zaļajā režīmā”, kad bibliotēku klātienē apmeklēt varēja tikai tās personas, kuras varēja uzrādīt Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Pārējās personas varēja saņemt tikai attālināti pieejamos pakalpojumus.

Ietekme uz bibliotēku darba rādītāju samazinājumu ir arī tam, ka 13 Alūksnes novada bibliotēkas (no 21) apmeklētājiem pieejamas nepilnu laiku - 32 h nedēļā, Kalncempjos- 8 h nedēļā.

Par 2,2% pieaudzis virtuālo apmeklējumu skaits.

- **Pakalpojumu attīstība, jauninājumi**

Pārskata periodā bibliotēkās ir bijuši pieejami visi līdzšinējie pakalpojumi, turpinās darbs pie pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā, ieviešot jauna formāta reģistrācijas iesniegumus (saskaņā ar 2021.gadā pieņemtajiem jaunajiem lietošanas noteikumiem), tajos pievienota iespēja pieteikties arī visu jaunumu saņemšanai uz e-pastu vai tālruni (lietotājs pats reģistrācijas iesniegumā apstiprina- vai to vēlas). Iesniegumus ar mērķi atjaunot kontaktinformāciju aizpildīja arī esošie bibliotēkas lietotāji. Lai gan šim informēšanas veidam pagaidām pieteicies ne tik liels skaits bibliotēkas lietotāju, tas ir vēl viens variants kā atgādināt par bibliotēkas pakalpojumiem un aktualitātēm, ar laiku meklējot veidus, kā piepulcināt vairāk klientu šī pakalpojuma izmantošanai. Ziņojumu sūtīšana uz e-pastu šai lietotāju grupai notiek bibliotēku informācijas sistēmā *Alise*, jo lietotāja datus ieviests jauns lauks “Informēšana”, kurā viena no vērtībām ir “Visi jaunumi uz e-pastu”, tā nodrošinot ērtu un ātru atslasi pēc šī kritērija. Tika sūtīta informācija par pasākumiem, izstādēm, izmaiņām darba laikā un bibliotēkas lietošanas noteikumos, saistībā ar ierobežojumiem vai to atvieglošanu, arī jauno grāmatu saraksti.

Pārskata gadā ieviesām arī iespēju pieteikties rakstu saņemšanai e-pastā, kas saistīti ar Alūksnes novadu un publicēti centrālajā un citu reģionu presē – par mūspuses cilvēkiem, vietām un notikumiem. Lai pieteiktos šim pakalpojumam, vienkāršā reģistrācijas formā bija jānorāda tikai sava e-pasta adrese, rezultātā saņemot saites datu glabāšanas platformā, kurā pievienojam no abonētajiem laikrakstiem un žurnāliem ieskenētus rakstus vai tādus, kas saglabāti no Lursoft laikrakstu bibliotēkas News.lv. Piedāvājums tika publicēts sociālajos tīklos un lai gan interesentu loks pagaidām ir neliels, tomēr skaitļi Failiem.lv apliecina, ka interese ir (skatījumu skaits 172). Skat. piemērus: <https://bit.ly/34kJDJH>; <https://bit.ly/3KoVPs4>; <https://bit.ly/3CjmeVv>.

Mārkalnes un Annas pagasta bibliotēkās uzsākta jauna tradīcija, ņemot vērā Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ noteiktos ierobežojumus, kad pagasta pirmsskolas vecuma bērni nevarēja pulcēties pie kopīgas Ziemassvētku eglītes, viņi pašvaldības sarūpētās saldumu paciņas tika aicināti saņemt bibliotēkās pie eglītes, tādējādi- vairākām ģimenēm, kas bibliotēku apmeklēja pirmo reizi, bija iespēja iepazīties ar bibliotēkas pakalpojumiem un prieks, ka daudzi no viņiem kļuva par pastāvīgiem bibliotēkas lietotājiem.

Bejas bibliotēkas vadītāja: “Jauninājums bija divas bibliotēkas ēkas logos izliktās izstādes – gleznu un izšūto balto galdautu, kā arī izgaismoti logi ar mazajiem prožektoriem un Muzeju naktī izgaismota ēkas fasāde, uz kuras tika rādīti foto.”

Lai uzrunātu savus lasītājus ar sociālo tīklu starpniecību, savu lapu Facebook tīklā pārskata periodā izveidojusi Pededzes un Mārkalnes bibliotēkas.

Bibliotēkas aktīvāk popularizējušas iespēju- grāmatu **piegādi uz mājām** tiem cilvēkiem, kas nespēj apmeklēt bibliotēku, rezultātā pieaudzis mājās apkalpoto iedzīvotāju skaits.

- **E-grāmatu bibliotēka**

Pārskata gadā turpinājām reklamēt pakalpojumu „3td e-GRĀMATU bibliotēka”, aicinājām bibliotēkas lietotājus saņemt piekļuves datus katalogam un datubāzēm, piesakoties tiem attālināti, tai skaitā jauniem lietotājiem veicot attālināto reģistrāciju bibliotēkā. Par šo iespēju informējām sociālajos tīklos, publikācijās vietējam laikrakstam, mājaslapā. Rezultātā lietotājs uz e-pastu saņēma gan autorizācijas datus katalogam, gan informāciju, kā tos izmantot, lai reģistrētos 3td e-grāmatu bibliotēkā, gan piekļuves datus letonika.lv portālam. Konsultācijas un palīdzība par reģistrāciju e-grāmatu bibliotēkā sniegtas arī pa tālruni.

Tabula “E-grāmatu bibliotēkas statistikas dati Alūksnes reģiona bibliotēkās”

	2019.	2020.	2021.
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits kopā	104	204	244
E-grāmatu bibliotēkas lasītāju/autorizēto lietotāju skaits pārskata periodā	104	100	40
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums kopā	304	772	1186
E-grāmatu bibliotēkas izsniegums pārskata periodā	304	468	414

KISC sniegtie statistikas dati liecina, ka pārskata periodā strauji samazinājies reģistrēto jauno 3td E-grāmatu bibliotēkas lasītāju skaits, tie ir tikai 40, lai gan e-grāmatu izsniegums pārskata periodā saglabājies līdzīgs kā 2020.gadā. Alūksnes reģiona bibliotēku E-grāmatu bibliotēkas izmantošanas statistika vērtējama kā apmierinoša, bet ne laba- ieņemam 22.vietu (lasītāji) un 25. vieta (izsniegumi) starp visām 34 ALISE instancēm.

Bibliotēku darbinieki kā iemeslu nelielajam E-grāmatu bibliotēkā reģistrēto lasītāju skaitam min, ka attālinātais darbs pandēmijas apstākļos daudziem ir ļoti palielinājis pieviedierīcēm pavadīto laiku tādēļ cilvēki labprātāk izvēlas lasīt grāmatas tradicionālajā papīra formātā. Jauno 3td e-GRĀMATU bibliotēkas lietotāju skaits vairs neaug tik strauji, jo tie, kas vēlas lasīt virtuālajā vidē, jau ir reģistrējušies kā e-bibliotēkas lietotāji. Tomēr jāatzīst, ka bibliotēku darbiniekiem aktīvāk jāpopularizē minētās bibliotēkas iespējas. No aktīvākajiem e-grāmatu lasītājiem esam dzirdējuši atsauksmes, ka viņi interesējošās tēmas grāmatas jau izlasījuši un vēlas, lai bibliotēkā būtu vairāk jaunu un aktuālu izdevumu!

- **Sabiedrības, lasītāju viedokļa izzināšana par bibliotēkas darba kvalitāti, jaunu lasītāju piesaiste**

Tā kā viens no Alūksnes novada pašvaldības plānotajiem projektiem tuvākajos gados ir jauna bibliotēka Alūksnē, tad 2021.gada septembrī Alūksnes novada dome pieņēma lēmumu organizēt metu konkursu jaunas bibliotēkas izveidei. Tādēļ, plānojot nepieciešamos pakalpojumus, kādus cilvēki vēlētos saņemt jaunajā bibliotēkas ēkā, Alūksnes pilsētas bibliotēka kopā ar pašvaldību aicināja iedzīvotājus uz diskusiju “Kādu es vēlos redzēt jauno Alūksnes bibliotēku?”. Oktobrī tika noorganizētas 4 diskusijas atsevišķām mērķgrupām – jauniešiem, senioriem, jaunajām māmiņām un ikvienam interesentam. Tie iedzīvotāji, kuriem nebija iespēja apmeklēt klātienē diskusijas, savus konkrētos priekšlikumus par to, kādus pakalpojumus, telpas un iespējas vēlētos redzēt jaunajā bibliotēkā, tika aicināti izteikt elektroniskā anketā. Apzinot dažādas bibliotēkas lietotāju grupas, izkristalizējusies galvenā atziņa, ka katrai grupai nepieciešamas atsevišķas zonas – sava mazajiem lasītājiem un viņu vecākiem, sava skolēniem un jauniešiem un sava pieaugušajiem lasītājiem un senioriem, veidojot funkcionālas telpas katrai auditorijai. Vienlaikus bibliotēkai nebūtu jāklūst

sadrumstalotai, bet jābūt piemērotai gan individuālam, gan grupu darbam. Priekšlikumu apkopojumu skat. pārskata pielikumā Nr.2 . Raksts 19.10.2021. laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”.

Lasītāju iesaistīšanai bibliotēkas pakalpojumu attīstībā bibliotēkās ir iekārtotas atsauksmju un ierosinājumu grāmatas, kurā ikviens apmeklētājs var ierakstīt savus ieteikumus bibliotēkas darba uzlabošanai, bibliotēku darbinieki seko līdzi sociālo tīklu profilos rakstītajiem ieteikumiem vai komentāriem. Tiek ņemti vērā un iespēju robežās arī īstenoti bibliotēkas lietotāju ieteikumi krājuma papildināšanā. Bibliotēkās lielākoties lietotāju viedokļu uzzināšana par bibliotēkas darbu, pakalpojumiem un to kvalitāti notiek tiešajā saziņā, kas ir efektīvākais veids īpaši lauku teritorijās.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas interneta vietnē virtuālajiem apmeklētājiem bija iespēja izteikt savu viedokli par bibliotēkas apmeklējuma mērķi. 41% respondentu par galveno apmeklējuma mērķi norādīja iespēju paņemt uz mājām grāmatas, žurnālus u.c. izdevumus. Savukārt, 21% visaugstāk novērtēja iespēju apmeklēt pasākumus, tikšanās ar rakstniekiem, izstādes. Lasītavas apmeklējumam, žurnālu un laikrakstu lasīšanai priekšroku deva 18% aptaujāto. Maksas pakalpojumu izmantošanu - drukāšanu, kopēšanu, skenēšanu – kā prioritāti norādīja 9% respondentu. 6% izjūt nepieciešamību pēc bibliotēkas datoru izmantošanas. Interneta (t.sk. WiFi) izmantošana joprojām ir vajadzīga tikai 3% no aptaujātajiem, bet 2% neatteiktos no apmācības darbā ar datoru.

2021.gada augustā lai uzlabotu pagasta pārvaldes un to iestāžu darbību un plānotu turpmāko darbību, tika veikta Mārkalnes pagasta iedzīvotāju aptauja. Aptaujā ietverts jautājums arī par bibliotēkas darbību – vai apmierina bibliotēkas sniegtie pakalpojumi un jautājums- kādus pakalpojumus vēlētos saņemt nākotnē? Aptaujā piedalījās 43 iedzīvotāji: 16 anketu aizpildīja elektroniski, 27- papīra formātā. 84% iedzīvotāju ir apmierināti ar bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem. Turpmāk vēlētos biežāk tikšanās ar interesantiem cilvēkiem, grāmatu autoriem, rokdarbu meistarklases, pasākumus vecvecākiem ar bērniem, seminārus par veselīgu dzīvesveidu, tikšanās ar aktieriem u.c.

- **Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums**

Alūksnes reģionā bibliotēkām nav ārējo apkalpošanas punktu.

- **Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums**

Alūksnes reģionā tikai 1 bibliotēkai- Alūksnes novada Alsviķu pagasta bibliotēkai- ir izveidota nodaļa Strautiņos, kur līdz 2019.gada 31.decembrim darbojās pagasta otra bibliotēka. Pakalpojuma sniegšanas vieta apmeklētājiem pieejama divas dienas nedēļā – pirmdien no plkst. 8:30 līdz 17, ceturtdienās- no plkst. 8:30 līdz 18. Alsviķu bibliotēkas vadītāja Sarmīte Melķe: *“Darbība bibliotēkas Strautiņu nodaļā neatšķiras no sniegtajiem pakalpojumiem Alsviķos. Tiek apkalpoti apmeklētāji, izsniedzot un saņemot grāmatas, žurnālus, tiek sniegta informācija un palīdzība neskaidros jautājumos, ir iespēja izmantot datorus, internetu, abonētās datu bāzes, notiek apmācības, dažādi pasākumi bērniem un senioriem, telpas kā satikšanās vietu izmanto domu biedru grupa.”*

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Alūksnes pilsētas bibliotēkas pakalpojumi pieejami 6 dienas nedēļā, bet ārkārtējās situācijas laikā un vasaras mēnešos- 5 dienas nedēļā. Darba dienās bibliotēkas lietotājiem atvērta no plkst. 10:00 līdz 18:00, sestdienās no plkst. 9:00 – 15:00.

13 Alūksnes novada bibliotēkas apmeklētājiem pieejamas 32 h nedēļā, Kalncempjos- 8 h nedēļā. Apes novada (no 01.07.2021.- Smiltenes novada) bibliotēkas lietotājiem atvērtas 40 h nedēļā.

Pārskata periodā valstī izsludinātās ārkārtējās situācijas laikā Covid-19 infekcijas izplatības saistīto ierobežojumu dēļ tika mainīti gan bibliotēku darba režīmi, gan noteikti konkrētajā brīdī pieejamie pakalpojumi.

Liela nozīme iedzīvotāju ar īpašām vajadzībām apkalpošanā ir vides pieejamībai. No 21 reģiona bibliotēkas 13 bibliotēkās nav nodrošināta vai nodrošināta daļēja pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Arī Alūksnes pilsētas bibliotēkā apkalpošanu apgrūtinā abonementa un lasītavas izvietojums ēkas 2. stāvā, kā rezultātā- ir diezgan sarežģīta piekļuve bibliotēkas sniegtajiem pakalpojumiem gan vecākā gada gājuma cilvēkiem, gan personām ar kustību traucējumiem. Situācija bibliotēkās fiziskās pieejamības ziņā pārskata periodā nav mainījusies

5 bibliotēkas turpināja sadarbību ar Latvijas Neredzīgās bibliotēkas Balvu filiāli, sniedzot iespēju lasītājiem ar redzes traucējumiem izmantot literatūru audio formātā. Sakarā ar pandēmijas ierobežojumiem pārskata periodā audiogrāmatu kolekcija tika papildināta retāk. Lietotāji iecienījuši latviešu un ārzemju romānus, kriminālromānus, biogrāfijas, ceļojumu aprakstus. Šo piedāvājumu izmantoja gan privātpersonas, gan iestādes - Alūksnes un Mārupes sociālās aprūpes centri. Paldies Balvu filiāles darbiniecei Ilonai Laicānei, kura laipni piedāvā un piegādā audiogrāmatas uz Alūksni. Pieredze rāda, ka daudziem vecākā gada gājuma cilvēkiem ir vajadzība un vēlme klausīties audiogrāmatas, bet nav ierīces, uz kurām tās varētu atskaņot. Tāpēc Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar nodibinājumu “Alūksnes un Apes novada fonds” 2020.gada nogalē aicināja līdzcilvēkus atbalstīt projektu, ziedojot portatīvo MP3 CD atskaņotāju iegādei, lai varētu palīdzēt cilvēkiem ar redzes, uztveres vai fiziskiem traucējumiem ielūkoties grāmatu pasaulē. Par savāktajiem līdzekļiem 2021.gada sākumā tika iegādāti 3 atskaņotāji par 102 eiro, līdzekļu vākšana turpinājās un nu jau 2022.gada martā varēsīm iegādāties vēl 4 atskaņotājus par nepilniem 150 eiro.

3 audiogrāmatu atskaņotāji jau atraduši īpašniekus, vēl 4 drīzumā tiks nodoti cilvēkiem, kuriem tie īpaši nepieciešami.

Bibliotēkas arī Covid-19 izraisītās pandēmijas laikā, centās uzturēt un nepārtraukt sadarbību ar sociālās aprūpes centriem, nodrošinot tiem attālināto grāmatu piegādi un apmaiņu: Trapenes bibliotēkai - sociālās aprūpes centram “Trapene”, Mārupes bibliotēka- sociālās aprūpes centram “Pīlādži”, Alūksnes pilsētas bibliotēkai- sociālās aprūpes centram “Alūksne”.

- **Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām, tematiskie pasākumi**

Pārskata periodā īpaši vērojams, ka gados vecākie iedzīvotāji baidās iziet no mājām, lai ierobežotu saslimšanas iespējas, tādēļ arī bibliotēkas apmeklē daudz retāk. Kā atzīst paši seniori- arī īpaši sniegotā ziema un slidenās ietves un ceļi ziemas periodā attur viņus biežāk apmeklēt bibliotēku. Bet tieši seniori ir daudzu lauku bibliotēku visčaklākie apmeklētāji. Tādēļ 2021.gadā bibliotēkas īpaši aktīvi iesaistījās **grāmatu piegādē uz dzīvesvietām**.

Vēloties paplašināt šā pakalpojuma saņēmēju loku, Alūksnes pilsētas bibliotēka atkārtoti publicēja informāciju par šādu iespēju gan pašvaldības interneta vietnē <https://bit.ly/3pB3LOW>, arī informatīvajā izdevumā “Alūksnes Novada Vēstis” un sociālajos medijos. Grāmatas tiek piegādātas dzīves vietā, iesaistot ģimenes locekļus, radus, draugus, kaimiņus vai sociālos darbiniekus. Pārskata periodā Alsviķu bibliotēkas vadītāja grāmatu piegādē uz mājām uzsākusi sadarbību ar feldšeri. Savukārt, pirms Ziemassvētkiem- sadarbībā ar Alūksnes novada vidusskolas jauniešiem- Alūksnes pilsētas bibliotēka organizēja grāmatu piegādi mājās tiem **senioriem**, kuriem pašiem ziemas laikā ir grūti apmeklēt bibliotēku. Tādā veidā 13 Alūksnes pilsētā dzīvojošie seniori tika iepriecināti ne tikai ar lasāmvielu, bet arī ar skolēnu veidotajām grāmatzīmēm, apsveikumiem un pašu ceptajām piparkūkām. Šī akcija izrādījās ļoti veiksmīga, par to liecināja telefoniski saņemtie pateicības vārdi. Daudzi no senioriem izteica vēlmi arī turpmāk sadarboties ar mums tādā formātā. Šo jauninājumu būtu nepieciešams attīstīt tālāk, iesaistot arvien jaunus klientus un palīgus. Kā liecina bibliotēku darbinieku novērojumi – latviešu cilvēki ir ļoti kautrīgi un. Lai arī viņiem ir grūtības apmeklēt

bibliotēku, viņi ir jāpierunā saņemt šādu pakalpojumu, jāiedrošina, jo viņiem šķiet, ka tā viņi apgrūtina bibliotekārus.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja turpina realizēt datorapmācības pagasta senioriem.

Veclaicenes bibliotēkas vadītāja: “*Diemžēl aktīvākā bibliotēkas lasītāju daļa- seniori noveco. Viņiem kļūst grūti lasīt smalku tekstu, kā arī noturēt rokās smagu grāmatu, tāpēc lūdz atlasīt vieglas (piemēram: Vakara Romāns) grāmatas ar salīdzinoši lielu rakstu un matētām baltām lapām. Liela daļa senioru tieši spīdzīgo un krāsaino lapu dēļ atsakās no periodikas lasīšanas.*”

Alūksnes novada vidusskolas jaunieši gatavoja grāmatu piegādei tiem cilvēkiem, kuriem sniegotajā ziemā īpaši grūti apmeklēt bibliotēku. Kopā ar grāmatām ceļos arī pašu skolēnu ceptās piparkūkas un veidotās grāmatzīmes

Alūksnes pilsētas bibliotēka, iesaistoties Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un Ārlietu ministrijas organizētajā pasākumu ciklā, 9.septembrī aicināja iedzīvotājus **vecumā 55+** uz interaktīvu sarunu par Eiropas nākotni un digitālajiem izaicinājumiem. Sarunā tika akcentēti aktuālie jautājumi drošības, nodarbinātības, veselības, vides jomā, kā arī dalībnieki uzzināja- kā izvairīties no telefonkrāpniekiem, dezinformācijas un kā izmantot digitālo tehnoloģiju iespējas ikdienā. Kā atzina paši dalībnieki- ļoti svarīgi, ka šī tikšanās varēja noritēt klātienē un ka bija iespējas uzklaut augsta līmeņa speciālistus- gan no Ārlietu ministrijas, gan no Latvijas Drošāka interneta centra, gan lauku cilvēkiem svarīgi tas, ka pasākumu vadīja pazīstamais žurnālists TV3 moderators Arnis Krauze.

Sarunas par Eiropas nākotni un digitālajiem izaicinājumiem Alūksnē 09.09.2021.

Atzīmējot Eiropas Valodu dienu, **Alūksnes pilsētas bibliotēka** jauniešiem piedāvāja piedalīties **tematiskā pasākumā “Valodas maģija”**, kā arī klātienē un virtuālajā vidē piedalīties viktorīnā “Eiropas valodas”, tādējādi akcentējot daudzvalodību kā līdzekli labākai starpkultūru sapratnei un mijiedarbībai, uzsverot valodas kā kultūras mantojuma galvenās sastāvdaļas nozīmību un izceļot valodu zināšanu un apguves nozīmīgumu, parādot ka valoda var būt arī kā profesija. Pasākumā piedalījās novadniece grāmatu tulkotāja Sintija Zariņa, par Eiropas Valodu dienu, Eiropas un pasaules valodu daudzveidību, minot interesantus faktus par valodām, kā arī par valodas tehnoloģiju platformu Hugo.lv un tās pielietošanas iespējām stāstīja bibliotēkas speciālisti.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā darbu turpināja **vēstures interesentu, novadpētnieku grupa**. Lai arī pārskata periodā tikšanās bija retākas, tomēr kontakti tikai uzturēti visa gada garumā. Dalībnieki iesaistījās Novada vēstures stundas organizēšanā u.c.

Bejas bibliotēkā jau 13. sezonu darbojas lasītāju klubīšs “Pipariņš”, kura galvenie dalībnieki ir seniori. Pārskata periodā noorganizēts ekskursija uz Api, izstaigātas Raganu klintis, apmeklēts Elīnas Zālītes muzejs, Apes kultūras iestādes, pabūts Apes Meteja draudzes ev. luteriskajā baznīcā. Viena no tikšanās reizēm veltīta Miķeļdienai. Oktobrī kopā apmeklēts kaimiņu pagasts- Mārkalne, kur bibliotēkas vadītājas pavadībā aplūkotas nozīmīgas Mārkalnes pagasta vietas. Seniori kopā pulcējušies arī Ziemassvētku pasākumā.

Ilzenes bibliotēkā darbojas neliela iedzīvotāju interešu kopa “Laiks sev”, kas ik pa laikam sanāk kopā, lai piedalītos kādās radošās aktivitātēs. Arī Ilzenes bibliotēkas vadītāja savus čaklākos lasītājus apbalvoja ar braucienu uz Jaunlaicenes Muižas muzeju un iepazīt krāšņo Veclaicenes pagastu tepat Alūksnes novadā.

Mārkalnes bibliotēka, uzsverot ģimeņu nozīmi, ik gadu pagastā tiek organizētas gan Mātes dienas, gan Tēvu dienas aktivitātes. Vērojams, ka, pateicoties šiem pasākumiem, apmeklētāji iepazīst arī pašu bibliotēku, tās pakalpojumus un pēc tam izmanto tos arī ikdienā. Tā kā Mātes dienā iekštelpās tikties nevarēja, tad grāmatu un zīmējumu izstāde un citas aktivitātes tika piedāvātas āra lasītavā. Tēvu dienā radošās darbnīcas notika gan bibliotēkas pagalmā, gan bibliotēkā. Interesanta bija foto orientēšanās pa pagastu pēc novadnieces Janas Rāgas uzņemtajām fotogrāfijām. Tā kā ēkā, kur atrodas bibliotēka, izvietoti arī sociālie dzīvokļi, kuros uz laiku mitinās **sociāli maznodrošināti un riska grupu iedzīvotāji**, tad Mārkalnes bibliotēkas vadītājas ikdiena cieši saistīta ar šiem cilvēkiem, kuriem nepieciešama palīdzība gan datorpakalpojumu apguvē, gan tīri praktiskas informācijas sniegšanā u.c. jomās.

Atzīmējot Tēvu dienu Mārkalnē, aktivitātes piedāvāja arī Zemessardzes pārstāvji

Annas bibliotēkā kā tradīcija ir senioru tikšanās, pārskata periodā - “Satikšanās prieks rudenīgās noskaņās”.

Literāri pasākumi vienmēr ļoti gaidīti literatūras cienītāju vidū, pārskata periodā tie gan notikuši ne tik daudz kā parasti. Daži no tiem:

Apes bibliotēka organizējusi Dzejas dienām veltītu noskaņu koncertu “Ar kastani kabatā”, kurā piedalījās Elita un Viktors Tilčiki.

Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Valkas folkloras dziesmu draugu kopu “Nāburgi” pilsētas svētku laikā piedāvāja literāri muzikālu programmu novadnieces Kornēlijas Apškrūmas piemiņai ‘Dzirdēt ar sirdi’.

Jaunalūksnes bibliotēka aicināja uz tikšanos ar grāmatu autori Zani Nuts

Tikšanās ar grāmatu autori Zani Nuts Jaunalūksnes pagasta Kolbergī

Jaunlaicenes Muižas muzeja un **Jaunlaicenes bibliotēkas** veiksmīgas sadarbības rezultātā noorganizēts skaists novadnieces Māras Svīres jubilejas pasākums “Mīlās Māras istabiņa”.

Māras Svīres jubilejas pasākums “Mīlās Māras istabiņa” Jaunlaicē

Dzejas dienas **Trapenē** - aicinājums doties muzikāli literārā pastaigā “Dzejas motīvi dzirnakmenī”. Dzejas motīvu muzikālo skanējumu izpildīja mūziķis Vilmārs Miglavs no Smiltenes. Pasākuma mērķis popularizēt vietējo novadnieku skaisto dzeju. Dzejas pastā katrs apmeklētājs saņēma vēstuli ar dzejas rindām.

Vidagas bibliotēkas vadītājai izveidojusies patiešām veiksmīga sadarbība ar Virešu saieta nama un novadpētniecības centra “Mājvieta” vadītājām, tādējādi kopdarbā top un pagasta iedzīvotājiem tiek piedāvāti patiešām kvalitatīvas un interesantas aktivitātes. Dažas no tām: Pasākums Tilderu dabas takā “Uzdāvēini sev spārnus”- sadzirdi, izgaršo, iedvesmojies, iepriecini, pacelies, iemūžini, ieklausies!

Atzīmējot tautā mīlētās dzejnieces, novadnieces Kornēlijas Apškrūmas jubileju un viņas piemiņai, iedzīvotāji aicināti uz Dārza svētkiem “Pie Kornēlijas”, kurā skan dzeja, dziesmas un mūzika Santas Sāres un Jāņa Krūmiņa izpildījumā.

Iedvesmas vakars “Ielpo mirkli. Apstāties” kopā ar Kasparu Zlidni, viņa “Spēka grāmatas” prezentācija, sarunas par dzīvi, mūzika.

Kasparu Zlidnis un viņa “Spēka grāmatas” prezentācija

Dārza svētki “Pie Kornēlijas” Virešos

Eiropas Kultūras mantojuma dienas Vidagā “Tilts pāri laikiem”, kad svētki noorganizēti pie senākā arkveida tiltiņa Latvijā, kurš atrodas Vidagā, izmantojot bibliotēkas apkopoto informāciju gan par minēto tiltu, gan aicinot atsaukties iedzīvotājus ar dažādiem transporta līdzekļiem.

Valsts svētku nedēļā “Mans vēlējums Latvijai”- ar pieturvietām dažādās vietās Virešu pagastā, darbinieku un bērnu publiskie vēlējumi iedzīvotājiem svētkos- nofilmēti, publicēti sociālajos tīklos. Skat. Vidagas bibliotēkas vadītājas Airas Mūrnieces sveiciens.

Pārskata periodā bibliotēkas piedāvājušas arī virkni aktivitāšu **virtuālajā vidē**: konkursi (“Eiropa Alūksnē- atpazīsti tuvplānu”), viktorīnas (piemēram Lieldienu viktorīna “Par un ap olām”, “Digitālie resursi #E-kultūra” u.c. izstādes (“Eiropa 10 grāmatās”, “Sieviešu vārdi grāmatu nosaukumos”, “Divdesmitais gadsimts latviešu autoru darbos” u.c.).

• **Uzziņu un informācijas darbs**

Tāpat kā visus bibliotēkas darba virzienus, arī šo ietekmējuši Covid-19 ierobežojumi, samazinot bibliotēkas lietotāju aktivitāti. Neskatoties uz to, dažāda veida un satura uzziņas un informāciju turpināts sniegt gan telefoniski un e-pastā, gan klātienē, kad tas bija iespējams, retāk – sociālajos tīklos, izmantojot visus bibliotēkās pieejamos resursus – uzziņu un nozaru literatūras krājumu, novadpētniecības materiālus, katalogus un datubāzes, interneta resursus.

Gan gada pirmajā pusē, kad apmeklētājiem nebija pieejams brīvpieejas krājums un lasītava, gan gada nogalē, kad daļai lasītāju piekļuve bija liegta Covid-19 sertifikāta neesamības dēļ, daudz uzziņu sniegts telefoniski tieši par krājumu, konkrētu izdevumu pieejamību, lai bibliotēku apmeklējuma laikā grāmatu, žurnālu pasūtījums jau būtu gatavs.

Klātienē apmeklējumu laikā tematiskajos pieprasījumos aktualitāti nezaudē interese par mājsaimniecību, dārzu, rokdarbiem, veselību, šeit izmantojot gan grāmatu krājumu, gan žurnālu rakstus, kas meklēti, izmantojot LNB analītikas datubāzi. Mācībām pieprasītākie temati bija sabiedriskajās zinātnēs – pedagoģijā, socioloģijā, tiesību zinātnēs. Meklēta informācija arī par dažādiem ar novadpētniecību saistītiem tematiem, kur pieprasījumu izpildē varam izmantot gan sava krājuma materiālus un datubāzi, gan LNB Digitālās bibliotēkas periodikas sadaļu.

Liela daļa uzziņu, konsultāciju saistīta ar interneta, e-pakalpojumu, programmu, aplikāciju lietošanu - nepieciešamās tīmekļa vietnes vai informācijas atrašana, e-pasta lietošana, dokumentu

formatēšana, piekļuve rēķiniem dažādu pakalpojumu sniedzēju tīmekļa vietnēs, rēķinu apmaksa un konta pārskatu izdrukas internetbankās, kodu kalkulatoru un Smart-ID aplikācijas izmantošana, e-pakalpojumi portālos Latvija.lv, E-veselība, VID EDS, protams, arī Covid-19 sertifikātu izdrukas.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā un Mārkalnes bibliotēkā lasītāji, kas ir pieteikušies šim pakalpojumam, elektroniski saņem informāciju par izmaiņām bibliotēkas darba laikā vai lietošanas noteikumos, jaunākajām grāmatām, paredzētajiem pasākumiem un citu aktuālu informāciju.

Lūk, piemēri par uzziņu un informācijas darbu no reģiona bibliotēku gada pārskatiem.

Alsviķu bibliotēka. Darbā ar datoru sniegta palīdzība deklarāciju aizpildīšanā, i-bankas lietošanā, dzīvesvietas deklarēšanā, OCTA polises iegādē, Lauku atbalsta dienesta ziņojumu apskatē, čeku loterijas aizpildīšanā, rēķinu izdrukā, Covid-19 sertifikātu izdrukā u.c. Arvien biežāk senioriem jāpalīdz darboties attālināti, jo katra vietne veic uzlabojumus un jauninājumus, kas samulsina lietotājus un apgrūtina veikt darbības, kas līdz tam bija ļoti zināmas.

Annas bibliotēka. Nosūtīti 29 uzziņu materiāli, sniegtas 210 uzziņas. Pieprasītākie temati – par pensijām, e-veselības pakalpojumiem, Covid-19 un sertifikātu izdrukā, tūrisma objektiem novadā un Latvijā, par vietvārdiem, mājām pagastā u.c. Vairāk izmantotie resursi – Latvija.lv, tūrisma iespēju mājaslapas, banku mājaslapas, Google meklētājs (izvērtējot atrastās informācijas ticamību), Letonika portāls, Lursoft laikrakstu bibliotēka, Digitālās bibliotēkas periodikas sadaļa, dažādu medicīnisko iestāžu mājaslapas.

Apes bibliotēka. Uzziņu darbā izmantota gan meklēšana internetā, gan bibliotēkas krājuma materiālos, nepieciešamības gadījumā ieskenējot un nosūtot prasīto informāciju e-pastā. Palīdzēts sagatavot līdzjūtības sludinājumus, konsultēts par Latvija.lv, Datamed.lv, internetbanku vietņu izmantošanu.

Bejas bibliotēka. Valstī noteikto ierobežojumu laikā cilvēki zvanīja par dažādiem jautājumiem: par iestāžu darba laikiem, pieejamību, piekļuvei grāmatām un maksas pakalpojumiem, līdzjūtības sludinājumu sagatavošanu un nosūtīšanu avīzei. Bieži nācās meklēt dzeju vai īpašus tekstus kādam noteiktam tematam – svētkiem, dzimšanas dienām, skolas pasākumiem.

Gaujienas bibliotēka. Bibliotēkā regulāri tiek atbalstīti individuālie interesenti - seniori, kam nepieciešama palīdzība e-pakalpojumu lietošanā (e-pasta izveide un tā lietošana, maksājumu veikšana). Konsultācijas sniegtas par viedtālruna izmantošanu un tā iespējām, "Smart-ID" konta pārreģistrēšanu. Kā piemērus tematiskajām uzziņām var minēt bērnu audzināšana un savstarpējo attiecību veidošana, medicīnas un meža apsaimniekošanas tēmas.

Ilzenes bibliotēka. 2021. gadā sniegtas aptuveni 79 uzziņas, lielākā daļa par e-pakalpojumiem - darbnespējas lapas iesniegšana, Covid-19 sertifikāta izdrukāšana u.c.

Jaunannas bibliotēka. Uzziņu un informācijas darbā visvairāk izmantota meklēšana interneta resursos. Kā vienus no interesantākajiem uzziņu darba piemēriem var minēt palīdzību krustvārdu mīklu risināšanā un sēklu meklēšanu, pasūtīšanu no internetā pieejamajiem katalogiem.

Jaunalūksnes bibliotēka. Uzziņas visbiežāk tiek sniegtas klātienē, vispieprasītākais temats ir par grāmatām un autoriem – cik šim autoram ir grāmatu, kāda ir jaunākā viņa grāmata, kāda ir vecākā grāmata utt. Tā kā bibliotēka atrodas vienā mājā ar pagasta pārvaldi, tad daudz jautājumu ir arī par pašvaldības darbu. Cilvēki bieži interesējas par kādu tā brīža aktualitāti, piemēram, tuvojošies abonēšanas sezonai - par žurnālu cenām, tuvojošies vēlēšanām - par vēlēšanu iecirkņa darba laiku.

Jaunlaicenes bibliotēka. Sniegtas konsultācijas gan klātienē, gan attālināti: par internetbankas izmantošanu, ienākumu deklarāciju iesniegšanu, OCTA apdrošināšanas polišu iegādi, Latvija.lv piedāvāto iespēju izmantošanu, telefona iestatījumu pielāgošanu, e-pasta lietošanu, saziņu ar iestādēm, dokumentu noformēšanu un nosūtīšanu, iepirkšanos internetā, preses abonēšanu u.c. Sniegta palīdzība arī bezdarbnieka statusa iegūšanai, gatavoti pieteikumi pabalsta saņemšanai. Iedzīvotāji izmantojuši bibliotēkāra palīdzību arī dažādu apsveikumu gatavošanā – dzimšanas dienai, kāzām, Ziemassvētkiem.

Liepnas bibliotēka. Uzziņu vajadzībām tika vairāk izmantotas enciklopēdijas un nozaru literatūra, mazāk internets. Vairāki tematiskie pieprasījumi bija saistīti ar lokālo vēsturi, piemēram, Liepnas puses dziednieces un zintnieces, Kūdupes ciema vēsture.

Malienas bibliotēka. Pārskata periodā sniegtas dažāda satura uzziņas. Vairāk izmantoti interneta resursi. Pieprasītākie temati bija pašvaldību iestāžu darba laiks, ārstu prakses numuri, dažādi banku pakalpojumi, nekustamā īpašuma nodokļa maksājums. Aktuālākais šajā periodā – informācija par vakcināciju un Covid-19 sertifikātu izdrukāšanu.

Mālpes bibliotēka. Bieži uzziņu un informācijas darbā tiek izmantoti novadpētniecības resursi un LNB datubāzes, jo vecākā paaudze interesējas par sava pagasta vēsturi. Sameklētie materiāli parasti tiek nosūtīti uz e-pastu vai cilvēks apskatās uz vietas.

Māriņkalna bibliotēka. Pārskata periodā Māriņkalna bibliotēkā uzskaitītās sniegtās uzziņas un konsultācijas - 541. Sakarā ar pandēmijas ierobežojumiem, tās vairāk tika sniegtas attālināti - pa telefonu vai e-pastā. Piemēri no tematiskajiem pieprasījumiem – tūrisma objekti Alūksnes novadā, aizsargājамie augi. Sniegta palīdzība arī, lai izdrukātu Covid-19 testa rezultātus un sertifikātus, Meža dienesta veidlapas, EDS veidlapas u.c.

Mārkalnes bibliotēka. 2021. gadā sniegtas 30 tematiskās uzziņas par dažādiem tematiem, liela daļa no tiem saistīta ar novadpētniecību, piemēram, par ezeriem Mārkalnes pagasta teritorijā, dižakmeņiem mūsu pagastā, bijušajām dzirnavām Volkovā, Saules pulksteni, bijušo „nabagmāju”, Mārkalnes pamatskolas vēsturi. Lasītājiem bibliotēkā ir pieejami datori, lai saņemtu dažādus nepieciešamos e-pakalpojumus, piemēram, komunālo un citu maksājumu veikšana, biļešu rezervēšana, sludinājumu ievietošana, darba meklējumi, norēķini par elektroenerģiju, interneta ziņu kanālu, internetbanku un internetveikalu izmantošana, kā arī savu e-pastu lietošana. Bieži šie apmeklētāji jākonsultē individuāli, jo pietrūkst zināšanas, kā šīs darbības veikt.

Pededzes bibliotēka. Bibliotēkas lietotājus interesē interneta vietnes, kuras nepieciešamas konkrētu darbību veikšanai: IIN deklarācijas iesniegšana VID, iesnieguma iesniegšana slimības pabalsta saņemšanai VSAA, iesnieguma iesniegšana terminētās caurlaides noformēšanai iebraukšanai pierobežas joslā, lēmuma saņemšana no VDEĀ. Palīdzēts arī sagatavot dokumentus vīzas saņemšanai un dokumentu saņemšanai no Valsts vēstures arhīva.

Trāpenes bibliotēka. Uzziņas pārsvarā sniegtas attālināti pa telefonu, daži no tematiem - autobusu atiešanas laiki, ārstu darba laiki, iestāžu darba laiki, vakcinēšanās sertifikātu kopiju izdrukāšanas iespējas, vakcinēšanās izbraukumu laiki un vietas. Bibliotēka savus iedzīvotājus informēja arī par bezmaksas juristu konsultācijām, kas bija pieejamas rudens periodā. Laikā, kad nebija iespējams organizēt klātienē apskatus, informācija par jaunākajām grāmatām tika gatavota un izvietota informācijas stendā.

Veclaicenes bibliotēka. Uzziņas un informāciju bibliotēkā visbiežāk lūdz pagasta iedzīvotāji, kuriem mājās nav datoru, interneta. Bibliotēkā tiek aizpildīti e-iesniegumi VSAA, saņemti Centrālās laboratorijas analīžu rezultāti, meklēti medikū un iestāžu kontakti u.c. Informāciju sniedzu pa tālruni vai klātienē. Interesantākās uzziņas saistās ar pagasta novadpētniecību. Tās ir izglītojošas gan uzziņas lūdzējam, gan veidotājam. Piemēram: Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūrai sniegtā uzziņa par Veclaicenes vietvārdiem (e-pasts), kā arī vietējo interesentu jautājumi par Veclaicenes vēsturi, dabu, mājām, cilvēkiem.

Vidagas bibliotēka. 2021. gadā aktuālākais pieprasījums ir bijis par Covid-19 digitālo sertifikātu darbību un izdruku sagatavošanu. Ir sniegts informatīvs atbalsts un pieprasījuma sagatavošana sertifikāta saņemšanai Igaunijā veiktai vakcinācijai. Vasaras sezonā atsākoties ceļošanai, parādījās nepieciešamība pēc ceļošanai nepieciešamo veidlapu aizpildīšanas svešvalodā, tāpat sniegts atbalsts Covid pases aizpildīšanā. Sniegtas uzziņas par slimības pabalstu pieprasīšanu, konsultācijas par rindu pieteikšanu izmeklējumiem, ko veicina arī bibliotēkas un feldšerpunkta atrašanās vienā ēkā. Arvien lielāks pieprasījums ir pēc dažādiem e-pakalpojumiem, kurus iespējams saņemt platformā Latvija.lv, bet diemžēl ne vienmēr ir iespējams klientam palīdzēt, jo nav pieejami nekādi autentifikācijas rīki, lai varētu pieslēgties attālināti. Tad tiek veikts skaidrojošs darbs par nepieciešamību pēc Smart-ID vai e-paraksts un tml. Sniegts atbalsts arī pašnodarbināto atskaites sagatavošanā VID, ikgadējās deklarācijas aizpildīšanā, pirkumu veikšanā un atgriešanās internetā iegādātām precēm, apbedīšanas pabalsta pieprasīšanā un bērnu organizēšanā, “pazudušas pensijas” meklēšanā, trūcīgo izziņas saņemšanā, rēķinu apmaksā.

Zeltiņu bibliotēka. 2021. gadā uzzīņu un informācijas darbs bibliotēkā pārsvarā noticis attālināti, vairāk kā iepriekš sagatavotā informācija nosūtīta pa e-pastu. Meklējot uzzīņas tiek izmantots bibliotēku nozaru un uzzīņu literatūras krājums, interneta resursi, datubāze Letonika. Novadpētniecības uzzīņu izpildē izmantoju vēstures krātuvē esošos materiālus. Sniegta informācija par kodolraķešu bāzi, pieminekļiem un piemiņas vietām, baznīcām Zeltiņos, Alūksnes TIC, Ates muzeju. Kā viens no interesantākajiem un laikietilpīgākajiem jāmin informācijas pieprasījums no Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras par vietu nosaukumiem Zeltiņos – kā sauca agrāk, kā izrunā šodien. Informācijas apkopošanā iesaistījās arī dažāda vecuma pagasta iedzīvotāji, ar kuriem sazināšanās notika telefoniski. Konsultācijas par bibliotēkas pakalpojumiem un resursiem, datora un interneta izmantošanu, e-pakalpojumiem pieejamas vienmēr un tiek nodrošinātas individuāli pēc pieprasījuma.

- **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

Alūksnes pilsētas bibliotēkā nav mācību centra un personāla resursi ir visai ierobežoti, tādēļ netiek realizētas licencētas mācību programmas, bet notiek atsevišķu izglītojošu aktivitāšu- lekciju, semināru, praktisku apmācību organizēšana.

Tiešsaistes lekcija “Iespēju saskatīšana pašrealizācijai ārkārtas situācijā”, lektors organizāciju psihologs, docents Reinis Lazda. Lekcijā iekļautās tēmas: Ārkārtas situācija- iespēja pašrealizēties vai ceļš uz izdegšanu?; Izdegšana, depresija: kā no tās izvairīties un kā mazināt sekas; Stress, tā izpausmes, iemesli, stresoru mazināšana; Līdzsvarotas dzīves veidošana. Psiholoģiskā higiēna; Akūta stresa pārvarēšanas metodes, iespēju saskatīšana;

Izbraukuma seminārs “Dabā atrastās vērtības” notika aizsargājamo ainavu apvidū “Veclaicene” Veclaicenes pagastā, lektore Rūta Zepa, Dabas aizsardzības pārvaldes Vidzemes reģionālās administrācijas vecākā valsts vides inspektore, Artis Krasts, Mišu medus muzeja veidotājs, biškopis u.c. Seminārā iekļautās tēmas: Eiropas Zaļais kurss. Kā dzīvot zaļāk?; Bioloģiskā daudzveidība – dzīvības tīkls. Pārmaiņas.; Aizsargājamo ainavu apvidus “Veclaicene” dabas vērtības, aizsardzības pasākumi. Bioloģiski vērtīgas pļavas; Mišu Medus muzeja apmeklējums; Bioloģiskā daudzveidība un tās aizsardzība lauku sētā, lauku saimniecību “Pauguri” un “Leģenes” apmeklējums; Veclaicenes Dabas mājas - atpūtas un dabas izziņas punkti. Dabas māju pie Ilgāja un Palpiera ezeriem apmeklējums.

Seminārs “Klimata pārmaiņas. Kurp ejam?”, lektors biologs, dabas pētnieks, žurnālists Māris Olte. Semināra tēmas: Eiropas Zaļais kurss. Klimata mainība un klimata pārmaiņas – galvenie izaicinājumi. Klimata pārmaiņu ietekme. Klimata pārmaiņas, dzīvesveids un patēriņš. Atbildīga vides un dabas resursu izmantošana.

Individuālas tiešsaistes praktisko padomu stundas, apmācības “Dari digitāli!”. Apmācības vada un konsultācijas sniedz Alūksnes pilsētas bibliotēkas IT administrators Antons Balodis. Apmācībās piedāvātās tēmas: Valsts pārvaldes pakalpojumu portāla Latvija.lv sniegtās iespējas. E-adrese. Sociālā apdrošināšana. Veselība. Dzīvesvietas deklarācija. Mani dati reģistros u.c.; Attālinātās saziņas iespējas. Dalība un MS Teams un Zoom sapulču organizēšana. Whatsapp video zvans un citas viedtālruna izmantošanas iespējas. Skype; Iedzīvotāju gada ienākumu deklarācija u.c. iespējas un pakalpojumi VID EDS sistēmā; Palīdzība darbam internetā. E-pasta izmantošana. Reķinu apmaksa. Pašapkalpošanās portāli TET, Elektrum, LMT, reķinu apmaksa internetbankās, izmantojot bill.me u.c.

Individuālas tiešsaistes praktisko padomu stundas (*Digitālās piektdienas, apmācības “Digitālās prasmes nākotnes darbam un izaugsmei”*). Apmācības vada Alūksnes pilsētas bibliotēkas IT administrators Antons Balodis. Apmācību tēmas: Darba meklēšanas iespējas. Nodarbinātības Valsts aģentūras interneta vietne un piedāvātie e-pakalpojumi. Europass CV sagatavošana. Darba meklēšanas portāli u.c.

Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar **AS Swedbank** piedāvāja semināru **”Finanšu drošība digitālajā vidē”** ne tikai bibliotēku darbiniekiem, bet arī jebkuram interesentam.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā savus pakalpojumus piedāvā un informāciju par ar Eiropas Savienību saistītiem jautājumiem sniedz centra **Europe Direct Gulbene Alūksnes filiāle**. Pārskata

periodā komunikācijā ar iedzīvotājiem kā prioritāte izvirzīta informācijas sniegšana un iedzīvotāju iesaistīšana iniciatīvā “Konference par Eiropas nākotni”, kas ir unikāla iespēja visas Eiropas, tai skaitā arī Latvijas, iedzīvotājiem paust savu viedokli par ES problēmām, prioritātēm, to, ko viņi gaida no Eiropas Savienības nākotnē. Konferences digitālajā platformā <https://futureu.europa.eu> tika atspoguļoti arī Alūksnes pilsētas bibliotēkas organizētie pasākumi un fiksēti tajos izteiktie iedzīvotāju viedokļi.

Centra Europe Direct Gulbene filiāle Alūksnes pilsētas bibliotēkā iesaistījās Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā un Ārlietu ministrijas organizētajā pasākumu ciklā, aicinot Alūksnes iedzīvotājus vecumā 55+ uz interaktīvu sarunu par Eiropas nākotni un digitālajiem izaicinājumiem.

Maijā, kā ikkatru gadu, atzīmējot Eiropas dienu, aicinājām piedalīties dažādās aktivitātēs gan klātienē, gan tiešsaistē, gan āra vidē.

EDIC Gulbenē kopā ar Alūksnes pilsētas bibliotēku un Gulbenes bibliotēkas kolēģiem aicināja iedzīvotājus piedalīties fotokonkursā “Ar velo pa draugam!”. Fotokonkursa mērķis bija popularizēt labās prakses piemērus un veicināt kvalitatīvu velonovietņu izvietojumu publiskās vietās un velokultūras attīstību Gulbenes un Alūksnes novados. Konkursa dalībniekiem bija jāiesūta foto, kuri vislabāk kalpo kā labs piemērs velosipēdistiem draudzīgam risinājumam: velonovietne, veloceliņš vai veloapkopes iespēja savā pilsētā vai pagastā, kā arī jāiesūta priekšlikumi veloinfrastruktūras uzlabošanai. Prieks par alūksniešu lielo atsaucību!

Lai popularizētu veselīgu un videi draudzīgu pārvietošanos ar velosipēdu ar EDIC Gulbenē atbalstu noorganizēta nodarbība skolēniem Strautiņu pamatskolā “Esi mobils... ar velosipēdu”.

Velonovietne pie Alūksnes sākumskolas

*Pārsteiguma balvu –
dāvanu karti no
“Veloostas” Alūksnē
saņēma alūksniešu
Dundenieku ģimene*

Lai popularizētu veselīgu un videi draudzīgu pārvietošanos ar velosipēdu ar EDIC Gulbenē atbalstu noorganizēta nodarbība skolēniem Strautiņu pamatskolā “Esi mobils... ar velosipēdu”.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja turpina realizēt datorapmācības pagasta senioriem (14 reizes 56h), pārskata periodā tās piedāvājot arī bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā Strautiņos (14 reizes 42 h).

- **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

Alūksnes novadā tiek izdots pašvaldības informatīvais izdevums “Alūksnes Novada Vēstis”, tas lasāms gan elektroniskā formātā novada mājaslapā, gan tiek izplatīts drukātā formā un pieejams publiskajās bibliotēkās. Turpināta informatīvā izdevuma tekošo numuru pievienošana LNB digitālo objektu uzglabāšanas un piekļuves sistēmā DOM. Apes novada bibliotēkās bija pieejams pašvaldības informatīvais izdevums “Apes Novada Ziņas”, pēc pievienošanās Smiltenes novadam - ”Smiltenes Novada Vēstis”.

Pašvaldības dokumentu datu bāze BIS Alisē pārskata gadā papildināta ar 351 ierakstu – Alūksnes novada pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, anotācijas laukā pievienojot to pilno tekstu. Domes sēžu protokoli Alūksnes pilsētas bibliotēkā pieejami arī drukātā veidā, saistošie noteikumi tiek publicēti novada mājaslapā un “Latvijas Vēstnesī”.

Visas reģiona bibliotēkas saviem iedzīvotājiem svarīgu gan valsts un pašvaldības, gan nevalstisko organizāciju informāciju izvieto arī drukātā veidā bibliotēkas telpās, sniedz uzziņas par pašvaldības iestāžu kontaktinformāciju, darba laikiem, izmaiņām sakarā ar epidemioloģiskās drošības pasākumiem. Bibliotēkas iesaistās pašvaldību rīkotajās iedzīvotāju aptaujās, piedāvājot aptaujas anketas aizpildīt elektroniski vai drukātā formātā, piemēram, par pašvaldības pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, Vidzemes kultūras prioritātēm 2022. gadā u.c.

Bibliotēkās tiek abonēts arī reģionālais laikraksts “Alūksnes un Malienas Ziņas”, kas vēsta par notikumiem un aktualitātēm Alūksnes novadā un bijušajā Apes novada teritorijā. Dažās bibliotēkās, sadarbībā ar senioru biedrībām, apmeklētājiem pieejams arī Latvijas Pensionāru federācijas bezmaksas izdevums “Latvijas Pensionārs”. Jaunannas iedzīvotājiem ir izveidota sava grupa lietotnē WhatsApp, kur ar informāciju dalās arī bibliotēkas vadītāja. Pededzes bibliotēkā reizēm kādu atsevišķu iedzīvotāju grupu skaroša informācija tiek izdrukāta un ar pastnieka starpniecību nogādāta iedzīvotāju pastkastēs.

- Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Biblio tēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autoriz ēti lietotāji 2021.	Pasūtīts (Web) eks. 2021.
			Cirkulā - cija	SBA	Komplek - tēšana		
Alūksnes reģiona publiskās bibliotēkas	21	21	21	21	21	615	392
Alūksnes reģiona skolu bibliotēkas	5	5	1	1	5		

Alūksnes reģiona bibliotēku kopkatalogu veido 26 bibliotēkas: Alūksnes pilsētas bibliotēka, 16 Alūksnes novada pašvaldības publiskās bibliotēkas, 4 Apes (Smiltenes) novada pašvaldības publiskās bibliotēkas, 5 skolu bibliotēkas- Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēka, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzijas bibliotēka un Alūksnes novada vidusskolas bibliotēka, Dāvja Ozoliņa Apes vidusskola un Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola.

Tabula “Autorizētie lietotāji Alūksnes reģiona bibliotēkās”

	2019.	2020.	2021.	% salīdzinot ar iepr. gadu	
Aktīvie lietotāji kopā	6527	5666	5515	-13,2	-2,7
Autorizētie lietotāji kopā	499	569	615	+14,3	+8,1
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	67	70	46	+4,5	-34,3

Joprojām ļoti kūtri autorizācijas datu izsniegšanā un to priekšrocību skaidrošanā ir pagastu bibliotēku darbinieki, aizbaidinoties, ka laukos dzīvo pārsvarā vecākā gada gājuma cilvēki, kuriem autorizācijas dati nav nepieciešami, jo viņi neizmanto internetu.

Tā kā Covid-19 izraisītie ierobežojumi mainījuši arī lasīšanas paradumus, tad pieaudzis to lietotāju skaits, kas bibliotēkā reģistrējušies attālināti ar mērķi tikai izmantot iespēju lasīt grāmatas 3td e-grāmatu bibliotēkā, bet klātienē bibliotēku neapmeklē.

Lasītāju galvenās darbības: rindas pieteikumu skaits, izmantojot Web- 1109 (+4%), pagarināšanas pieprasījumu skaits 39776 (+7%), pasūtīto izdevumu skaits tikai 392 (+23%), lietotāji autorizējušies 1599 reizes. Palēnām, bet bibliotēku lietotāji vairāk izmanto iespējas, ko piedāvā elektroniskais katalogs.

2021. gadā ir bijuši 133289 (-3%) kopkataloga virtuālie apmeklējumi, no tiem – 1484 (+7%) autentificēti. Publiskai pieejai ir izvietots QR kods elektroniskā kopkataloga apmeklēšanai mobilajās ierīcēs.

- Digitalizācija**

Alūksnes pilsētas bibliotēka veic tikai to dokumentu digitalizāciju, kas saistīti ar novadpētniecību – par Alūksnes un Apes novadu, ar reģionu saistītiem notikumiem un cilvēkiem utt. Seno fotogrāfiju, kas saistītas ar pagasta dzīvi, digitalizācijā iesaistījušās arī Annas, Liepnas, Veclaicenes un Mārkalnes bibliotēkas. Skat. pārskata nodaļā *Novadpētniecība*.

- Iekšzemes un starptautiskais SBA**

Tabula “SBA rādītāji Alūksnes reģiona bibliotēkās”

SBA	2019.	2020.	2021.	+/- %	
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	818	1386	1617	+69,4 %	+16,7
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	796	1371	1593	+72,2 %	+16,2

Tabula “SBA rādītāji Alūksnes pilsētas bibliotēkā”

SBA	2019.	2020.	2021.	+/- %	
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	55	71	94	+29,1	+32,4
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	409	639	408	+56,2	-36,1

Lai arī ne tik strauji, bet SBA izmantošanas statistikas rādītāji liecina, ka bibliotēkas joprojām novērtē SBA priekšrocības, atskaites periodā Alūksnes reģiona bibliotēkās no citām bibliotēkām saņemto dokumentu skaits palielinājies par 16,7%, bet izsniegto- par 16,2%. SBA izmantošanu veicinājis arī ierobežotais finansējums krājuma komplektēšanai.

Visbiežāk, protams, bibliotēkas izmanto Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājumu, bet pārskata periodā pagastu bibliotēkas aktīvāk izmantoja kaimiņu pagastu bibliotēku krājumus, tādēļ samazinājies no Alūksnes pilsētas bibliotēkas SBA kārtā izsniegto izdevumu skaits. Galvenie iemesli, kādēļ tiek izmantots SBA- izdevuma nav konkrētās bibliotēkas krājumā un lai ātrāk izpildītu lasītāju pieprasījumus uz ļoti pieprasītām grāmatām, kad uz to saņemšanu izveidojusies rinda.

SBA moduli lielākā vai mazākā apjomā izmanto gandrīz visas reģiona bibliotēkas, līdz ar to izdevumu aprīte galvenokārt notiek starp Alūksnes un Apes (tagad - Smiltenes) novadu bibliotēkām. Daudz aktīvāk aizvadītajā gadā grāmatu apmaiņā iesaistījās arī Ernsta Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas un Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēkas. SBA kārtā tiek izsniegti dažādi bibliotēkas resursi: tās ir ne tikai grāmatas, bet arī žurnāli, audio un videoieraksti. Pieprasīta tiek gan daiļliteratūra, gan arī atsevišķu nozaru izdevumi (dārzkopība, psiholoģija, vēsture, pedagogija u.c.). Lai SBA moduli varētu pēc iespējas efektīvāk izmantot, pagastu bibliotēkām katru dienu jāseko līdzi cirkulācijas datiem, lai redzētu pieprasījumus un operatīvi reaģētu uz tiem.

No citām bibliotēkām, kas nav mūsu reģiona bibliotēkas, SBA ietvaros Alūksnes pilsētas bibliotēkā saņemti seši izdevumi – visi no Latvijas Nacionālās bibliotēkas, puse no tiem izdevumi svešvalodā (angļu valodā). Deviņi raksti no Nacionālās bibliotēkas saņemti, izmantojot maksas pakalpojumu “Teksta dokumentu digitalizācija”. Arī mūsu reģiona bibliotēkas izlīdzējušas ar rakstu ieskanēšanu no žurnāliem, kas viņiem tobrīd ir uz vietas, bet Alūksnes bibliotēkā izsniegti lasīšanai mājās – tā elektroniski varam nosūtīt interesējošo konkrēto publikāciju ātrāk nekā gaidot izdevuma nodošanu.

- Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Nenoliedzami- arī pārskata periodā bibliotēku pieejamību ietekmēja vīrusa Covid-19 izraisītā pandēmija un valdības, arī pašvaldības noteiktie ierobežojumi tās apturēšanai. Bibliotēkas apkalpoja savus lietotājus un piedāvāja tos pakalpojumus, kurus tobrīd atļāva noteiktie ierobežojumi, prata operatīvi pielāgojoties konkrētajai situācijai.

Ar interneta vietnes, sociālo tīklu, īsziņu un e-pasta starpniecību iedzīvotāji tika informēti par izmaiņām bibliotēkas darba režīmā un ierobežojumiem tās darbībā. Piemēram, skat [te](#)

Sagatavoja

Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore

biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

Erita Būdniece, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre (Uzziņu un informācijas darbs; SBA, Pašvaldības, valsts, NVO informācijas pieejamība)

6. Krājums

- Krājuma komplektēšanas politika un organizācija**

Atskaites periodā **izmaiņas nav notikušas**. Reģiona bibliotēkas krājumu komplektēšanu īsteno, balstoties uz krājumu attīstības plāniem un ņemot vērā - lasītāju pieprasījumus, pašvaldības finansējuma iespējas un izdevēju, grāmatu piegādātāju piedāvājumus. Galvenais bibliotēku uzdevums- veidot kvalitatīvu, lietotāju interesēm atbilstošu, pieprasītu krājumu.

Prioritātes darbā ar krājumu pārskata periodā nemainīgas:

- krājumu saturiskās un fiziskās kvalitātes uzlabošana;
- krājuma komplektēšanas finansiālā nodrošinājuma saglabāšana un palielināšana (finansējums krājumam 2021.gadā reģionā pieaudzis par 5%);
- pēc iespējas pilnīgāka bērnu, oriģinālliteratūras un novadpētniecības izdevumu komplektēšana
- pilnvērtīga SBA izmantošana un bibliotēku sadarbība krājumu komplektēšanā;
- popularizēt 3td e-grāmatu bibliotēkas piedāvājumu.

- Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums**

**Tabula "Alūksnes reģiona bibliotēku
krājumu komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"**

	2019.	2020.	2021.	+/-	%
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	52 265	52 557	55 266	+0,6%	+5,2
<i>t. sk. grāmatām</i>	36 500	36 088	38 122	-1,1%	+5,6
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	6237	7301	8724	+17%	+19,5
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	15 765	16 469	17 144	+4,5%	+4,1
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	3,29	2,76	2,97	-16%	+7,6
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	52 265	52 557	55266	+0,6%	+5,2

**Tabula "Alūksnes pilsētas bibliotēkas
krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums"**

	2019.	2020.	2021.	+/-	%
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	8389	7319	7273	-12,7	-0,6
<i>t. sk. grāmatām</i>	5741	4725	4750	-17,7	+0,5
<i>t.sk. bērnu grāmatām</i>	1504	1258		-16,4	+11,5
<i>periodiskajiem izdevumiem</i>	2648	2594	2523	-2	-2,7
Finansējums krājumam uz 1 iedzīvotāju Alūksnē	1,14	1,00	1,02	-12,3	+2
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	8389	7319	7273	-12,7	-0,6

Pašvaldību finansējums bibliotēku krājumu komplektēšanai ir stabils (+5 % salīdzinot ar 2020.gadu).

Finansējuma piešķirums starp novadiem ir visai atšķirīgs. **Alūksnes novada pašvaldība** krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju piešķirusi EUR 2,63 (+0,19 eiro, salīdzinot ar 2020.gadu), **Apes novada pašvaldība**- EUR 4,50 (+0,30 eiro, salīdzinot ar 2020.gadu).

Alūksnes pilsētas bibliotēkai finansējums krājuma komplektēšanai uz 1 iedzīvotāju ir viszemākais- EUR 1,02 (+0,02 eiro). Bibliotēkām piešķirtie finanšu līdzekļi krājuma komplektēšanai atbilst Ministru kabineta noteikumu Nr.415 „Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma

normatīvi” ieteikumiem un sastādīja kopumā reģionā EUR 2,97 uz vienu iedzīvotāju (+0,21 eiro salīdzinot ar 2020.gadu).

Finansējums bērnu grāmatām (pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem) no kopējā grāmatu iegādei atvēlētajā finansējuma 2021.gadā sastāda 22,9% (+2,7%) un tas ir apmierinošs rādītājs. Alūksnes pilsētas bibliotēkā- 29,5% (+2,9%) kas arī ir apmierinošs rādītājs. Bibliotēkas, kuru apkalpojamajās teritorijās nav skolu, visai maz iepērk grāmatas bērniem.

Grāmatu iegādei bibliotēkas tērējušas 69% no kopējā krājuma papildināšanai piešķirtā finansējuma, preses izdevumu abonēšanai- 31%, kas ir labs proporcionālais finansējuma dalījums par prioritāti izvirzot grāmatu krājuma papildināšanu. Alūksnes pilsētas bibliotēkā- grāmatām: 65,3%, presei- 34,7%.

Pašvaldības piešķirtais finansējums krājumam nav pietiekams, lai nodrošinātu bibliotēkās lasītāju interesēm atbilstošu krājumu, bet tas ir licis bibliotēku darbiniekiem aktīvāk izmantot SBA iespējas. 2021.gadā SBA izmantošana pieaugusi par 16,4%.

• **Rekatalogizācija**

Alūksnes un Apes novadu publisko bibliotēku krājumu rekatalogizācija pabeigta 2014.gadā. No 5 izglītības iestāžu bibliotēkām, kas strādā ar IS Alise, pilnībā krājums elektroniskajā katalogā atspoguļots Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēkai, atskaites periodā katalogā pievienoti arī periodiskie izdevumi. Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas bibliotēka rekatalogizāciju pārskata periodā beigusi.

Rekatalogizācijas režīmā turpina strādāt:

- Ernsta Glikas Alūksnes Valsts ģimnāzijas bibliotēka- no 17812 krājuma vienībām katalogā - 8997 jeb 50 %;
- Alūksnes novada vidusskolas bibliotēka –no 5260 krājuma vienībām katalogā- 3258 jeb 62%;
- Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola- no 8390 krājuma vienībām katalogā - 8304 jeb 99 %;

• **Krājumu pārbaude**

Krājuma pārbaude pārskata periodā veikta Alūksnes novada Kalncempju pagasta bibliotēkā. Inventarizācijas rezultātā konstatēts, ka nenoskaidrotos apstākļos krājumā trūkst 16 eksemplāru par 41,20 eiro. Iepriekšējā inventarizācija tika veikta 2015.gadā.

• **Krājuma rādītāji**

Tabula “Alūksnes reģiona bibliotēku krājumu rādītāji”

	2019.	2020.	2021.	+ / - % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
Jaunieguvumi kopā	15 360	14 271	14 134	-7,1	-0,96
<i>t. sk. grāmatas</i>	5318	5202	4857	-2,2	-6,6
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1052	1754	1680	+66,7	-4,2
<i>t. sk. bērniem</i>	1393	1344	1280	-3,5	-4,8
Izslēgtie dokumenti	16 801	16 791	14 979	-0,06	-10,8
Krājuma kopskaits	174 772	169 531	168 322	-3	-0,7
Grāmatu krājuma apgrozība	0,5	0,54	0,53	+	-
Periodisko izdevumu apgrozība	2,4	2,1	2,1	-	

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājuma rādītāji”

	2019.	2020.	2021.	+ / - % salīdzinot ar iepriekšējo gadu	
Jaunieguvumi kopā	2214	1942	1815	-12,3%	-6,5
<i>t. sk. grāmatas</i>	795	717	609	-9,8%	-15
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	104	133	116	+27,9%	-12,8
<i>t. sk. bērniem</i>	267	166	268	-37,8%	61,4

Izslēgtie dokumenti	2659	1835	1720	-31%	-6,3
Krājuma kopskaits	40 116	40 223	40 316	+0,3%	+0,2
Grāmatu krājuma apgrozība	0,7	0,9	1,03	+	+
Periodisko izdevumu apgrozība	2,5	2,1	1,9	-	-

Uz 2022.gada 1.janvāri Alūksnes un Apes novadu bibliotēku krājums ir 168 322 vienības dažādu resursu, pārskata periodā tas samazinājies par 1209 vienībām. Bibliotēku krājumus sastāda 80,1% grāmatas jeb 136 158 (-946) vienības no kopējā krājuma. Uz vienu reģiona iedzīvotāju tas ir 9 vienības resursu, t.sk grāmatas- 7,3 vienības, uz vienu bibliotēkas lietotāju – 30,5 vienības, t.sk.- 24,7 grāmatas (5515 lietotāji). Novadu bibliotēku krājumos 95% izdevumu ir latviešu valodā, nedaudz papildināti daiļliteratūras izdevumi angļu valodā. Nedaudz atšķirīgs krājuma sadalījums pa valodām ir Alūksnes novada pierobežas pagastā Pededzē, tur 66% ir literatūra krievu valodā. Pārskata periodā minētie rādītāji būtiski nav mainījušies.

2021.gadā krājumā saņemtas 14134 vienības, kas ir par nepilnu 1% mazāk kā 2020.gadā. Grāmatu- jaunieguvumu skaits reģiona bibliotēkās- 4857 vienības, kas ir par 6,6% mazāk kā pērn.

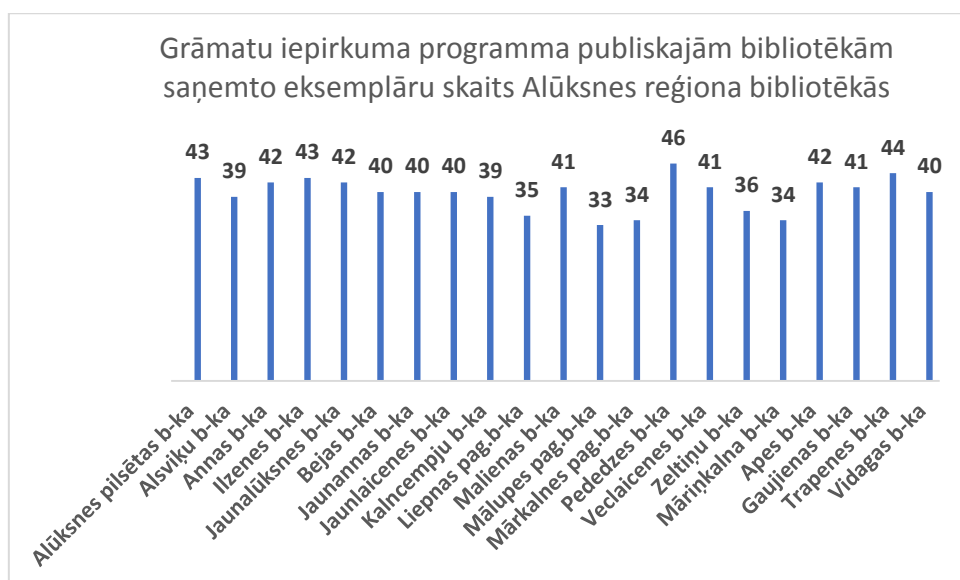
Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājums 2021.gadā papildinājies ar 1815 vienībām (-127), tai skaitā ar 609 eks. grāmatu (-108), kas ir gandrīz par 15% mazāk kā 2020.gadā, jo grāmatu cenu pieaugums ir lielāks kā piešķirtais finansējums. No jauniegūtajām grāmatām – latviešu daiļliteratūras izdevumi 116 eksemplāri, grāmatas bērniem un jauniešiem- 268 vienības. 82% no Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājuma sastāda grāmatas, 17%- periodiskie izdevumi un tikai 1%- audiovizuālie dokumenti.

Pārskata periodā samazinājies bibliotēku krājumos saņemto bezatlīdzības izdevumu skaits, jo patiešām rūpīgi tiek izvērtēta izdevumu kvalitāte un nepieciešamība. Tā, piemēram, Alūksnes pilsētas bibliotēka pārskata periodā bez atlīdzības saņēmusi tikai 65 eksemplārus, kas ir gandrīz par trešdaļu mazāk kā 2020.gadā. Dāvinājumi pārsvarā saņemti no fiziskām personām. Tika izmantotas iespējas fiziski noliektos izdevumus nomainīt pret lietotāju dāvinātajiem izdevumiem.

Par 6% samazinājies jaunieguvumu skaits- latviešu daiļliteratūra, bet par gandrīz 11% pieaudzis iepirkto bērnu grāmatu skaits.

Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu, vecāku žūrija-2021” ietvaros, pateicoties LNB Bērnu literatūras centram, 23 Alūksnes reģiona bibliotēkas - 15 publiskās un 8 skolu bibliotēkas, kopā saņēma 443 eksemplārus (+275 eks., salīdzinot ar 2020.gadu) grāmatu par 3454,13 (+2113,03) eiro.

Alūksnes un Apes novadu bibliotēkas Kultūras ministrijas atbalstītajā un Latvijas Nacionālās bibliotēkas īstenotajā projektā „Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām” kopumā saņēmušas 846 grāmatu eksemplārus par summu 8142,17 eiro, kas ir ļoti vērtīgs un nozīmīgs papildinājums bibliotēku krājumiem - tās ir augstvērtīgas Latvijas izdevēju publicētas grāmatas, latviešu oriģinālliteratūra, arī nozīmīga nozaru literatūra, kultūrvēsturiski nozīmīgi nozaru un oriģinālliteratūras tulkojumi, atkārtoti izdotie (klasikas) izdevumi. Summa, par kuru minētajā programmā bibliotēkas ieguva jaunas grāmatas, sastāda 21,4% no pašvaldības finansējuma, kas tērēts jaunu grāmatu iegādei.

Paldies LNB Bibliotēku attīstības centra kolēģēm par lielo darbu tik vērienīga projekta realizācijā! Bibliotēku darbinieki ļoti atzinīgi novērtējuši iespēju pašiem izvēlēties nepieciešamās grāmatas no izveidotā piedāvājuma saraksta. Vairākas bibliotēkas, piemēram, krājumus papildināja ar tik ļoti kārotajiem vērtīgās sērijas “Es esmu...” izdevumiem, bērnu grāmatām, latviešu daiļliteratūras grāmatām.

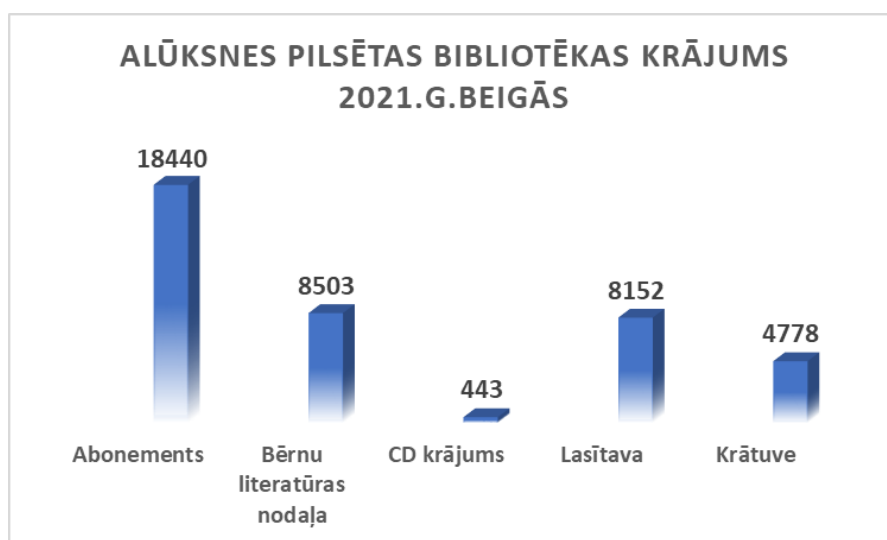
Pārskata periodā Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājums papildināts ar 7 video filmām DVD formātā- ciklā “Savējie iedvesmo” – 3 filmiņas par uzņēmējiem- Ezeriņu ģimeni un viņu uzņēmumu viesnīcu “Benevilla”, Dambju ģimeni un viņu uzņēmējdarbību tūrisma jomā, kā arī par SIA “Mārkalnas bruģis”; tāpat arī atmiņu stāsti, kas fiksēti video formātā- “Mālienas Ziņas”, “Uzticīgi milicijas zvērestam”, “Darbs pašvaldībā”, “Alūksnes novada dzimtsarakstu nodaļa”.

2021.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkā abonēti 84 periodiskie izdevumi dažādām lasītāju gaumēm, pagastu bibliotēkās abonēto preses izdevumu skaits- dažāds- vidēji robežās no 9 - 20 izdevumiem.

Tā kā Covid-19 izplatības dēļ, bibliotēku apmeklējumi bija ierobežotā režīmā, tad bibliotēku darbinieki vairāk laika varēja atvēlēt krājuma kvalitātes uzlabošanai, atlasot mazizmantotos, nolietotos izdevumus, tos norakstot vai pārvietojot uz krātuvēm. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2021.gadā vērojama tendence, ka izslēgto izdevumu skaits pārsniedz jaunieguvumu skaitu. Tomēr joprojām saglabājas visai zema grāmatu krājumu apgrozība pagastu bibliotēkās (vidēji- 0,53) liecina, ka darbs pie krājumu kvalitātes uzlabošanas un krājuma popularizēšanas jāturpina. Preses izdevumu apgrozījums nemainīgs- 2,1. Secinājums- bibliotēku krājumu kopskaits samazināts, lai uzlabotos krājuma kvalitātes rādītāji. Nedaudz samazinājusies krājuma apgrozība, jo samazinājies izsniegums.

Pārskata periodā no reģiona bibliotēku krājumiem izslēgtas 14979 vienības jeb 8,8% no kopējā bibliotēku kopkrājuma. Pārsvārā tie ir nolietotie vai mazizmantotie izdevumi.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas krājums uz 01.01.2022.- 40316 vienības, no kurām grāmatas- 81,6% no kopējā krājuma. Pārskata periodā, izvērtējot brīvpieejas krājumu, daļa izdevumu tika pārvietota uz krātuvi, lai arī tā neatrodas piemērotās telpās un ir neliela. Kopumā no krājuma izslēgtas 1720 vienības, no kurām- 32,7% grāmatas.

- Datubāzes**

Reģiona publiskajās bibliotēkās joprojām pieejamas divas abonētās datubāzes - Lursoft Laikrakstu bibliotēka News.lv un portāls Letonika.lv, kas nodrošinātas projekta “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” ietvaros.

Tabula “Alūksnes reģiona bibliotēkās pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2019.	2020.	2021.	+/- %	
Letonika					
skatījumi	3990	3572	5277	-10	+47
piekļuves sesiju skaits	2995	1838	2859	-39	+56
News					
lejuplāžu skaits	2612	2874	5100	+10	+77

Tabula “Alūksnes pilsētas bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2019.	2020.	2021.	+/- %	
Letonika					
skatījumi	900	1139	3084	+27	+171
piekļuves sesiju skaits	360	629	1117	+75	+78
News					
lejuplāžu skaits	1094	887	1432	-19	+61

Likumsakarīgi, ka pandēmijas apstākļos reģiona bibliotēkās kopumā datu bāzes *Letonika* izmantošana palielinājusies- skatījumi (+47%), piekļuves sesiju skaits (+55%). Pieaudzis tieši attālināti veikto sesiju un skatījumu skaits, izmantojot bibliotēku izsniegtos autorizācijas datus- 2019. gadā veikti 148 skatījumi un 89 sesijas, savukārt 2020. gadā – 1016 skatījumi un 501 sesija, 2021.gadā- 3077 skatījumi un 1077 sesijas. Tātad- pārskata periodā 41,7% no skatījumiem un 37,7% piekļuves sesijas ir veiktas attālināti – no datoriem ārpus bibliotēkām. 58% no kopējiem Letonikas skatījumiem un 39% pieslēguma sesiju ir veikuši Alūksnes pilsētas bibliotēkas lietotāji.

Abas abonētās datubāzes aizvadītajā gadā izmantotas aktīvāk gan Alūksnes pilsētas bibliotēkā, gan reģiona bibliotēkās kopumā, lai gan joprojām ir dažas pagastu bibliotēkas, kas nav varējušas atrast tām pielietojumu. News.lv datubāze izmantota gan uzziņu un informācijas darbā, gan lai papildinātu novadpētniecības krājuma materiālus, izmantojot News.lv preses aģenta kartiņas. No pagastu bibliotēkām tā visvairāk izmantota Jaunlaicenes bibliotēkā, arī Alsviķu, Ilzenes un Māriņkalna bibliotēkās. Letonika.lv datubāze visvairāk tiek izmantota Bejas un Jaunlaicenes bibliotēkās. Bejas bibliotēkas vadītāja darba pārskatā norāda, ka Letonika.lv lieti noder arī bibliotēkārājā darbā: “Ērti izmantot bibliotēkām domāto kalendāru, sekot līdzi jubilejām un

notikumiem.” Reģionu bibliotēkās kopumā vairāk kā puse skatījumu Letonika.lv datubāzē veikti, izmantojot attālinātās piekļuves datus – 58%. Tos pamatā veido skatījumi ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas autorizācijas datiem.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā kopumā Letonika.lv izmantojums pārskata periodā ievērojami pieaudzis, 95% no skatījumiem un 90% veikti attālināti ārpus Gaismas tīkla, kas ir loģiski apstākļos, kad bibliotēkas apmeklējumi un uzturēšanās laiks pie datoriem bija ierobežots.

News.lv datu bāzes izmantojums reģionā palielinājies par 61,4%. 28% no lejuplādēm veiktas Alūksnes pilsētas bibliotēkā. Laikrakstu bibliotēka tiek izmantota gan informācijas meklēšanai, gan lai sekotu līdzi publikācijām, kas saistītas ar reģionu, novadu.

Kā ik katru gadu, papildinātas bibliotēku informācijas sistēmā Alise veidotās datubāzes:

- Alūksnes un Apes novadu bibliotēku elektroniskais katalogs – pievienoti 1100 ieraksti;
- Novadpētniecības datu bāze – pievienoti 789 ieraksti;
- Pašvaldības dokumentu datu bāze – pievienots 351 ieraksts;
- Autoritatīvo ierakstu datu bāze – pievienots 987 ieraksti.

• **Krājuma un datu bāzu popularizēšana**

Protams, joprojām visbiežāk izmantotais literatūras krājuma popularizēšanas veids bibliotēkās joprojām ir literatūras izstādes, nu jau ne tikai uz vietas bibliotēkās, bet arī- virtuālajā vidē, radot iespēju lietotājiem tādā veidā gan iepazīties ar jaunajām grāmatām, gan arī ieskatīties kādā no aizgājušo gadu izdevumiem. Tematika saistīta ar rakstnieku, ievērojamu cilvēku jubilejām, notikumiem, gadskārtu svētkiem.

Jaunums pārskata periodā- Alūksnes pilsētas bibliotēka Facebook kontā uzsāka jaunu rubriku **#ko lasīt**, kurā bibliotekāru ieteiktās grāmatas sasaucas ar kādu notikumu, jubileju, atzīmējamo dienu u.c. Piemēram, Valodas dienā šajā rubrikā tika ievietots D. Markus un J. Raipuļa darbs “Radošie malēnieši un viņu valoda”, Olu dienā - M. Bulgakova romāns “Liktenīgās olas”, pamatīgā sniega sega rosināja ieteikt P.Hēga grāmatu “Smillas jaunkundzes sniega izjūta”, kurai sniegs ir ne tikai nosaukumā, bet veido ļoti nozīmīgu stāsta daļu. <https://bit.ly/3sDZ7lg> , <https://bit.ly/3MjjU5t>, <https://bit.ly/3HCXbhd> , <https://bit.ly/36YQsBD> , <https://bit.ly/3HCqqRm> u.c.

Jaunums jau vairs nav arī **virtuālās grāmatu izstādes**- piemēram, jaunāko grāmatu izstādes <https://bit.ly/3IGKYcL> . Par godu Sieviešu dienai Alūksnes pilsētas bibliotēkas Facebook kontā bija iespējams iepazīties ar izstādi “Sieviešu vārdi grāmatu nosaukumos”, savukārt, maijā, atzīmējot Eiropas dienu, izstāde “Eiropa 10 grāmatās” novembrī izstāde “Divdesmitais gadsimts latviešu autoru darbos” piedāvāja ieskatīties Latvijas vēstures lappusēs, neiztrūkstoši ir arī pieprasītāko grāmatu topi <https://bit.ly/3sE0cJQ> u.c.

Turpinoties Covid-19 ierobežojumiem, arī pārskata gadā aicinājām bibliotēkas lietotājus saņemt piekļuves datus katalogam un datubāzēm, piesakoties tiem attālināti, tai skaitā jauniem lietotājiem veicot attālināto reģistrāciju bibliotēkā. Par šo iespēju informējām sociālajos tīklos, publikācijās vietējam laikrakstam, mājaslapā. Rezultātā lietotājs uz e-pastu saņēma gan autorizācijas datus katalogam, gan informāciju, kā tos izmantot, lai reģistrētos 3td e-grāmatu bibliotēkā, gan piekļuves datus letonika.lv portālam. Papildus bukleta veidā tika pievienota arī īsa informācija par citiem noderīgiem vai vienkārši izklaidējošiem atmiņas institūciju veidotiem resursiem, tādiem kā LNB Kopkatalogs un Digitālā bibliotēka, latviešu folkloras krātuves digitālais arhīvs Garamantas.lv, Nacionālā arhīva kinofotofonodokumentu digitālā krātuve Redzidzirdilatviju.lv un citiem.

Tradicionāli par datubāzēm lasītāji tiek informēti klātienēs apmeklējumu laikā, īpaši no jauna reģistrētie lasītāji, par tām izvietota informācija pie IT iekārtām, sociālajos tīklos, mājaslapā. Jaunlaicenes bibliotēka saviem lasītājiem par iespēju izmantot datubāzes sūtījusi arī SMS formātā un uz e-pastu.

Digitālās nedēļas ietvaros Alūksnes pilsētas bibliotēka ar viktorīnas palīdzību rosināja iepazīt kultūras resursus e-vidē, tai skaitā datubāzes. Viktorīnā bija iekļauti apraksti un jautājumi par 10 kultūras nozares digitālajiem resursiem, kuru vietnes jāapmeklē, lai izvēlētos pareizo atbildi.

Aktivitāte nebija paredzēta ilgai galvas laužīšanai, bet gan interesantu, noderīgu kultūras resursu iepazīšanai, tāpēc tika veidota viegli atrisināma.

Par Latvijas Nacionālo Digitālo bibliotēku atgādinājām, publicējot izklaidējošus fragmentus par dažādām tobrīd aktuālām tēmām no vietējā laikraksta, kas digitalizēts un pieejams periodikas sadaļā, piemēram, iepazīšanās sludinājumus Valentīna dienā.

Atzīmējot, Eiropas dienu, visi interesenti varēja izmēģināt savas erudīcijas spējas, minot Alūksnes bibliotēkas mājas lapā un Facebook.com ievietoto krustvārdu mīklu "Mini! Uzzini! Eiropas Savienības literatūras balva" un ieskatoties to autoru darbos, kuri dažādos gados ieguvuši šo apbalvojumu.

Alūksnes pilsētas bibliotēka sociālajos tīklos publicē informāciju, pievēršot uzmanību reģionālajos periodiskajos izdevumos publicētajiem rakstiem par novadu, tā cilvēkiem, notikumiem un aicinot pieteikties raksta saņemšanai e-pastā. Piemēru skat. <https://bit.ly/3sF5Lri>.

Jaunalūksnes bibliotēka, izmantojot Kahoot rīku, sagatavojusi un Facebook publicējusi viktorīnu par jaunajām grāmatām, pareizo atbilžu autoriem- balviņas.

Nav zaudējusi savu aktualitāti un joprojām pieprasīta ir reizi mēnesī rīkotā **Jauno grāmatu diena** Alūksnes pilsētas bibliotēkā, kuru papildina jaunieguvumu izstāde un grāmatu apskats – prezentācija. Ikmēneša jauno grāmatu saraksts uz e-pastiem tiek nosūtīts tiem lietotājiem, kas reģistrējoties Alūksnes pilsētas bibliotēkā, atzīmējuši, ka vēlas saņemt informāciju par jaunumiem bibliotēkā.

Alūksnes pilsētas bibliotēka savā interneta vietnē un sociālajos tīklos ievieto ikmēneša grāmatu TOP par aizvadītā mēneša lasītākajiem darbiem, kā arī reizi gada – gada lasītāko grāmatu TOP.

Lai apmeklētājiem būtu vieglāk orientēties bibliotēkas krājumā, Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki turpināja daiļliteratūras grāmatu muguriņu **marķēt ar attiecīgām uzlīmēm**, lai pēc tām varētu spriest par grāmatas piederību kādam konkrētam žanram (romantiskā literatūra, kriminālromāni, stāsti, fantastikas un fantāzijas literatūra, vēsturiskā literatūra u.c., kā arī ar īpašām uzlīmēm atzīmēt tās grāmatas, kas lasāmas arī 3td e-grāmatu bibliotēkā.

Lai popularizētu bibliotēkas krājumā esošos izdevumus, Alūksnes pilsētas bibliotēka sagatavojusi bibliotēkārās stundas - "Ieskaties grāmatu jaunumos" un "Vēsturisko grāmatu sērija "Mēs. Latvija, XX gadsimts".

Ilzenes un Jaunalūksnes bibliotēkas vadītājas aicinājušas savus lasītājus iesaistīties, veidojot fotogrāfijas- līdzības pēc kādas grāmatas vāka.

- **Darbs ar parādniekiem**

Laikam jau kamēr pastāvēs bibliotēkas- pastāvēs problēma- neapzinīgi lasītāji – parādnieki. Protams, ka laikā neatnestie izdevumi atstāj ietekmi uz bibliotēkas informācijas resursu pieejamību, krājuma apgrozību. Visos laikos ir bijuši un laikam arī būs tādi lietotāji, kuri bezatbildīgi izturas pret bibliotēkā paņemtajām grāmatām, gan sabojājot tās, gan pazaudējot, gan neievērojot to atdošanas termiņus. Ir ļoti svarīgs regulārs un neatlaidīgs darbs, atgādinot parādniekiem par laikā nenodotajiem iespieddarbiem, kas prasa no bibliotēku darbiniekiem ne mazums darba un pūļu. Darbā ar parādniekiem tiek izmantoti visdažādākie saziņas līdzekļi: gan saziņa pa tālruni, gan sūtot īsziņas, gan izmantojot IS Alise iespējas – elektronisko atgādinājumu sūtīšanu uz lietotāja norādīto e-pastu. Daļa lietotāju cenšas pēc iespējas ātrāk nokārtot savas parādsaistības. Turklāt ir arī tādi lasītāji, kurus nepieciešams informēt vairākas reizes par kavētajiem grāmatu nodošanas termiņiem, kamēr tiek sasniegts vajadzīgais rezultāts. Diemžēl, ne vienmēr bibliotekāru pūles vainagojas ar panākumiem, jo daži parādnieki šos atgādinājumus vienkārši ignorē. Citiem ir manījušās adreses, telefona numuri, e-pasta adreses, nemaz nerunājot par to, ka viena daļa šo cilvēku atrodas vispār ārpus Latvijas robežām. Tāpēc dažreiz vērtīgas grāmatas atgūt ir neiespējami, un ar laiku tās tiek izslēgtas no krājuma. Visi jaunie lasītāji tiek iepazīstināti ar bibliotēkas lietošanas noteikumiem, īpaši uzsverot nepieciešamību ievērot grāmatu lietošanas termiņus un iespēju vajadzības gadījumā tās pagarināt dažādos veidos - personīgi atnākot, piezvanot, atsūtot ziņojumu uz bibliotēkas e-pastu vai elektroniski – ar autorizācijas datiem pieslēdzoties bibliotēkas katalogam.

Apstiprinot jaunus lietošanas noteikumus un analizējot situāciju, Alūksnes pilsētas bibliotēkā kavējuma nauda iekasēta vairs netiek.

- **Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas, risinājumi, secinājumi**

Būtiskas problēmas un izmaiņas daudzās dzīves jomās, tai skaitā arī bibliotēku darbā, radīja Covid-19 izraisītā pandēmija un ar to saistītie ierobežojumi: visas lasītāju atnestās grāmatas tiek ievietotas 1-3 dienu karantīnā, kas, savukārt, ietekmē grāmatu plūsmu. Lēnāka kļūst iespieddarbu aprīte, jo kavējās to nodošana, pagarinās lietošanas termiņi, slimības dēļ lasītāji nevar savlaicīgi atnest paņemtās grāmatas.

Vēl viena lieta, kas kavē krājuma apgrozību - tās ir rindas uz jaunajām grāmatām. Lai gan lasītāji ir informēti un tiek arī papildus brīdināti par termiņu ievērošanu attiecībā uz rindas grāmatām, tomēr daži atļaujās aizkavēt paņemtos izdevumus uz vairākiem mēnešiem, kā rezultātā - citi netiek pie lasīšanas.

Problēmas sagādā arī tie lasītāji, kuri nāk no sociāli nelabvēlīgās vides. Viņu uz mājām paņemtās bibliotēkas grāmatas tiek atgrieztas tik netīras, ka tās ir jānoraksta, jo ievietot krājumā

tādus izdevumus nav iespējams. Protams, lasītāji tiek brīdināti, lai saudzīgāk izturētos pret paņemto lasāmvielu, bet rezultāts ne vienmēr tiek sasniegts.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā telpu trūkuma dēļ aktīvā krājuma daļa nav pārskatāmi izvietota, krātuve ir neliela, neatbilstošās telpās. Prieks, ka Alūksnes pilsētas bibliotēkas telpu jautājumu pamazām sāk risināt Alūksnes novada domes vadība.

Sagatavoja: Sandra Avotiņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre (Krājums)

Erita Būdniece, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre (Datubāzes)

Flora Čubarova, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre (Darbs ar parādniekiem, krājuma popularizēšana)

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

• Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

2021. gadā Alūksnes reģiona bibliotēkās viens no svarīgiem uzdevumiem bija bērnu un jauniešu lasīšanas veicināšana. Pārskata periodā darbs ar bērniem tika traucēts Covid-19 pandēmijas dēļ, bet cik bija iespējams, tik arī tika organizēti lasītveicināšanas un informācijpratības pasākumi. Pārskata periodā darbu ar bērniem un jauniešiem var raksturot kā mazāk aktīvu. Bibliotēkas pakalpojumi tika maksimāli ierobežoti, bija periodi, kad bibliotēkas bija slēgtas apmeklētājiem. Bibliotēku darbs saistījās ar nemitīgu pielāgošanos pandēmijas apstākļiem. Notika lasītāju konsultēšana telefoniski, atsevišķu dokumentu veidu skenēšana un nosūtīšana elektroniski. Darbs pandēmijas apstākļos vairāk veicināja bērnu vecāku iepazīšanos ar bibliotēku, jo viņi bija tie, kuri apmeklēja bibliotēku biežāk un plašāk apguva attālināto pakalpojumu iespējas. Bērni izmantoja grāmatu pasūtīšanu telefoniski. Uzlikto pandēmijas ierobežojumu dēļ gan pilsētas, gan pagastu bibliotēkās tika atceltas plānotās bibliotēkārās stundas, gan citi pasākumi. Arī lasīšanas veicināšanas programmas „Bērnu, jauniešu žūrijas-2021” ietvaros kolekcijas grāmatām nebija tik daudz lasītāju kā iepriekšējos gados. Tas iekavēja to lasīšanu visām lasītāju grupām. Ne visi, kas iesāka lasīt BJV žūrijas grāmatas, tās izlasīja. Problemātiskā bija arī anketu aizpildīšana.

2021./2022.mācību gadā Alūksnes novadā darbojas Alūksnes pilsētas sākumskola, Alūksnes novada vidusskola, Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija, Bejas pamatskola, Liepnas pamatskola, Malienas pamatskola, Ziemera pamatskola, Pededzes pamatskola un Strautiņu pamatskola. Apes (pēc novadu teritoriālās reformas- Smiltenes novadā)- Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola, Dāvja Ozoliņa Apes pamatskolas mācību punkts Vidagā, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola, Gaujienas pamatskola (bijusī speciālā internātskola) un Trapenes sākumskola. 2022. gada pirmajos mēnešos notiek aktīva skolu tīkla reorganizācijas apspriešana, ir plānots likvidēt vairākas Alūksnes novada skolas, atstājot tikai 2 pagastu skolas. Pagastu bibliotēkām tas draud ar bērnu lietotāju skaita samazināšanos un ar problēmām darbā ar bērniem. Līdzšinējā pieredze liecina, līdzko pagastā nav izglītības iestādes, samazinās bērnu skaits un arī bibliotēkas darbs ir problemātisks.

Pandēmijas ierobežojumi 2021. gadā būtiski ietekmējuši skaitliskos rādītājus, bibliotēkas ilgāku laiku bija slēgtas, mainījies skolēnu ikdienas ritms, mainījusies skolēnu noslodze, jo mācības notikušas attālināti, līdz ar to mazāk brīva laika, lai apmeklētu bibliotēku. Ir arī tādi vecāki, kuri izvērtējot riska faktorus, nolēmuši bibliotēku pandēmijas laikā neapmeklēt, kā arī to neļāva saviem bērniem.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā 2021. gadā reģistrēti 580 lietotāji, kas ir 38 % no visiem Alūksnes pilsētas bibliotēkas lietotājiem. Salīdzinoši ar 2020. gadu lietotāju skaits samazinājies par 30, apmeklējumu skaits sastādīja 23 % no kopējā bibliotēkas apmeklējumu skaita, samazinājies par 1930 eksemplāru, bet iespieddarbu izsniegums sastāda 15 % no bibliotēkas kopējā izsniegumu un tas ir palielinājies par 507 eksemplāriem. Analizējot statistikas datus, vērojama tendence samazināties gan lasītāju, gan apmeklējumu skaitam, mazliet pieaudzis izsniegumu skaits.

Pārskata gadā **Alūksnes reģiona bibliotēkās** reģistrēti 1513 lietotāji vecumā līdz 18 gadiem, t.i. 27 % no visa bibliotēku lietotāju skaita, un tas ir samazinājies par 137 lietotājiem. Apmeklējumu skaits - 16% no kopējā apmeklējumu skaita, samazinājums ir ļoti liels- 5008 apmeklējumi. Izsniegums – tikai 9 % no kopējā bibliotēku izsniegumu skaita, bet tas ir palielinājies par 621 iespieddarbu. Darba rādītāju samazināšanās saistīta ar pandēmiju un ierobežojumiem, attālināto mācību procesu. Vairākās bibliotēkās ir palielinājies izsniegumu skaits. To var izskaidrot ar to, ka skolēni mācījās attālināti un grāmatas bērniem pārsvarā ņēma viņu vecāki, kā arī tika pagarinātas pēc pieprasījuma pa telefonu. Katrā bibliotēkas apmeklējuma reizē tika paņemtas vairākas grāmatas. Dažās pagastu bibliotēkās pārskata gadā bija ļoti mazs bērnu –lasītāju skaits.:

- Kalncempju bibliotēkā 2021. gadā reģistrēts tikai 1 lietotājs (bibliotēka strādā tikai 1 dienu nedēļā);
- Veclaicenes bibliotēkā - 12 lietotāji;
- Jaunlaicenes bibliotēkā - 18 lietotāji;
- Ilzenes bibliotēkā - 20 lietotāji.

Šajos pagastos nav ne skolu, ne pirmsskolas izglītības iestāžu. Pozitīvs piemērs ir Annas bibliotēka, kur 2021. gadā bērnu lietotāju skaits pieaudzis par 31 %. Bibliotekāre to pamato ar to, ka pagasta teritorijā pagājušajā gadā uzsāka dzīvot vairākas ģimenes ar bērniem, kuri labprāt apmeklē bibliotēku. Līdz ar to arī apmeklējumu skaits gan bērniem, gan pieaugušajiem palielinājies. Iespieddarbu izsniegums bērniem palielinājies par 39 %.

Gaujienas bibliotēkas vadītāja citē kāda bērna sacīto par bibliotēkas darbu: *“Ja vienreiz esmu atnācis un durvis slēgtas, otro reizi man bail iet uz bibliotēku.”* Diemžēl, pagastu bibliotēkās, kur strādā viens cilvēks, šādas situācijas ir, jo darbinieki viņu slimības vai citas prombūtnes laikā atvietoti netiek, kā arī – bibliotēkas strādā nepilnu slodzi (ja pieaugušais iegaumē, kurā dienā bibliotēka slēgta, tad bērns nav tik vērīgs). Šādā situācijā rodas bērnam nevēlēšanās un bailes apmeklēt bibliotēku.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija darbā ar bērniem un jauniešiem**

Alūksnes pilsētas bibliotēka veic konsultatīvo darbību darbā ar bērniem un jauniešiem. Bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre Anita Zača regulāri sniedz konsultācijas pagastu un skolu bibliotēkām par aktualitātēm šajā jomā, informē reģiona bibliotekārus par aktualitātēm darbā ar bērniem un jauniešiem, gan nosūtot informāciju e-pastā, gan sazinoties pa tālruni, gan reģiona bibliotēku darbinieku tiešsaistes seminārā. Kolēģiem, kuriem pieredze bibliotēku darbā ir neliela, visbiežāk tiek sniegtas individuālas konsultācijas un palīdzība. Visaktīvāk notiek koordinējošais darbs ar bibliotēkām, kas piedalās lasītveicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. BJVŽ programmā 2021. gadā piedalījās 15 publiskās bibliotēkas un 8 skolu (2 no tām kā atbalsta bibliotēkas) bibliotēkas. Bērnu Žūrijas grāmatas tika atvestas no LNB uz Alūksnes pilsētas bibliotēku, kur tās tika sadalītas pagastu un skolu bibliotēkām. Alūksnes pilsētas bibliotēka veic arī Bērnu Žūrijas balviņu sadali. Tiek koordinēta Nacionālās skaļās lasīšanas norise reģionā, organizēts reģionālais fināls (pārskata periodā tas notika tiešsaistē).

Dažāda veida informācija par darbu ar bērniem, ko saņemam no LNB, Net-Safe Latvia Drošs internets, Ziemeļvalstu biroja u.c. e-pastos tiek pārsūtīta reģiona publiskajām un skolu bibliotēkām. Cita veida metodiskā un konsultatīvā palīdzība tika sniegta pēc vajadzības. Tiek koordinēta arī Skaļās lasīšanas sacensības norise reģionā.

- **Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana**

Alūksnes reģiona bibliotēkās bērnu un jauniešu literatūras krājums ir daudzveidīgs: daiļliteratūra pirmskolas, jaunākā, vidējā un vecākā skolas vecuma bērniem, kā arī skaistas, izzinošas grāmatas un enciklopēdiskie izdevumi, periodiskie izdevumi. Bibliotēku krājumos ir spēles un puzzles, CD u.c. veidi.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2021.gadā krājums bērniem ir mazliet palielinājies (+ 19 iespieddarbi), tika abonēti 14 periodiskie izdevumi bērniem. Bērnu un jauniešu grāmatu jaunieguvumu skaits sastāda 44% no kopējā bibliotēkas jaunieguvumu grāmatu klāsta. Izslēgto iespieddarbu skaits samazinājies (-81). Krājums nepietiekamā finansējuma dēļ netika papildināts ar alternatīvajām lietām. Pašvaldības finansējums grāmatu iegādei bērniem 2021. gadā sastādīja 1402 eiro jeb 30% no kopējās bibliotēkas grāmatu krājuma pašvaldības finansējuma. Salīdzinoši ar 2020. gadu bērnu grāmatas tika iepirktas par 4% vairāk, bet kopējais bibliotēkas finansējums pieaudzis tikai par dažiem eiro.

Pededzes bibliotēkā, kuras apkalpojamajā teritorijā daudz krievvalodīgo ģimeņu, 2021.gadā tika iegādātas dažas grāmatas bērniem, kur teksts dalīts zīlēs, jo sākumskolas skolotāji izrādīja interesi, lai sekmētu bērnu lasītprasmi. Ir pagasti, kur nav skolu, bet bibliotekāri iepērk bērnu grāmatas, jo bieži brīvdienās mazbērni ierodas pie vecvecākiem un tad apmeklē bibliotēku. Pārskata gadā dažādas spēles, puzzles, diski bibliotēkās netika iegādātas. Maz abonēti arī periodiskie izdevumi. Bibliotēku vadītāji to pamato ar ierobežojumiem un to, ka maz bērni izmanto šo krājumu.

2021. gadā bērnu un jauniešu grāmatu krājumu **Alūksnes reģiona bibliotēkās** papildināja 273 grāmatas lasītveicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija” kolekcijā, kas ir krietni bagātāka salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem. Reģiona bibliotēkas saņēma grāmatas bērniem arī no LNB realizētā un Kultūras ministrijas atbalstītā projekta “Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām”. Salīdzinoši pa bērnu un jauniešu vecuma posmiem, vairāk krājums tiek

papildināts ar grāmatām pirmskolas un jaunāko klašu skolēniem. Viņi arī ir čaklākie grāmatu un žurnālu lasītāji.

Kopumā reģionā bērnu grāmatu iegādei tērēts 8724 eiro, kas ir 23% no bibliotēkām paredzētā finansējuma grāmatu iegādei un jaunieguvumu- bērnu grāmatu skaits ir 26% no kopējā jaunieguvumu skaita.

Bibliotēkās turpinās darbs pie krājumu kvalitātes uzlabošanas- krājums tiek izvērtēts pēc nolietojuma, satura novecošanas un izmantošanas efektivitātes kritērijiem. 15,7% bija bērnu grāmatas no kopējā norakstīto grāmatu skaita reģiona bibliotēkās.

- **Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām**

Pēdējos gados sniegto uzziņu skaits samazinās, jo skolēni ir attīstījuši savas prasmes informācijas meklēšanā. Bibliotēkās vairāk sniedz precizējošas uzziņas, galvenokārt, pēc iespieddarba nosaukuma, jo bērni reti atceras grāmatu autorus.

Sakarā ar pandēmiju 2021. gadā, bija ierobežoti pasākumi visām lasītāju mērķgrupām, tomēr visa gada laikā ir izdevies realizēt dažādus skaistus, izklaidējošus un izglītojošus pasākumus.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļā regulāri tika sagatavotas jauno grāmatu prezentācijas Power Point, tās publicētas bibliotēkas mājaslapā un sociālajos tīklos Facebook.com un Draugiem.lv.

Trapenes bibliotēkā kā tradīcija ir Trapenes sākumskolas 1.klases bibliotēkas apmeklējums, lai iepazītos ar tās pakalpojumiem un kļūtu par bibliotēkas lasītājiem.

Annas bibliotēkas vadītāja darba pārskatā uzsver: *“Bibliotēkā notika individuālās konsultācijas, sarunas par grāmatām vai notikumiem individuāli. Iepirktais spēles varēja saņemt lietošanai uz mājām, bet pieprasījums pēc šāda veida pakalpojuma bija mazs. Jāveic lielāks spēļu popularizēšanas darbs.”.*

Māriņkalna bibliotēkas vadītāja vadīja nodarbību tiešsaistes platformā Zoom Ziemeļu pamatskolas 1.un 3. klasei. *“Attālināti ar bērniem satikos pirmo reizi. Tā bija jauna pieredze, jo bija jāstāsta, kāpēc izvēlējos bibliotēkāres profesiju. Stāstīju īsi, konkrēti ar piemēriem, lai noturētu bērnu uzmanību 20 minūšu garumā. Aprīlī notika mācību stunda 1.klasei, kuras tēma bija „Ieklausāties pasākā”. Arī tā bija stunda tiešsaistē. Lasīju tautas pasaku „Vīrs un lācis””.*

Veclaicenes bibliotēkā pārskata gadā projektu nedēļā skolēniem sniegtas 3 uzziņas par Veclaicenes novadpētniecības jautājumiem. Novadīta ekskursija Veclaicenes ainavu apvidū un vēstures krātuvē Alūksnes pilsētas sākumskolas 4.klasei.

Vidagas bibliotēkas vadītāja, sadarbībā ar tautas nama vadītāju, noorganizēja vairākus pasākumus, kur piedalījās ģimenes ar bērniem:

- Lieldienu piedzīvojums ģimenēm Vidagā. Ar ticējumiem, pārsteigumiem, sacensībām un svētku galdu;
- Dārza svētki “Pie Kornēlijas”, dzejnieces Kornēlijas Apškrūmas *Mīļumvārdu* dzejas salikums, dziedātājas Santas Sāres sajūtās un Jāņa Krūmiņa muzikālais noformējums. Pasākums dzejnieces piemiņai;
- Pirātu sporta spēles bērniem Vidagas bibliotēkas āra lasītavā un pagalmā;
- Valsts svētku nedēļa “Mans vēlējums Latvijai”- ar pieturvietām Virešu pagastā, darbinieku un bērnu publiskie vēlējumi iedzīvotājiem sociālajos tīklos;
- Ziemassvētki Rūķu bodē. Ziemassvētku pasākums ģimenēm, popularizējot Kornēlijas Apškrūmas grāmatu “Ziemassvētki Rūķu bodē”. Pasākums Virešu pagasta pārvaldes ēkā, sadarbojoties ar saietu namu, pagasta pārvaldi, novadpētniecības centru Mājvieta un sociālo darbinieku.

Zeltiņu bibliotēka ievietoja informāciju sava pagasta Facebook kontā <https://www.facebook.com/Zeltini/> par Droša interneta mēnesī iespējamo zināšanu pārbaudi, tāpat martā aicinājums skolēniem piedalīties *Letonikas* konkursā “Izzini Latvija monētās iekaltās kultūrziņas”, maijā piedalīties Eiropas dienas eksāmenā. Vadītāja savā pārskatā apraksta *“Interesanta sadarbība izveidojusies ar bibliotēkas lasītāju (vecmāmiņu). Viņas mazmeitiņa Marta (5gadi) dzīvo Rīgā. Bieži nākas dzīvot mājās, jo Covid dēļ dažādi ierobežojumi. Lai vecāki no mājām*

varētu strādāt, vecmāmiņa Zeltiņos pa telefonu divreiz dienā pa stundai lasa priekšā mazmeitiņai grāmatas, telefonā nofotografē ilustrācijas no grāmatām, nosūta paskatīties, ļoti rūpīgi apspriež izlasīto, pat lasa vairākas reizes vienu. Kopā izspēlē grāmatās lasītās situācijas, kā kura rīkotos. Dažreiz arī vakarā gulēt noliekot vecmāmiņa lasa pa telefonu. Grāmatas tiek ņemtas no bibliotēkas, jo nespējot piepirkt. Katrā apmeklējuma reizē izskan pateicības vārdi par skaistajām grāmatām”

- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

Alūksnes pilsētas bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļa organizē pasākumus dažādām vecuma grupām. Pasākumi tiek plānoti gan neatkarīgi no mācību procesa skolās un pirmsskolas izglītības iestādēs, gan ciešā sadarbībā ar pilsētas skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm. Sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem, aktīvākie darba mēneši, kad organizējam klātienē pasākumus, bija augusts- oktobris. Kā viena no populārākajām un veiksmīgākajām lasīšanas veicināšanas aktivitātēm ir “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”. Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2021. gadā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijā” anketas aizpildīja 158 eksperti. Lasīšanu uzsāka vairāk bērnu un vecāku, bet valstī noteiktie ierobežojumi traucēja to veiksmīgi pabeigt. Lai veicinātu lasītprasmi un piesaistītu lasītājus Bērnu žūrijai, bibliotēka aktīvi strādāja ar pirmsskolas izglītības iestāžu sagatavošanas grupām. Alūksnes pilsētas bibliotēka Bērnu žūrijā iesaistīja 3 grupas no pirmsskolas izglītības iestādes “Pienenīte”, 5 grupas no PII “Sprīdītis” un viena grupa no PII “Cālis”. Sakarā ar pandēmijas laika ierobežojumiem, šajā gadā bija sarežģītāka lasītāju iesaiste un arī pati grāmatu izsniegšana kavējās. Maz lasītāju bija vecuma grupā 15+, jo šie skolēni lielāko mācību gada laiku mācījās attālināti un bibliotēku apmeklēja reti.

Vēl viena lasītveicināšanas programma – Nacionālās skaļās lasīšanas sacensības- šogad notika attālināti. Alūksnes reģionālajā finālā, kas notika attālināti, piedalījās 17 dalībnieki no 8 Alūksnes un Apes novada skolām.. Tika iesūtīti dalībnieku video ieraksti ar grāmatu lasījumiem, ko pēc tam izvērtēja žūrijas locekļi. Septembrī klātienē Alūksnes reģionu LNB Ziedoņa zālē pārstāvēja Bejas pamatskolas 5. klases skolniece Māra Apsīte.

Šī aktivitāte ir laba iespēja ieinteresēt bērnus grāmatu lasīšanai, ko atzina arī skolotāji, kuri palīdzēja sagatavoties konkursam.

Pededzes bibliotēkas vadītāja savā pārskatā raksta: “Skaļās lasīšanas sacensībās aktīvi iesaistījās Pededzes pamatskolas 5.klase ar skolotāju Daigu Bukovsku. Šajā pasākumā piedalījās arī es. Tikšanās notika attālināti. Bērni bija centušies un Valerija Ņikitina tika izvirzīta uz reģionu tālākai sacensībai. Divu gadu laikā esam pieraduši strādāt attālināti, taču, piedaloties šajā konkursā, sapratu, cik pedagogiem sarežģīti mācību vielu aizvadīt līdz skolēnam”.

Sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem, kad bibliotēkas bija slēgtas apmeklētājiem, **Alūksnes pilsētas bibliotēkas** bērnu literatūras nodaļā tika sagatavotas vairākas virtuālās izstādes un ievietotas bibliotēkas mājaslapā bērnu blogā un sociālajos tīklos.

Virtuālās izstādes:

- Juris Zvirgzdiņš un viņa draugs lācītis Tobiass (Jurim Zvirgzdiņam – 80) <https://bit.ly/3JYx4D3>
- Rakstniecei Lindai Nemierai 11. martā dzimšanas diena <https://bit.ly/3heZZpV>
- Grāmatas par zaķiem <https://bit.ly/3BSHKjv>
- 25.aprīlis- Pasaules Pingvīnu diena <https://bit.ly/3HdEfFC>
- Bzzz-bzzz-bzzz-bitīte (20.maijs- Pasaules bišu diena <https://bit.ly/3BSas40>
- 13.novembris-Pasaules laipnības diena <https://bit.ly/3HjfVCf>

Regulāri tika veidotas arī jauno grāmatu virtuālās izstādes, ar kurām var iepazīties Alūksnes pilsētas bibliotēkas mājaslapā un sociālajos tīklos Facebook un Draugiem.lv. Pārskata gadā tika izvietotas 30 literatūras izstādes bibliotēkā. Izstādes veltītas rakstnieku jubilejām, valsts svētkiem, starptautiskajām svētku dienām un citiem interesantiem tematiem. Pēc grāmatu izsnieguma var secināt, ka apmeklētāji vairāk pamana, aplūko un paņem lasīšanai grāmatas no izstādēm, kas ir iekārtotas labi pārrēdzamās vietās, ne no plauktiem.

2021. gadā no 20.augusta- 15.septembrim Bērnu literatūras nodaļā un bibliotēkas zālē bija apskatāma ceļojošā Agijas Stakas zīmējumu, grāmatu un to varoņu izstāde. Epidemioloģiskā situācija bija uzlabojusies, izstādi varēja apmeklēt gan individuāli, gan kolektīvi. Tika sagatavota nodarbība par Agijas Stakas ilustrētajām grāmatām, kura bērniem ļoti patika un viņiem pēc tam bija lielāka interese apskatīt gan grāmatas un paņemt tās lasīšanai. Izstādi apmeklēja pilsētas pirmskolas izglītības iestāžu 7 grupiņas, Alūksnes pilsētas sākumskolas 4. klase, Alūksnes novada vidusskolas 4. klase, kā arī novada Bejas pamatskolas 1-4. klašu grupas.

Viktorīna “Mana un tava Latvija” tika publicēti virtuālajā vidē un tā veltīta Latvijai dzimšanas dienā. Piedalījās 61 dalībnieks. No 25 pareizo atbilžu autoriem 3 veiksmīgākie saņēma balvas. <https://bit.ly/36HrTcf>.

Rudenī dzejnieks Uldis Auseklis svinēja savu 80 gadu jubileju, lai skolēnus iepazīstinātu ar viņa daiļradi, Alūksnes novada vidusskolas 2. klasē notika dzejas stunda “Runča Franča “tētis” Uldis Auseklis”. Skolēni iepazīnās ar dzejnieka biogrāfiju, dzejoļu grāmatām, tad kopīgi lasījām dažādus dzejoļus. Kā mājasdarbs viņiem bija ilustrēt katram savu izlozēto dzejoli. Dzejnieka Ulda Ausekļa jubilejas sakarā, izsludinājām zīmējumu konkursu “Ulda Ausekļa dzejas pasaulē”. Konkurssam tika iesniegti 89 zīmējumi. Aktīvāki zīmētāji Alūksnes pilsētas sākumskolas skolēni (47), Alūksnes novada vsk. (20), PII Sprīdītis (14) un Malienas pagasta PII Mazputniņš (8). Sakarā ar Covid-19 ierobežojumiem un bibliotēku slēgšanu, šo zīmējumu izstādi publicējam virtuālajā vidē. Konkursa darbus varēja skatīt bibliotēkas interneta vietnē <https://bit.ly/3shegJa> un Facebook kontā.

Alūksnes pilsētas bibliotēkai īpaši laba sadarbība ar PII Sprīdītis metodiķi un skolotājām. Uzsākām aktivitāti- Grāmatu kopa uz bērnudārzu. Sakarā ar Volta Disneja jubileju un lai bērni iepazītos ar grāmatām, sagatavojam 30 grāmatu kopu pēc Volta Disneja ekranizētajām filmām. Īpašais grāmatu Čemodāns tika nogādāts PII Sprīdītis, kur grupiņās tika lasītas šīs grāmatas. Pēc grāmatu lasīšanas, jau 2022. gada janvārī organizējam divas tiešsaistes nodarbības ar 4 un 6-gadīgajiem bērniem.

Īpašais Grāmatu čemodāns gatavs doties pie bērniem uz PII "Sprīdītis"

Alsviķu bibliotēkā 2021. gadā notika četri pasākumi Bērnu žūrijas dalībniekiem. Gan Alsviķos, gan Strautiņos, kur ir Alsviķu bibliotēkas nodaļa, tika organizēts noslēguma pasākums, tāpat arī pavasarī - iepazīšanās ar jauno kolekciju. Visaktīvākie lasītāji bija PII Saulīte audzēkņi.

Gaujienas bibliotēkā tika organizēta aktivitāte Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas dalībniekiem “Lasām kopā!”. Aktivitāte aicina nākt uz bibliotēku, izvēlēties vienādas grāmatas un lasīt kopā ar draugiem, klases biedriem vai pat ar bibliotekāri.

Māriņkalna bibliotēkas vadītājas atsauksme par BJVŽ “Mazajiem lasītājiem 5+ vislasītākās bija Ē. Bērziņas „Mammas dzejoļi” un B.Beranta „Bubuļbailes”. Ja vērtē 9+, tad lasītākās L.Hartmanis „Tik garš deguns” un M.Kerenens „Armando”. Pusaudžiem lasītākās bija I.Žolude „Pirmo reizi uz Zemes” un M.Rungulis „Asins lietus”, bet 15+ lasītākās bija A.Kivirehks „Tilde un putekļu eņģelis” un L.V.Vītiņa „meitene”. Lai gan pusaudži pret dzeju izturas rezervēti, šis krājums viņus uzrunāja. Viņi to uztvēra, kā savam vecumam atbilstošu. Tie vecāki, kuri piedalījās Vecāku žūrijā, par pārdomu vērtu atzina Kr.Ulbergas „Kariete uz Santjago”. Par L.Vinogradovas grāmatu „Upe” bija dažādi vērtējumi, jo nesaprotamas bija beigas, kas palika paša lasītāja ziņā. Jā, mēdz būt arī tādas grāmatas. Kopējais vērtējums ir pozitīvs, jo grāmatu saturs dažādība ļāva izvēlēties katram lasītājam tās pēc gaumes un interesēm”.

Vidagas bibliotēkas vadītāja raksta: "2021. gada rudenī ar sākumskolas skolēniem uzsākām lasīšanas nodarbības, iepazīstoties ar bērnu grāmatām no kolekcijas *Bērnu un jauniešu žūrija*. Veiksmīgi izmantots pievienotais metodiskais materiāls nodarbībām. Novadītas divas nodarbības." **Alsviķu bibliotēkas** vadītāja bibliotēkas nodaļā Strautiņos PII Zemenīte bērnus aicināja uz Dzejas rītu.

Annas bibliotēkas vadītāja 2021. gadā aicināja bērnus zīmēt mīļāko grāmatu varoņus. Šī aktivitāte vainagojās ar izstādi bibliotēkā, tā ir skaista siena, kuru grezno 14 bērnu darbi.

Ilustrē grāmatu!

Aicinām bērnus ilustrēt kādu mīļāko grāmatu vai attēlot zīmējumā izdomātu sižetu jaunam stāstam. Radošā iztēle, izpildījuma tehnika paliek Jūsu ziņā.

Priecāsimies, ja darbus iesniegsiet Annas bibliotēkā līdz 15.jūnijam. Darbi tiks izvietoti bibliotēkā.

AUTORIEM GAIDĀMI PĀRSTEIGUMI!

Annas bibliotēkas apmeklētāji, atsaucoties uz Smiltenes bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas foto akciju “Latvijas 103 nokrāsas”, Latvijas kontūrā iezīmēja savu pagasta un bibliotēkas vietu.

Tāpat **Annas bibliotēka** kā veiksmīgu bibliotēku popularizējošu pasākumu min Ziemassvētku saldumu paciņu saņemšanas pirmsskolas vecuma bērniem organizēšanu bibliotēkā, kad bibliotēku apmeklēja ģimenes ar bērniem, arī tās ģimenes, kuras iepriekš nebija bijušas bibliotēkā, tagad nu kļuvušas par bibliotēkas lietotājiem.

Apes bibliotēka 2021.gada maijā bibliotēkā un sociālajos tīklos izsludināja Ģimenes dienas fotokonkursu, kurā pilsētas iedzīvotājus aicināja nofotografēties ar sev tuvām un mīļām grāmatām.

“ĢIMENŲ DIENAS” FOTOKONKURSS

Aicinām nofotografēties
ar sev tuvu/ām un
mīļām grāmatām

Foto ar mīlāko grāmatu pie rīta kafijas,
vai ikvakara saulrietā ierītinoties siltā pledā
vai varbūt Tu grāmatas lasi kopā ar
savu mājdzīvnieku? Varbūt Jūsu ģimene
grāmatas lasa kopā? ... Esi radošs!

Foto sūtīt līdz 16.maijam
uz e-pastu biblioteka@ape.lv.
Būs mazas pārsteiguma balviņas

Bildes tiks apkopotas un ievietotas Apes novada
sociālajos tīklos. Nosūtīt bildi, tu piekriti foto
publicēšanai sociālajos tīklos. Ja nevēlies,
lai publicē-raksti, nemsim vērā

Rīko Apes bibliotēka

Apes bibliotēkā, sākoties ierobežojumiem valstī un aizliegumiem apmeklēt skolu un bibliotēku, bērni no redzesloka vispār pazuda. Nedaudz situācija uzlabojās gada beigās, kad bibliotēka aicināja apskatīt novadnieces Elitas Janikas rokdarbu izstādi, kuru tad nu aktīvi apmeklēja gan skolēni, gan bērnudārza audzēkņi. Piedāvājām 3.klases skolēniem jauno grāmatu apskatu un labo padomu stundu.

[D1]Bejas bibliotēka decembrī pieteicās piedāvātajam projektam Animācijas un audiopasakas izstāde. 7 animācijas filmiņas, kuras tapušas pateicoties VKKF un Kultūrtelpas atbalstītajam projektam animācijas filmu un audio pasaku izveide Ivetas Brikmanes stāstu grāmatiņām "Septiņi stāsti par notiņām" un "Pa pēdām notiņām". Īstenots tas tika janvārī, kad bērni atgriezās skolā pēc Ziemassvētku brīvdienām.

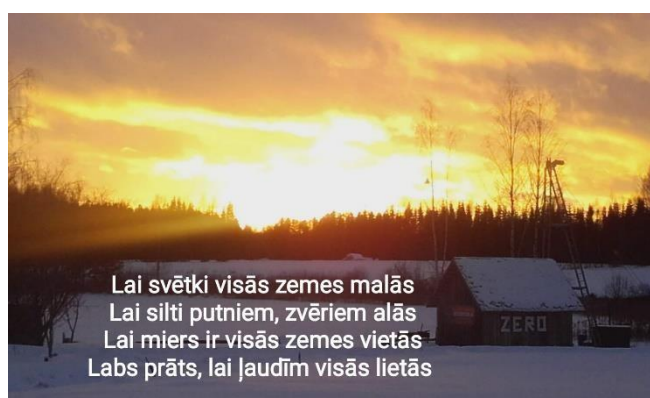
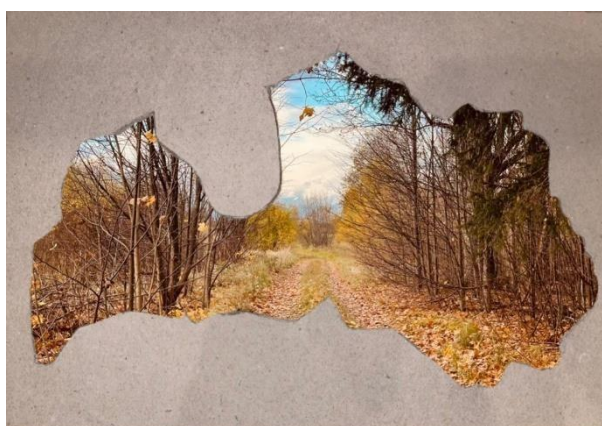
Gaujienas bibliotēka, atzīmējot Ģimenes dienu, maija mēnesī aicināja lielākus un mazākus bērnus kopā ar vecākiem un vecvecākiem, apmeklēt bibliotēku un iepazīties ar jaunākajām grāmatām, kā arī dalīties ar stāstu vai foto par savas ģimenes mīļāko, īpašo grāmatu! "Labas grāmatas, tāpat kā labi draugi, ir grūti atrodamas, bet nekad nepievils un ar tām var labi pavadīt laiku."

Ilzenes bibliotēkas vadītāja raksta: *”Iespēju robežās cenšamies iesaistīt bērnus un viņu tuviniekus piedalīties dažādās radošās aktivitātēs, ja nu tiem grāmata nav prioritāte, bet piedāvājam iespēju uzturēties bibliotēkas vidē, justies ērti, radoši darbojoties, spēlēt spēles, iepazīt pieejamo grāmatu krājumu. Skolnieki un jaunieši tiek uzrunāti iesaistīties bibliotēkas aktivitātēs, to organizēšanā, tā dodot iespēju viņiem izpausties ar savām idejām, prasmēm. Te labi noder arī attālinātās norises.”* Starptautiskajā bērnu aizsardzības dienā, 1. jūnijā pirmskolas vecuma bērniem un viņu ģimenēm tika organizētas āra aktivitātes. Katram bērnam bija iespēja nofotografēties ar izveidotiem multfilmu un pasaku tēliem. Zīmējumus veidoja pagasta jaunie Laine Melece, izveidotos foto izdrukājam kā dāvanu katram.

Ziemassvētkos pirmskolas vecuma bērni ar vecākiem tika aicināti iepazīt **Ilzenes bibliotēku**, kopīgi veidoja eglīšu rotājumus, izkrāsojot ar baltu krāsu krāsainas kartona figūras – eglītes, piparkūku sniegavīru, sirsnīgas u.c. Ziemassvētkos Ilzenes bibliotēkas jaunieši tika uzrunāti izvēlēties vēlējuma dzejoli, noformēt ar Ilzenes pagastā fotografētu dabasskatu, tie tika publicēti bibliotēkas Facebook kontā, gan arī izlikti dzejas izstādē bibliotēkā.

Ilzenes bibliotēkā novērtēta un aizraujoša bija bērnu dalība Smiltenes novada bibliotēkas Bērnu apkalpošanas nodaļas organizētajā foto akcijā “Latvijas 103 nokrāsas”. Akcijas ietvaros tika izdrukāti pielikumā pievienotas lapas uz stingra papīra un izgriezta Latvijas kontūra. Rezultātā tika iegūts rāmis, kuru var aizpildīt ar jebkuru ainavu pēc katra izvēles, lai parādītu, kāda ir Latvija mūsu pilsētā, mājas pagalmā, mežā vai puķu dobē. Prieks par bērnu un jauniešu atsaucību, iesaistot arī savus tuviniekus. Aktivitātē piedalījās 6 bērni, un katrs atsūtīja vairākus foto (kopā 15 foto). Darbi tika

publicēti arī bibliotēkas Facebook profilā www.facebook.com/SKIIMDailes., lai dalītos ar kopīgām sajūtām, saskatot mūsu pagasta skaisto dabu.

Jaunalūksnes bibliotēkā 2021.gada nogalē tika realizēts VKKF projekta “Mirkļis ar autoru” pēdējais pasākums. Tiešsaistē un sadarbībā ar PII “Pūcītes” bērniem notika lielisks pasākums ar latviešu mākslinieku un autoru Mārtiņu Zuti. Bērniem pasākums ļoti patika. Autors mācēja bērnus nodarbināt ar pārtraukumu 2 stundu garumā. Lai nebūtu garlaicīgi, mākslinieks pārtapa dažādos savdabīgos tēlos, kas mazajos radīja sajūsmu. Galvenais uzdevums bija radīt kopēju komiksu, ko zīmēja autors, bet bērni piedāvāja idejas. Lai bērnus nodarbinātu, viņi paši arī zīmēja savu komiksu. Radās savdabīgi un interesanti darbi!

Malienas bibliotēkā daļēji attālinātā režīmā notika pasākums “Mana dzimšanas diena”, kurā piedalījās PII Mazputniņš audzēkņi. Sazinoties ar grupiņas audzinātāju, tika dotas norādes uzdevumam, bērnu laukumā dažādās vietās bija izvietotas krāsainas aploksnes ar uzdevumiem un viena dāvana, katrai grupiņai savā krāsā. Jāizpilda uzdevums, jānofotografē un jāiesūta bibliotēkarei. Dāvaniņu drīkstēja atvērt, kad uzdevums izpildīts.

Mārupes bibliotēkas apkalpojamajā teritorijā nav ne skolas, ne pirmskolas izglītības iestādes, tāpēc darbs ar bērniem vairāk notiek individuāli un vasarā vai skolēnu brīvlaikos. Vasarā ar pirmskolas meitenēm, sēžot uz pušiem bērnu istabā, tika kopā lasītas grāmatas par zvēriņiem un princesēm. Tās bija trīs trešdienas pēcpusdienas, vienā no tām piedalījās arī kāda māmiņa, kura ļoti interesanti mācēja dažādot balss intonāciju.

Māriņkalna bibliotēka aprīlī Zoom platformā organizēja tiešsaistes stundu par profesijām, kur bibliotekāre 3.klases skolniekiem stāstīja, kāpēc izvēlējas bibliotekāra profesiju, kas ir jāprot bibliotekāram. 1.klasei sagatavota stunda par tēmu: „Kas ir pasakas, to gudrība?”, kur skolēni tika iepazīstināti ar pasaku iedalījumu, tad tika lasīta tautas pasaka „Vīrs un lācis”. Noslēgumā pārrunāja, kāda gudrība slēpjas pasakā.

Kā draugs izpalīdzēja draugam. Kā gudrība palīdzēja.

Septembrī **Māriņkalna bibliotēkā** notika Dzejas dienām veltīts pasākumu cikls „Dzejas dienas-2021”. To veidot palīdzēja Māriņkalna tautas nama vadītāja Linda Āle, bet pasākuma norisē - latviešu valodas skolotāja Iluta Sustemberga. 5.- 9. klašu skolēnus aicināja uz bibliotēku, lai skolēni tuvāk uzzinātu, kā radušās Dzejas dienas, iepazīna dzejniekus – klasiķus un jaunākos dzejniekus, viņu dzeju. Līdzās latviešu dzejai, skolēni iepazīna japāņu dzeju- haiku, kas ir īsa, liriska trīsrinde un paši mēģināja tādas uzrakstīt. Vienā no cikla dienām no grāmatu muguriņu nosaukumiem skolēni veidoja dzejas rindu salikumus. Tas viņiem likās interesanti un aizraujoši. Noslēguma pasākums notika uz estrādītes pie Ziemeļu pamatskolas, kur klases par piedalīšanos saņēma diplomus un saldumus. Ar savu dzeju klātesošos iepazīstināja jaunais novada dzejnieks Juris Zaķis jeb Jaywords.

Mārkalnes bibliotēkas vadītāja pārskatā raksta: *"Vasaras sezonā spēļu laukumā izveidojām Āra lasītavu ar Grāmatu namiņu, kurā ievietot spēles, krāsojamās grāmatiņas, bērnu grāmatas. Papildināts ar bērnu galdiņiem un krēsliņiem, kur kvalitatīvi pavadīt brīvo laiku".*

Mārkalnes bibliotēkā tika organizēts zīmējumu konkurss „Saulē Saulīte”. Mārkalnes pagasta bērniem bija iespēja apskatīt pagasta bibliotēkā grāmatu izstādi par tēmu Saule. Izvēlēties grāmatu, kura ieinteresējusi. Mājās vai bibliotēkā bija jāizlasa grāmatiņa un jāuzzīmē saulīte. No jauno mākslinieku darbiem tika veidota izstāde bibliotēkā un ārā pie pasākumā „Saules pulksteņa atklāšana”. Zīmējumi pielikti pie 2 planšetēm Saules formā. Skanēja dzeja un dziesmas par tēmu saule ansambļa „Akava” izpildījumā. Pagasta pārvaldes darbinieki izvērtēja darbus un izvēlējās veiksmīgākos autorus. Bērniem balvas- grāmatas, lai veicinātu lasīšanu.

Pededzes bibliotēkā, gatavojoties Bibliotēku nedēļas pasākumam ar devīzi “Dari neticamo” un pateicoties skolotājai Ievai Rakovai, izveidojās teicama sadarbība ar jauniešu grupu “Oluksnieši”. Jauniete Anastasija Asilgarajeva izveidoja spēli, kura ar aplikāciju Actionbound bija jālejuplādē telefonā un jāiziet maršruts, atbildot uz jautājumiem. Katrā pieturā apmeklētājus sagaidīja kāds atraktīvs Pasaku tēls.

Trapenes bibliotēkas veiksmīgākais pasākums bērniem - “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrijas 2020” noslēguma pasākums ar pateicību bērniem par piedalīšanos lasīšanas maratonā, diemžēl, šajā gadā izpalika tradicionālā ekskursija. Lielie lasīšanas svētki pirmo reizi noritēja tiešsaistē 30.03.2021., ko vēroja visi interesenti arī Trapenē. Pārskata gadā BJVŽ lasīšanas maratonā Trapenes bibliotēkā iesaistījās 25 eksperti. Bibliotēka organizēja 6 nodarbības 1.-2. klasei, lai iepazīstinātu ar “Bērnu žūrijas” grāmatu kolekciju, izmantojot LNB BLC izstrādātos metodiskos materiālus un darba lapas. **Vidagas bibliotēkā** tika organizētas “Zaķu skolas” nodarbības bibliotēkas āra lasītavā – uzaicināti skolīņas bērni uz tikšanos. Divas Zaķu meitenes vada nodarbības Zaķu skolā. Bija stundu saraksts un katrai stundai savi uzdevumi. Nodarbības laikā tika iepazītas zaķa kā dzīvnieka īpatnības, minētas mīklas, ticējumi par Lieldienām, fiziskas aktivitātes, dziedāšana, lasītas latviešu tautas pasakas par zaķi. Nodarbībā katram bērnam bija jāprezentē kāda sev mīla grāmatiņa par zaķi.

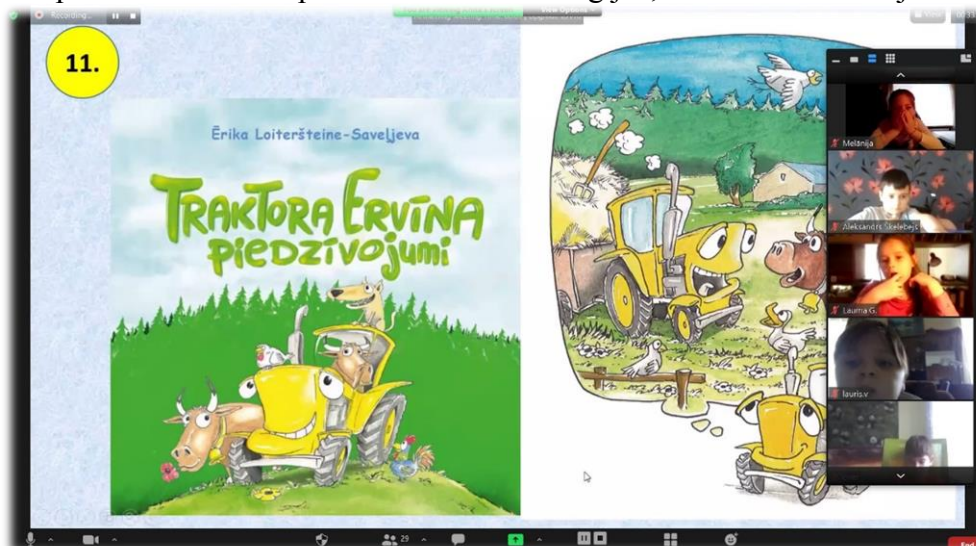
Sadarbībā ar Valmieras integrēto bibliotēku, Līgu Bujāni un suni Niku **Vidagas bibliotēkā** notika lasītveicināšanas nodarbība “Ķepu ķepā, roku rokā, lasām kopā!”, āra lasītavā tika noorganizētas arī pirātu sporta spēles.

- **Sadarbības ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola-2030)”**

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļai - ar Alūksnes novada vidusskolu:

- Jaunāko grāmatu apskats tiešsaistē 1. klasei;
- Jaunāko grāmatu apskats pusaudžiem tiešsaistē 5. un 6. klasēm;
- Maijā, sadarbībā ar skolotāju, sagatavots ieteicamo grāmatu saraksts 2. klasei;
- Dzejas stunda “Runča Franča tētis Uldis Auseklis”;
- Decembris- lasīšanas mēnesis ”Mana ziemas vai Ziemassvētku grāmata”;
- Video sveiciens 2. klasei no bibliotēkas Ziemassvētkos;
- Eiropas Valodu dienas pasākums “Valodu maģija”, tikšanās ar tulkotāju 10.klasei.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļai - ar Alūksnes pilsētas sākumskolu:

- Sadarbībā ar klašu audzinātājām, ieteicamo grāmatu sarakstu sagatavošana;
- Ekskursijas uz bibliotēku un iepazīšanās ar tās resursiem ”Bibliotēkā dzīvo grāmatas, žurnāli...” (1.kl.);
- Skaļās lasīšanas sacensības skolas fināls;

- Novadpētniecības stundas “Alūksnei 100” (4.kl.);
- Iesaistīšanās foto konkursā “Ar velo pa draugam” un velosipēdistiem draudzīgu vietu apzināšana (5.kl.).

Alūksnes pilsētas bibliotēkas bērnu literatūras nodaļai - ar PII “Sprīdītis”

- Iesaistīšanās lasītveicināšanas programmā “Bērnu žūrija”- grāmatu lasīšana un anketu aizpildīšana;
- Bibliotēkas kolektīvie apmeklējumi, iepazīšanās ar bibliotēku un tās piedāvājumu- grāmatas, žurnāli, spēles;
- Grāmatu kopa īpašajā grāmatu čemodānā (Voltam Disnejam 120. u.c.)

Bejas bibliotēkā rudenī, kad bija iespēja kolektīvi klasēm apmeklēt bibliotēku, skatījās filmu “Puika”, kas uzņemta pēc J. Jaunsudrabiņa darba “Baltā grāmata” un filmā skanēja septembra mēneša jubilāra M. Brauna mūzika. Tādā veidā skolēni sekoja mācību programmai, iepazīstot senos darbus un darbarīkus gan filmā, gan ekspozīcijā “Jaunalūksnes pagasta vēsture līdz 1945.gadam”. Citai klasei temats bija par skolas lietām, kam lieliski noderēja ekspozīcijas “Bejas skolas vēsture 19.-21.gs.” apmeklējums.

Pededzes bibliotēkas vadītāja vietējās skolas 2.-3.klašu audzēkņus iepazīstināja ar bibliotēkas dažādu žanru grāmatu kārtojumu plauktos. Bibliotēkā stunda.

• **Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā**

Galvenie sadarbības partneri darbā ar bērniem visām bibliotēkām ir skolas un pirmskolas izglītības iestādes, kā arī kultūras/tautas nami. Bēdīgi ka arvien vairāk pagastos tiek slēgtas skolas, samazinās bērnu skaits.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas sadarbības partneri:

- PII Cālis (skolotāja Inga Cīrule);
- PII Pienenīte (skolotājas Elga Auziņa, Sintija Varustiņa, Ineta Kaktiņa);
- PII Sprīdītis (metodiķe Anta Apine un vairākas skolotājas);
- Alūksnes pilsētas sākumskola (skolas bibliotekāre Zane Drozdova, skolotājas);
- Alūksnes novada vidusskola (skolotājas Esēnija Lielbārde, Daiga Kozule, Līga Krūmiņa u.c.)
- Ernsta Glikas Alūksnes valsts ģimnāzija (bibliotekāres Maija Bērzabinde, Agita Musta).

Nacionālās Skaļās lasīšanas sacensības organizēšanā laba sadarbība izveidojās ar Alūksnes un Apes novadu skolu latviešu valodas skolotājiem un bibliotekāriem, ar apgāda Zvaigzne ABC Alūksnes grāmatveikala vadītāju Līgu Masaļsku, Alūksnes Kultūras centra darbiniecēm Sanitu Bērziņu, Līvu Leimani, vietējā laikraksta redaktori Daci Plaudi.

Alsviķu bibliotēkai Strautiņos ar pirmsskolas skolotāju Sarmīti Ludvigu- Bērnu žūrijas grāmatu apskats, dzejas rīts, ieskats grāmatu pasaulē. Alsviķos ilggadīgā sadarbība ar skolotāju Initu Gailīti PII “Saulīte”- BJV žūrijā. Pirmskolas skolotājai Strautiņos tika sagatavotas trīs filmas bērnu nodarbībai, reizi 2 mēnešos sagatavota nepieciešamā literatūra par tēmu, kuru paprasa skolotājas.

Bejas bibliotēkas vadītājai vislabākā sadarbība ar Bejas pamatskolas literatūras skolotāju Inetu Pūpolu (Skaļās lasīšanas sacensību žūrijā un lasītāju iesaiste Bērnu, jauniešu žūrijā), kā arī ar jaunāko klašu skolotāju Inesi Zēģeli.

Gaujienas bibliotēkai pārskata gadā turpinās sadarbība ar Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskolas 3. klases skolotāju, izveidojot skolā lasītāju semināru, kas veicina bērnos lasītprasmes attīstību, interesi par grāmatu. Skolotāja kopīgi ar skolēniem apmeklē bibliotēku, lai izvēlētos jaunas grāmatas lasīšanai klasē. Šāda sadarbība starp bibliotēku un skolu veicina bibliotēkas krājuma izsniegumu, bibliotekāro apmeklējumu un skolēnu lasītprasmi.

Ilzenes bibliotēkai jau vairākus gadus (pēc vietējās skolas likvidācijas, kā arī attālums līdz citām Alūksnes novada skolām ir daudz lielāks) turpinās veiksmīga sadarbība ar Gulbenes novada Lejasciema vidusskolas 3 klases audzinātāju Sarmīti. Iesaiste BVJŽ, aizpildot anketu, skolā izmanto

piedāvātas LNB izveidotās metodikas un darba lapas 5+, 9+. Klasē darbam izmanto bibliotēkas bērnu grāmatas.

Jaunannas bibliotēkai pārskata periodā sadarbība ir notikusi ar Jaunannas Mūzikas un mākslas skolas pirmskolas grupiņas audzinātāju, palīdzēts ar mācību materiāliem, tika meklēta literatūra nodarbībām.

Malienas bibliotēkas nozīmīgākais sadarbības partneris bērnu apkalpošanā ir PII Mazputniņš, personāls ir atsaucīgs un sadarbība notiek visa gada garumā. Uz katriem svētkiem, sadarbībā ar PII “Mazputniņš” audzēkņiem un skolotājām, tiek izrotāti tautas nama ēkas logi ar bērnu gatavotiem dekoriem.

Māriņkalna bibliotēkai darbīgs un idejām bagāts sadarbības partneris – 29. Ziemeru mazpulks. Māriņkalnā pie Ziemeru pamatskolas septembrī atklāja āra grāmatu lasītavu “Pasaku namiņš”. Āra lasītava ir skolas skolnieces un Ziemeru 29. mazpulka dalībnieces Evelīnas Annas Podegrādes ideja, ko viņa īstenoja kā mazpulka gada projektu. Āra lasītavas mērķauditorija ir jaunāko klašu skolēni un pirmsskolas vecuma bērni. “Pasaku namiņā” ir dažādas bērniem paredzētas grāmatas, ko ziedojuši vietējie iedzīvotāji. “Pasaku namiņš” būs atvērts 24 stundas diennaktī it visos gadalaikos. Lai āra lasītavā būtu grāmatas, mazpulcēni veica akciju – aicināja pagasta iedzīvotājus ziedot pasaku grāmatas. Pati pirmā grāmatas ziedoja pagasta bibliotekāre Rudīte Jaunzema, viņa lasītavas atvēršanas brīdī teica: *“Ir liels prieks par šo projektu. Grāmata ir nozīmīga vērtība. Grāmatu lasīšana ļauj izzināt apkārtējo pasauli. Gribu novēlēt, lai “Pasaku namiņa” durvis tiktu gana bieži atvērtas un tur atrastu interesantu un vērtīgu grāmatu.”*

Pasaku namiņš – āra lasītava pie Ziemera pamatskolas

Zeltiņu bibliotēka sadarbojas ar Strautiņu pamatskolu. Šī sadarbība veidojās vairāku gadu garumā, kad tiek uzrunāts skolas kolektīvs piedalīties Lāčplēša dienas pasākumā – gan deklamējot dzeju, dziedot dziesmas. Katru gadu norakstītos bibliotēkas izdevumus aizved uz Strautiņu skolu, kura piedalās skolu sacensībās makulatūras vākšanā. 2021.gadā Skalās lasīšanas sacensībām tika virzīta

arī Strautiņu pamatskolas skolniece no Zeltiņiem Enija Lavendele. Tika uzņemts video Zeltiņu bibliotēkas telpās.

- **Profesionālās pilnveides vērtējums darbā ar bērniem un jauniešiem**

Bibliotēku darbinieki arī 2021. gadā piedalījās semināros, konferencēs,ursos, tikai šī gada profesionālā pilnveide pārsvarā notika tiešsaistē. Kopumā visu bibliotekāru zināšanu līmenis ir atbilstošs. 2021. gadā bibliotekāri attālināti piedalījās vairākos semināros darbā ar bērniem un jauniešiem. Svarīgākie no tiem:

- Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 19. konferencē “Inovātīvi pakalpojumi bibliotēkās – pieredze, risinājumi, nākotnes vīzijas”;
- Lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" tīmekļsemināru ciklā "Lasi! Atbalsti! Iesaisties!".

Reģiona bibliotekāri tiešsaistes semināros stāstīja par veiksmēm savu bibliotēku darbā- tai skaitā, par veiksmīgāk realizētajām aktivitātēm bērniem un pusaudžiem.

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem**

2021.gadā vislielākā problēma bija vīrusa Covid-19 pandēmijas dažādie ierobežojumi, kas atsaucās uz bibliotēku darbu. Būtiski samazinājās bērnu un jauniešu bibliotēkas apmeklējums. Pagastos bērni un skolēni bibliotēku apmeklēja ļoti reti, tikai kopā ar vecākiem. Ierobežojumi atstāja arī ietekmi uz bērniem adresētu pasākumu rīkošanu klātienē. Bibliotekāri atzīst, ka liela problēma ir tā, ka pagastos vairs nav skolas un dažos pagastos pat nav pirmskolas izglītības iestāžu, tāpēc tuvākajā apkārtnē nav bērnu. Bērni mācās dažādās skolās, līdz ar to ir grūti tos sapulcināt un organizēt kādu pasākumu. Aktīvāk darboties var tikai brīvlaikos un brīvdienās.

Kā satraucošu problēmu bibliotekāri min zemo lasītprasmes līmeni un izpratnes trūkumu par izlasīto. Alsviķu bibliotēkas vadītāja savā pārskatā raksta: *"Liela problēma ir skolas vecuma bērnu un jauniešu nevēlēšanās lasīt, ar šo problēmu jāstrādā lēnām un īpaši piesardzīgi, jo bērniem ātri veidojas pretreakcija uz to, ko piedāvā pieaugušais. Bērnos jārada patiesa vēlme pēc grāmatām, kas nāk no viņiem pašiem. Arī nākošajā darba periodā paliek aktuāls jautājums par bērnu un jauniešu iesaisti lasītveicinošās aktivitātēs, lai vairāk veicinātu bērnu un jauniešu interesi par grāmatām"*.

Pededzes bibliotēkas vadītājas secinājums: *"Iespējams, ka lasīt viedierīcēs ir interesantāk, nekā turot rokās grāmatu. Nākošajā gadā jāmēģina rīkot lasīšanas nodarbības telefonos vai datoros"*.

Zeltiņu bibliotēkas vadītājas pārdomas: *"Aktuāls ir jautājums par bērnu un jauniešu (īpaši vidējā vecuma) vēlmi lasīt grāmatas, preses izdevumus, izmantot tos mācību procesā (referātu, projektu darbu, u.c. sagatavošanā). Datorprasmes aprobežojas ar spēļu spēlēšanu, sociālajiem tīkliem un www.youtube.com mūziku. Daudziem šī vecuma lasītājiem lasītprasme sagādā grūtības, atbaida biezākas grāmatas, ļoti būtiski ir izlasīt ne vairāk kā skolā noteikts, kā arī grāmatas aktualitāte vienaudžu vidū. Skolēni uz skolu un no skolas tiek vadāti ar pagasta autobusu, kas pietāj pie katras mājas. Šogad attālinātās mācības ļoti ietekmē skolēnu bibliotēkas apmeklējumu. Bibliotēkā iegriežas tikai tad, ja nākošajā dienā lasīšanas semināram jākārto ieskaite"*.

Visaktīvākais darbs visās reģiona bibliotēkās notiek ar pirmskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem. Savukārt pusaudži bibliotēkās redzami mazāk, bet visgrūtāk notiek jauniešu piesaistīšana bibliotēkai. Bibliotekāriem vairāk jāiedziļinās pusaudžu interesēs un vajadzībās, jāpilnveido sadarbība ar izglītības iestādēm, kā arī vairāk savstarpēji jāmainās ar pieredzi.

Lielai daļai skolēnu brīvā laika sabiedrotais ir jaunākās paaudzes telefons vai kāds cits „tehnoloģijas brīnums”. Arī uzziņas un visa veida informācijas skolēni vairāk meklē interneta resursos, bet ne grāmatās. Lai īstenotu mūsdienīgus, aktuālus, atraktīvus pasākumus bibliotēkā, nepieciešama papildus materiālā bāze, bet, diemžēl, Alūksnes reģiona bibliotēkās tā ir nepietiekoša. 2021. gadā vairākās reģiona bibliotēkās finansējums pasākumiem bija ļoti mazs.

Visās reģiona bibliotēkās vēl joprojām aktuāla problēma ir grāmatu nodošanas termiņa neievērošana. Bibliotēkas to cenšas risināt ar atgādinājumiem uz telefonu, ar sociālo tīklu palīdzību, bet bieži tam ir vājš rezultāts. Ļoti vērtīgas ir aptaujas lapas, ko dažas reģiona skolu bibliotēkas izsniedz 9. un 12. klašu skolēniem pirms skolas absolvēšanas. Tajās ir ietverts arī bibliotēkas vadītāja

jeb darbinieka paraksts par to, ka uz mācību gada noslēgumu tiek nokārtotas visas parādu saistības ar bibliotēku.

Sagatavoja Anita Zača, Alūksnes pilsētas bibliotēkas galvenā bibliotekāre
anita.zaca@aluksne.lv, tālr. 64322178

8. Novadpētniecība

• Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Pārskata gadā Alūksnes pilsētas bibliotēkā, Covid -19 pandēmijas ierobežotajos apstākļos, novadpētniecības darbā akcents tika likts uz krājuma papildināšanu un popularizēšanu:

- Rosināt vietējos iedzīvotājus sniegt atmiņas un liecības par notikumiem Alūksnē un apkārtnē. Akcentu likām uz nesenās lokālās vēstures materiālu un informācijas apzināšanu, saglabāšanu un popularizēšanu. Uzsākām jaunu rubriku „Stāsti par mums”.
- 2020.gadā LNB projekta “Industriālais mantojums” ietvaros veicām izpēti par Alūksnes Putnu fermu. Sakarā ar uzņēmuma 60 gadu jubileju, uzņēmuma īpašnieki bija iecerējuši veidot izstādi par putnu fermas vēsturi. Tā kā bijām jau daļēji savākuši informāciju, pārskata gadā iesaistījāmies kopīgā projektā ar SIA “Alūksnes putnu ferma”, veicot vēl dziļāku uzņēmuma vēstures izpēti, kā rezultātā tapa skaista un vēsturiskiem faktiem bagāta izstāde, kuras tapšanu finansēja uzņēmums.
- Turpinājām darbu pie cikla “Novada vēstures stunda”, organizējām izstādes ciklā “Alūksniešu vaļasprieki”, aicinājām uz sarunām interesantus un iedvesmojošus novadniekus ciklā “Savējie iedvesmo”.

Ieskats 2021.gada novadpētniecības darba virzienos **Alūksnes un Apes (Smiltenes) novadu bibliotēkās**:

Alsviķu bibliotēkā pārskata periodā galvenā vērība veltīta izcilo jubilāru foto izstādēm bibliotēkas telpās, kā arī turpināts darbs pie fotogrāfiju digitalizācijas.

Annas bibliotēkā pārskata periodā novadpētniecības darbā prioritātes bija Annas pagasta ievērojamo personību jubileju atzīmēšana: Adolfs Čerbikovs - 100, Līvija Jukumsone – 95, Knuts Skujenieks – 85, Annas bibliotēka - 125, Annas jauktais vokālais ansamblis - 15, Mazpulks Annā – 90. Par jubilāriem tika apkopoti materiāli, veidotas izstādes.

Apes bibliotēkā pārskata periodā pabeidza materiālu apkopošanu grāmatai “Ceļojums pa Apes novadu”, kas tika izdota maija mēnesī. Novadpētniecības materiālus, konkursu jautājumus sagatavoja katra Apes novada bibliotēka (**Gaujienas, Trapenes, Virešu bibliotēkas**). Tajā var iepazīt un uzzināt Trapenes, Gaujienas, Virešu pagastu vēsturi un Apes pilsētas vēsturi, dažādus objektus, notikumus, veikt dažādus uzdevumus saistītus ar šiem pagastiem.

Bejas bibliotēkas pārskata perioda prioritāte bija Adrakašu ciema izpētes darbs un pārveidot Bejas skolas novadpētniecības stendu.

Ilzenes bibliotēkai sadarbībā ar biedrību ” Ilzenes attīstībai” atbalstīts projekts ”Ilzenes apdzīvoto viensētu stāsti četros gadalaikos”. Tā mērķis ir veicināt Ilzenes kultūrvides saglabāšanu un popularizēšanu, iepazīstinot ar apdzīvotām viensētām, to iemītnieku stāstiem, kā arī šo viensētu apkārtējo ainavu četros gadalaikos fotogrāfijās. Māju stāsti būs liels ieguvums bibliotēkas novadpētniecības krājumam. Tika uzsākta iedzīvotāju atmiņu stāstu uzklaušanās, aprakstu veidošana, fotografētas viensētas četros gadalaikos.

Jaunannas bibliotēkai interesanta sadarbība ar Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūru un vietējiem iedzīvotājiem - mēģināja noskaidrot Suņu sila robežas, pareizais variants, kādā saucas Sāmaņu purvs (Sāmaļu, Sāmsalas). Kopā ar karavīru kapu meklēšanas vienību „Legenda” tika meklēts (jo notikusi mežistrāde) vācu karavīra kaps un parādīta tā atrašanās vieta.

Jaunlaicenes bibliotēka pandēmijas apstākļos pievērsās jauniegūto novadpētniecības materiālu sakārtošanai.

Liepnas bibliotēkā galvenā uzmanība tika veltīta prezentācijas “Liepna laiku lokos” papildināšanai un rediģēšanai, iesaistot arī vietējos pagasta iedzīvotājus.

Malienas bibliotēkā uzsākts darbs pie Malienas pagasta māju stāstiem, kas turpināsies 2022.gadā.

Mālpes bibliotēka organizēja tikšanos ar pagasta aktīvākajiem senioriem atmiņu ciklā „Par vērtībām savā pagastā”, kur viņi dalījās atmiņās par savu dzimto pusi.

Mārkalnes bibliotēkā galvenā uzmanība 2021.gadā novadpētniecības darbā veltīta prezentāciju veidošanai, materiālu vākšanai par mājvietām, kuras saistītas ar nacionālo partizānu

kustību Mārkalnē. Notikušas ekspedīcijas uz šīm vietām gan Ragusalā, gan Augurē. Paralēli notika novadpētniecības istabas dokumentu kārtošana, jaunas ekspozīcijas izveidošana jaunā telpā.

Veclaicenes bibliotēkā 2021. gadā novadpētniecības darbā galvenokārt tika digitalizētas vecās fotogrāfijas un raksti, pierakstīti atmiņu stāsti, veidoti apraksti un signēti novadpētniecības krātuves priekšmeti.

Vidagas bibliotēkā 2021. gadā visi Virešu pagasta iestāžu kultūras darbinieki strādāja pie projekta iesniegšanas un pēc tam realizēšanas, piesakot dalību Eiropas Kultūras mantojuma dienām, tēma "Transports". Tika vākti un apkopoti materiāli par senāko arkveida tiltu Latvijā, kurš atrodas Vidagā, apkopota informācija par dažādiem transportiem dažādos laikos Virešu pagastā. 18. septembrī notika brīnišķīgs pasākums "Tilts pāri laikiem".

Zeltiņu bibliotēkas/ vēstures krātuves galvenie darba virzieni - piedalīties Muzeju naktī ar jaunu izstādi. Turpināt krājuma priekšmetu uzskaiti, piefiksēt notikumus un sagatavot 2021. gada mapi par pagastu, uzņemt ekskursantus, veikt gida pakalpojumus.

- **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājuma veidošanā reģiona bibliotēkas turpina:

- Apzināt ar novadu saistīto informāciju no vietējā laikraksta "Alūksnes un Malienas Ziņas" un citiem periodiskajiem izdevumiem;
- Vākt un apkopot novadpētniecības materiālus par Alūksnes un Apes novadiem- veidot ierakstus *Novadpētniecības datu bāzē* (Alūksnes pilsētas bibliotēka)– no monogrāfiskajiem izdevumiem - 2 apraksti, no laikraksta „Alūksnes un Malienas Ziņas” - 360 ieraksti, ~ 120 lpp. (raksti tiek ieskenēti un pievienoti pilnā tekstā datubāzē), rekatalogizēti, veikti ieraksti no vietējā laikraksta „Malienas Ziņas” - 204 ieraksti.
- Veidot kolekciju "Centrālā un citu reģionu prese" par 2021. gadu (Alūksnes pilsētas bibliotēka) – 45 apraksti;
- Veidot ierakstus *Pašvaldības dokumentu datubāzē* (Alūksnes pilsētas bibliotēka) – 351 ieraksti
- **Novadpētniecības krājumu** papildināt ar jaunām grāmatām un citiem izdevumiem par Alūksnes un Apes puses cilvēkiem un notikumiem:

Savā jaunajā grāmatā "Debesis visur vienādas" novadniece Daina Avotiņa apkopojusi stāstus un garstāstus, kas vēsta par dažādiem laikposmiem mūsu tautas dzīvē.

Novadniece vēsturniece Astrīda Ievedniece papildināja bibliotēkas video krājumu ar jaunu pētījumu. Videofilma „Atmiņa” vēsta par nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem Alūksnes novadā no 1944. gada līdz 1953. gadam. Filmā iekļauti vairāki dzīvesstāsti - Velta Kromule, Rūdolfs Koemecs, Voldemārs Ziņģis, Ojārs Svārte, grupa „Jumba”, Ferdinands Gobzems, Mārkalnes pagasta grupa – kas papildināti ar jauniem faktiem un video. Filmas tapšanās iesaistās arī Alūksnes bibliotēkas darbinieki.

Uzsākot atmiņu **stāstu rubriku „Stāsti par mums”** Alūksnes pilsētas bibliotēka ievērojami papildināja novadpētniecības krājumu ar **nesenās vēstures atmiņu stāstu kolekciju**. Savāktie atmiņu stāsti bija par dažādām tēmām: grāmatu iegāde Alūksnē padomju laikā; Tautas universitātes darbība Alūksnē; Alūksne starppilsētu televīzijas sacensībās; kārtības sargu darbs Alūksnē; militārais dienests padomju armijā; dārzniecības Alūksnē; estrādes ansamblī; sestdienas talkas; avārijas seku likvidācija Černobiļas atomelektrostacijā; Sagādes kantora darbs; pasta un sakaru darbs. Krājums papildināts ar 56 atmiņu stāstiem. Atmiņu stāstu kolekcija "Stāsti par mums" papildinājās ar dažādām vēstures liecībām - digitalizētas fotogrāfijas, dokumenti u.c. vēstures avoti – 411 vienības.

Veidojot **izstādi "Alūksnes putnu fermai 60"** izveidoti 10 audio atmiņu stāsti, digitalizētas 72 vienības - foto, dokumenti, Goda raksti u.c.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā krājuma apjoms palielinājies arī ar pašu veidotām 3 jaunām video filmām **ciklā "Savējie iedvesmo! Mēs varam!"** - skat. sadaļā Novadpētniecības darba popularizēšana).

Alsviķu bibliotēka krājumu papildinājusi ar 26 digitalizētām fotogrāfijām.

Annas bibliotēkā strādā pēc principa: “Šodienas notikums ir rītdienas vēsture”, pēc iespējas plašāk apkopojot šā brīža notikumus, datus. Ikgadējās gada grāmatās “Annas pagasts 2021” un “Annas bibliotēka 2021” tika apkopoti jauni materiāli par notikumiem pagastā, apraksti par personībām, uzņēmējiem u.c. veida informācija, kas saistīta ar Annas pagasta ļaudīm, notikumiem bibliotēkā. Pavisam tika digitalizētas 55 fotogrāfijas un 71 teksta lappuse, kuras ievietotas attiecīgajās digitalizētās mapēs noteiktajā tēmā.

Ilzenes bibliotēka ar 20 vienībām papildināja novadpētniecības mapi “Publikācijas presē par Ilzeni un ilzeniešiem”, uzsākta Ilzenes dzimtu stāstu apkopošana, tiek apzināti un vākti periodiskie raksti par Ilzenes iedzīvotājiem no *Lursoft Laikrakstu bibliotēkas* www.news.lv, ne tikai par ievērojamām personībām, bet par ikvienu ilzenieti. Tā tiek apkopots vienas dzimtas apraksts, kas tiks papildināts arī vietējo iedzīvotāju atmiņu stāstiem.

Ilzenes bibliotēkas vadītāja sarunā ar S. Klētnieci par Nīderu dzimtas vēsturi

Jaunlaicenes bibliotēka izveidoja 2 jaunas mapes: “Jaunlaicene un jaunlaicenieši” un “Jaunlaicenieši - ticība, izglītība, darbs, atpūta”. Ieskenētas 32 fotogrāfijas, sakārtoti 7 jauni albūmi ar foto un aprakstiem: “Jaunlaicenieši ekskursijās”, “Tautas nama pagrabstāva pārbūve un atklāšanas pasākums”, “Pasākumi - tautas namā, estrādē”, “Amatierteātris JUMTS”, “Folkloras kopa PUTNIS”, “Pagasta sakopšanas talkas Jaunlaicēnē”, “Līgo svētki Jaunlaicēnē”.

Zeltiņu bibliotēkas novadpētniecības krātuves krājumā uzņemtas 232 vienības vēsturisku priekšmetu. Pašlaik vēstures krātuves krājumā kopumā ir 1806 vienības. Pārskata periodā tika izveidota izstāde “Pēteris Logins- sporta tradīciju veidotājs Zeltiņos”, tā atvērta Muzeja nakts pasākumu laikā. Izstādes iekārtošanai digitalizētas 62 fotogrāfijas.

Būtiskas pārmaiņas novadpētniecības krājumu organizācijā un glabāšanā Alūksnes reģiona bibliotēkās pārskata periodā nav notikušas. Bibliotēku darbinieki cenšas šo krājuma daļu veidot aktuālu un noderīgu.

- **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Alūksnes un Apes novadu bibliotēkās novadpētniecības darba popularizēšanai notikušas dažādas aktivitātes, interesantākie piemēri:

Rubrikā “**Stāsti par mums**” savāktie atmiņu stāsti tika publicēti vietējā laikrakstā “Alūksnes un Malienas Ziņas”. Uzsākām tos ievietot arī Alūksnes pilsētas bibliotēkas interneta vietnē.

Uzņēmuma “Alūksnes putnu ferma” 60 gadu jubilejas izstādi, kas veidota, balstoties uz Alūksnes pilsētas bibliotēkas veiktajiem pētījumiem un savāktajiem materiāliem, bet eksponēta Alūksnes muzejā (bibliotēkai nav piemērotu telpu), apmeklēja uzņēmuma bijušie un esošie darbinieki, pilsētas viesi un vēstures interesenti, izstāde bija skatāma 2 mēnešus. Tālāk tā aizceļoja uz uzņēmuma telpām. Būs skatāma arī virtuāli.

2021.gadā, atzīmējot Eiropas dienu un aicinot iepazīt labos darbus savā apkārtnē, kas paveikti ar Eiropas Savienības finansējuma atbalstu, aicinājam piedalīties konkursā “**Eiropa Alūksnē – atpazīsti tuvplānu!**” <https://ej.uz/wnkz>

Bibliotēkā vēstures draugu klubiņa aktivitātes ietekmēja pandēmijas situācija. Tādēļ ciklā **“Novada vēstures stunda”** notika tikai viena tikšanās - saruna ar vēsturnieci Astrīdu Ievednieci - “Nacionālā pretošanās kustība Alūksnes novadā” un video filmas “Atmiņa” prezentācija.

Novada vēstures stunda Alūksnes pilsētas bibliotēkā

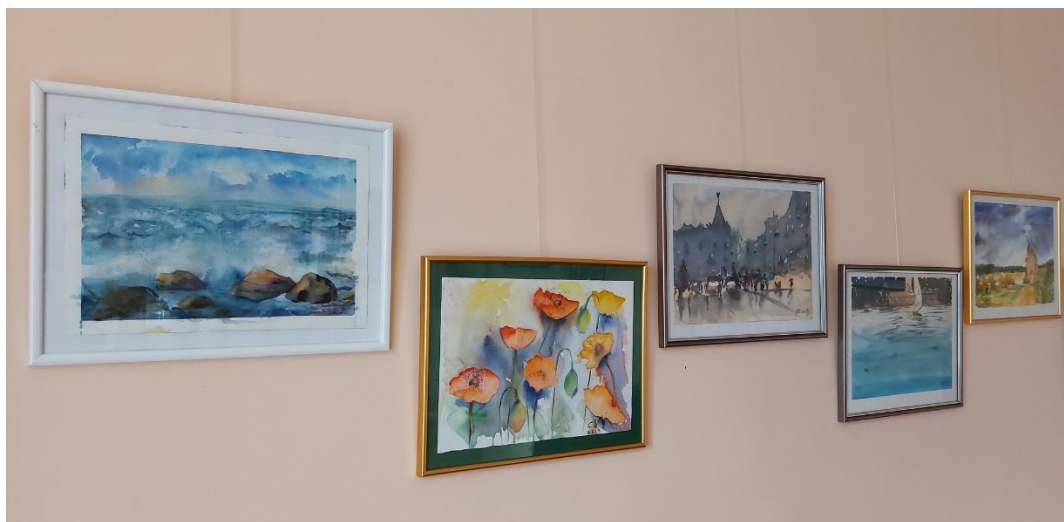
Augustā klubiņa dalībnieki piedalījās izbraukumā uz Veclaicenes pagastu, kur ar Dabas aizsardzības pārvaldes vecākās valsts vides inspektora Rūtas Zepas un novadpētnieces Maijas Bleifertes palīdzību iepazīnās ar aizsargājamo ainavu apvidu „Veclaicene”, tās bioloģisko daudzveidību, novadpētniecības istabu un pagasta vēsturi.

Ciklā **“Savējie iedvesmo!”**, šoreiz izstādes veidā, iepazīstinājām apmeklētājus ar novadnieci Elīnu Ramani un viņas uzņēmumu “El_Decor”, kurā tiek veidotas izglītojošas un attīstošas spēles, lietas bērniem un pieaugušajiem no dabīgiem materiāliem.

Izstādē “El_Decor” produkcija

Ciklā **“Alūksniešu vaļasprieki”** cenšamies iepazīstināt ar radošajiem alūksniešiem, kuriem visbiežāk tā ir pirmā izstāde viņu radošajās gaitās. Tā, piemēram, akvareļu izstādē “Mana koša un krāsainā pasaule” iepazīstinājām ar alūksnieti Svetlanu Bērziņu. Viņa dzimusi un augusi Ukrainā, bet dzīves lielāko daļu dzīvo Alūksnē. Mācījusi alūksnieša Gunāra Ozoliņa vadītajā akvarelistu studijā “AQUA”.

Alūksnietes Svetlanas Bērziņas akvareļi izstādē Alūksnes pilsētas bibliotēkā

Sarunu ciklā “**Savējie iedvesmo**” tikāties ar alūksnieti Initu Lembu, lai smeltos iedvesmu saviem ceļojumiem. Viņa dalījās savā ceļošanas pieredzē, pastāstīja par Santjago ceļu un citām vietām, kurās pabijusi.

Covid - 19 izraisītā pandēmija arī šajā atskaites gadā izmainīja plānus- tikšanos formātu- no klātienes sarunām un apmeklējumiem pārcēlām virtuālajā vidē – videofilmu formātā: ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas draugu klubiņa biedra Viļņa Blūma atbalstu un palīdzību tika izveidotas 3 videofilmas “Savējie iedvesmo! Mēs varam!”, kurās iepazīstinājām ar alūksniešu Ezeriņu ģimeni un viņu uzņēmumu- viesnīcu un kafejnīcu “Benevilla” <https://bit.ly/3LYFDiK> , ar novada uzņēmumu SIA “Mārkalnas bruģis”, kas specializējies betona bruģakmens un apmaļu ražošanā <https://bit.ly/36pMfGH> , ar alūksniešu Dambju ģimeni un viņu uzņēmējdarbību tūrisma jomā <https://bit.ly/3hcgJ19> .

Pagastu bibliotēkās:

Annas bibliotēkā novadpētniecības izstādes Annas kultūras nama logos, kur tiek izstādītas fotogrāfijas un apraksti par gada jubilāriem – ievērojamām personībām un iestādēm.

Izstāde “Annas pagasta kultūras un sabiedriskās dzīves veidotājam Adolfam Čerbikovam – 100” skatāma gan ēkas logos, gan bibliotēkas iekštelpās

Ilzenes bibliotēkā izveidots Ilzenes pagasta ievērojamo vietu popularizējošs video, kurš publicēts pagasta Facebook kontā <https://bit.ly/3HhJ3tF> . Popularizēja savu darbu novadpētniecības jomā Latvijas Bibliotekāru biedrības Jauno speciālistu sekcijas 20.09.- 03.10.2021. organizētajā akcijā “Viena diena bibliotēkas dzīvē”.

Mārkalnes bibliotēka izveidoja āra izstādi „Nu mūsu māsiņas pūriņu rādīs”, kurā brīvdabas estrādes nojumē tika izveidota improvizēta senā mārkalnieša istaba. Tās izveidošanā tika izmantoti

priekšmeti gan no bibliotēkas novadpētniecības krājuma, gan no vietējiem pagasta vēstures entuziastiem- Dorofejevu un Kļavu ģimenēm.

Izstāde „Nu mūsu māsiņas pūriņu rādīs” Mārkalnē

Zeltiņu bibliotēka atrada risinājumu izstāžu iekārtošanai un dot pēc iespējas vairāk apmeklētājiem stāstīt par savu novadnieku Pēteri Loginu. Zeltiņu pagasta iedzīvotāji un interesenti ar izstādi par varēja apskatīt jebkurā laikā, jo tā bija iekārtota āra nojumē.

Izstāde Zeltiņu pagastā, kas veltīta novadniekam sporta tradīciju popularizētājam Pēterim Loginam

2021.gadā Zeltiņu vēstures krātuvi, kas ir Zeltiņu bibliotēkas struktūrvienība, apmeklējuši 183 ekskursanti.

- **Sadarbība novadpētniecības jomā**

Pārskata perioda veiksmīgākie sadarbības piemēri:

Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar **Valkas folkloras dziesmu draugu kopu “Nāburgi”** Alūksnes pilsētas svētku laikā deva iespēju iedzīvotājiem un viesiem apmeklēt pasākumu ar muzikāli literāru veltījumu dzejniecei novadniecei Kornēlijai Apškrūmai.

Muzikāli literārs veltījums dzejniecei novadniecei Kornēlijai Apškrūmai “Dzirdēt ar sirdi” kopas “Nāburgi” izpildījumā

Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki, sadarbojoties ar vietējo novadpētnieci **Astrīdu Ievednieci un videooperatoru Vilni Blūmu**, iesaistījušies filmas **“Atmiņa”**, veidošanā. Filmā iekļauti nacionālās pretošanās kustības dalībnieku no 1944. gada līdz 1953. gadam dzīvesstāsti <https://bit.ly/3LWWHpG>.

Kā ļoti veiksmīgs sadarbības piemērs ar labu rezultātu ir minams **Alūksnes pilsētas bibliotēkas, SIA “Alūksnes putnu ferma” un Alūksnes muzeja** iesaistīšanās, veidojot izstādi, kas veltīta Alūksnes putnu fermas 60 gadu jubileju. Izstāde veidota, balstoties uz Alūksnes pilsētas bibliotēkas savāktajiem novadpētniecības materiāliem, izstādes tapšanas laikā aicinājām alūksniešus dalīties ar fotogrāfijām, stāstiem, priekšmetiem, iepakojumiem - visu, kas saistīts ar uzņēmuma darbību un vēsturi. Veidojot izstādi “Alūksnes putnu fermai 60” izveidoti 10 audio atmiņu stāsti, digitalizētas 72 vienības - foto, dokumenti, Goda raksti u.c. Kopdarbā un ar SIA “Alūksnes putnu ferma” finansiālu atbalstu izveidota plaša izstāde, kuras atklāšana notika Alūksnes muzejā. Uzņēmums atbalstīja arī virtuālās izstādes izveidi, kas 2022. gadā būs skatāma arī bibliotēkas interneta vietnē. Nenovērtējams nopelns izstādes tapšanā ir Alūksnes pilsētas bibliotēkas bibliogrāfei Maijai Semjonovai.

Alūksnes Putnu fermas vēsturei veltītajā izstādes atklāšanā piedalījās gan uzņēmuma, gan pašvaldības vadība un iedzīvotāji, kas iesaistījās izstādes tapšanā

Alūksnes un Apes novadu laikraksts **„Alūksnes un Malienas Ziņas”** Alūksnes pilsētas bibliotēkas iniciētajā un veidotajā jaunajā rubrikā „Stāsti par mums” 2 reizes mēnesī publicēja novadnieku atmiņas par konkrētu tēmu.

Pagastu bibliotēkas turpinājušas sadarbību ar vietējiem iedzīvotājiem, novadniekiem, pētniekiem un vietējām iestādēm pagastos. Daži piemēri:

Visām pagastu bibliotēkām sadarbība ar **Alūksnes Tūrisma informācijas centru** – bibliotēkas sniedza ziņas par pagastos esošajiem dabas un kultūrvēsturiskiem objektiem, dižakmeņiem, jo Tūrisma informācijas centra darbinieki veidoja jaunus tūrisma maršrutus.

Mārkalnes bibliotēkas vadītāja apkopojusi informāciju par pagastā esošajiem dižakmeņiem un sadarbībā ar Alūksnes TIC tie iekļauti tūrisma maršrutā, kā arī izveidotas informatīvas plāksnītes 3 valodās pie pagasta dižakmeņiem- Saules, Ķēniņkalna, Draudzības akmeņiem

Bejas bibliotēkas un Jaunalūksnes tautas nama kopīgais sadarbības projekts - virtuālā izstāde “Cimdu parāde”.

Mārkalnes bibliotēkai izvērtusies sadarbība ar novadnieci vēsturnieci Astrīdu Ievednieci - ieteikumi par novadpētniecības virzieniem, došanās kopīgās ekspedīcijās.

Mārkalnes bibliotēkas vadītāja kopā ar novadpētnieci Astrīdu Ievednieci devās ekspedīcijā uz mājvietām, kuras saistītas ar nacionālo partizānu kustību pagastā (Augure)

Jaunlaicenes bibliotēkas un Jaunlaicenes Muižas muzeja veiksmīgas sadarbības rezultātā noorganizēts emocionāli sirsnīgs **pasākums “Mīļās Māras istabiņa”** kā dāvana novadniecei rakstniecei Mārai Svīrei viņas nozīmīgajā jubilejā.

Malienas bibliotēka sagatavoja un sniedza informāciju no novadpētniecības krājuma **Alūksnes tūrisma un informācijas centram**, kurš projekta “Bānīša zemes labumi -33km garumā un

platumā” ietvaros, izveidoja un izvietoja informatīvas plāksnes pie pagasta vēsturiskajām ēkām- Malienas pamatskolas, Ērmaņu muižas un Malienas tautas nama.

Vidagas bibliotēkai laba sadarbība ar pagasta novadpētniecības centru “Mājvieta”, kurā ir darbinieks uz pilnu slodzi un veic pilnvērtīgu novadpētniecības darbu. Sadarbojoties visiem pagasta kultūras darbiniekiem Eiropas Kultūras mantojuma dienās noorganizēts skaists pasākums “Tilts pāri laikiem”- par senāko arkveida tiltu Latvijā, kurš atrodas Virešu pagasta Vidagā.

Veclaicenes bibliotēkai laba sadarbība izveidojusies un turpinās ar Igaunijā dzīvojošo novadpētnieku Valduru Tanilsoo, kurš, apmeklējot Igaunijas valsts arhīvu, iegūst informāciju arī par Veclaicenes pagastu, kas vēsturiski piederējis gan Latvijai, gan Igaunijai. Viņa sagādātās vēstures liecības izvietotas izstādēs, pārskata periodā tā ir izstāde par Veclaicenes pagasta Paiķu pamatskolu.

- **Jauninājumi novadpētniecības darbā**

Alūksnes pilsētas bibliotēkā pievērsāmie tieši nesenās vēstures notikumiem, jo tieši par minēto laika posmu vēl var savākt ziņas no iedzīvotājiem, jo **pašu acīm redzētais un pieredzētais ir vislabākā vēstures liecība**. Atskaites gada sākumā Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar Alūksnes un Apes novadu laikrakstu „Alūksnes un Malienas Ziņas” piedāvāja saviem lasītājiem un vēstures interesentiem jaunu **rubriku „Stāsti par mums”**. <https://ej.uz/n98b>. Iecere bija šajā rubrikā publicēt materiālus atpūtai un pārdomām, piedāvājot interesantākos faktus, domugraudus un citākus, ko pirms vairākiem gadu desmitiem rakstīja Alūksnes laikraksts. Reizi divās nedēļās (piektdienās) ieskatījāmie avīžu kādreizējos numuros, lai atcerētos, kas bija aktuāls alūksniešu dzīvē pirms apaļiem vai pusapaļiem gadiem. Iepazīnušies ar mūsu piedāvājumiem, lasītāji sniedza atmiņas, dokumentus un priekšmetus. Rezultātā izveidojusies atmiņu stāstu kolekcija (grāmatu iegādes iespējas; Tautas universitāte; kārtības sargi; militārais dienests; dārzniecības; estrādes ansambļi; sestdienas talkas; avārijas seku likvidācija Černobiļas AES; sagādes kantora darbs; sakaru pakalpojumi u.c.)

Uzņēmuma “Alūksnes Putnu ferma” dziļāka izpēte, foto krājuma apkopojums, atmiņu stāsti ļāva iejusties tā laika ritējumā, notikumos un pastiprināja vēsturiski nozīmīgos faktus uzņēmuma attīstības gaitā. Izstādes veidošanā apgūta mums jauna pieredze audio materiāla veidošanā.

Izstādē, kas veltīta Alūksnes Putnu fermas vēsturei, noskenējot QR kodu – varēja klausīties ierakstītos atmiņu stāstus

Arī pagastu bibliotēkās piedomāts pie novadpētniecības krājuma un pagasta kultūrvēstures popularizēšanas. **Annas bibliotēkā** pārskata gadā tika ieviesta jauna tradīcija – veidot lielformāta izstādes Annas kultūras nama logos par Annas pagasta cilvēkiem, iestādēm, amatierkolektīviem, it sevišķi, tā gada jubilāriem

Arī **Bejas bibliotēkā** jauninājums bija divas logos izliktās izstādes – gleznu un izšūto balto galdautu, iedvesmojoties no *Ziemeļblāzmas akadēmijas* mācībās gūtās iedvesmas, kā arī izgaismoti logi ar mazajiem prožektoriem un Muzeju naktī izgaismota ēkas fasāde, uz kuras tika rādīti foto.

Mārkalnes bibliotēka izveidoja un piedāvāja jaunu tūrisma maršrutu, piedāvājot apskatīt un iepazīt pagasta teritorijā esošos dižakmeņus.

- **Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi**

Alūksnes pilsētas bibliotēka, uzsākot novadpētniecības darbu pie kādas tēmas, uzrunā novada cilvēkus ar vietējā laikraksta, sociālo tīklu un informatīvo afišu starpniecību. Tomēr rezultāts diezgan

slikts, sapratām, ka, vismaz, mūsu puses cilvēkiem pašiem no sevis grūti izrādīt iniciatīvu. Tikai daži, gados jaunāki cilvēki, atsaucās mūsu aicinājumiem. Sapratām, ka tikai no mūsu pašu iniciatīvas būs atkarīgs rezultāts. Tikai, uzrunājot katru cilvēku personīgi, ieguvām tik daudz vērtīgu materiālu novadpētniecības krājumam. Ļoti liela nozīme novadpētniecības darbā ir tam- vai darbinieks, kas to veic, pazīst savu pilsētu, pagastu, zina cilvēkus un vietējo situāciju.

Daudzi bibliotekāri uzsvēruši, ka viņu darbs pēc 2020.gada pašvaldības reformas kultūras iestāžu darbā ir kā „saraustīts”, nav iespējams pilnvērtīgi to veikt (apvienotie amati). Zeltiņu bibliotēka un vēstures krātuve, kas ir bibliotēkas struktūrvienība, atrodas atsevišķās ēkās. Vēstures krātuves un bibliotēkas dalītais darba laiks, ierobežo pakalpojuma apjomu, cieš apmeklētāji. Bibliotēkas vadītājam trūkst zināšanu tieši vēstures priekšmetu novērtēšanā, aprakstīšanā. Metodisko atbalstu sniedz Alūksnes muzejs.

Atsevišķas bibliotēkas min, ka pietrūkst darba laikā to stundu, kuras atvēlēt novadpētniecības darbam. Novadpētniecības darbs ir laikietilpīgs un prasa sistemātisku darbu, kuram reizēm nepietiek laika visu kārtīgi sistematizēt.

- **Galvenie secinājumi**

2021.gadā arī novadpētniecības darbu bibliotēkā ietekmēja koronavīrusa pandēmija. Bibliotēku apmeklējumi bija ierobežoti un cilvēki pierada būt mājās. Daļai sabiedrības jau apnikuši tiešsaistes pasākumi. Trūkst zināšanu, kā inovatīvi un interesanti popularizēt novadpētniecības resursus, it īpaši bērniem un jauniešiem.

Alūksnes pilsētas bibliotēkā 2022.gadā jāstrādā pie novadpētniecības datu bāzes papildināšanas un krājumā esošo un jauniegūto digitālo materiālu aprakstīšanas.

Joprojām netiek veikta novadpētniecības materiālu digitalizācija (Bejas, Malienas, Māriņkalna, Pededzes, Trapenes bibliotēkās). Bibliotekāri atskaitēs piemin, ka līdz šim nav pat apgūtas multifunkcionālās iekārtas, to iespējas skenēt fotogrāfijas u.c. Tāpat bibliotekāri min, ka uzmanība jāpievērš atmiņu vākšanai no vietējiem iedzīvotājiem.

Iepriekšējā atskaites gadā bibliotekāri kā problēmas minēja arī to, ka trūkst zināšanu, kā inovatīvi un interesanti popularizēt novadpētniecības resursus. Tekošajā gadā pagastu bibliotekāri ZOOM platformā apmeklēja Ziemeļblāzmas akadēmijas organizēto semināru “Āra pasākumu iespējas ierobežotas apmeklētības un plūsmas apstākļos”. Idejas izmantoja un rezultāts bija redzams jau vairākās bibliotēkās.

Ne visas bibliotēkas izmantoja Covid-19 ierobežotos apstākļus, kad laiku varēja veltīt tieši novadpētniecības darbam. Tāpat, gadu no gada, atsevišķi bibliotekāri atrunājas par neprasmi digitalizēt, veidot aprakstus. Alūksnes pilsētas bibliotēka katru gadu piedāvā individuālas apmācības, bet tās neizmanto. Atskaites apliecina, ka ir pagastu bibliotēkas, kas cenšas turēties pie “vecajām vērtībām”, kaut atskaites gadā piedalījušies attālinātajos semināros, kuros darbam var smelties tik daudzas jaunas idejas.

Sagatavoja Maija Semjonova, Alūksnes pilsētas bibliotēkas bibliogrāfe
maija.semjonova@aluksne.lv, tālr. 64322197

9. Projekti

Tabula "Alūksnes reģiona bibliotēku projektu apkopojums"

Projekta nosaukums/ bibliotēka	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (laika periods, rezultāti)	Atbalstīts/ neatbalstīts
"Mirkļis kopā ar autoru" Jaunalūksnes bibliotēka	VKKF Alūksnes novada pašvaldība	360 eiro	Projekts atbalstīts 2020.gadā, bet tā realizācija notika 2021.gadā. Lai popularizētu latviešu oriģinālliteratūru, uzturētu un radītu interesi par grāmatu lasīšanu dažādām paaudzēm, projekta realizācijas gaitā iedzīvotājiem tika dota iespēja klātienē tikties ar bibliotēkā iecienītu grāmatu autoriem- Andru Manfeldi, Zani Nuts (Riekstiņu) un Mārtiņu Zuti.	Atbalstīts / realizēts
Dalība citu institūciju projektos				
Dalība projektā EUROPE DIRECT centru darbība no 2021. līdz 2025. gadam <u>Vadošais partneris-</u> Gulbenes novada bibliotēka. <u>Sadarbības partneri:</u> Alūksnes pilsētas bibliotēka, Madonas novada bibliotēka	Eiropas Komisija	Finansējums Gulbenes novada bibliotēkas budžetā. Alūksnes bibliotēkai (finansējums lektoriem, aktivitāšu organizēšanai, publicitātes materiāliem, kancelejas precēm u.c.) ~1500 eiro	Projekta rezultātā Alūksnes pilsētas bibliotēkā turpinās darboties Europe Direct Gulbene atbalsta punkts, kas sniegs iedzīvotājiem informāciju ar ES saistītos jautājumos, organizēs izglītojošas aktivitātes dažādām mērķauditorijām. S Par projekta ietvaros realizētajām aktivitātēm lasīt pārskata 5.nodaļā <i>Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība.</i> Realizācijas laiks 01.05.2021. - 31.12.2025.	Atbalstīts / tiek realizēts
Dalība lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu/jauniešu/vecāku žūrija" , 15 publiskās un 8 skolu bibliotēkas	LNB VKKF pašvaldības	443 eks. par 3454,13 eiro, Prezentācijas materiāli, balvas	Lai aktīvāk iesaistītos lasīšanas veicināšanā un popularizētu grāmatu lasīšanu, bibliotēkas piedalās "Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijā". Projekta ietvaros tiek organizēti dažādi lasīšanu veicinoši pasākumi.	Atbalstīts / realizēts
Dalība projektā "Grāmatu iepirkuma programma publiskajām bibliotēkām"	Kultūras ministrija, LNB	846 eks. grāmatu par 8142,17 eiro 341 nosaukums	Ņemot vērā nepieciešamību gan atbalstīt krīzes skarto grāmatniecības nozari un pastarpināti arī grāmatu autorus, kā arī kvalitatīvi papildināt Latvijas publisko bibliotēku krājumus ar augstvērtīgiem izdevumiem, projekta ietvaros bibliotēkās tika saņemta augstvērtīga literatūra.	Atbalstīts / realizēts
"Alūksnes NVO atbalsta centrs – efektīvai kopienu darbībai un sadarbības izaicinājumiem" Pededzes bibliotēka,	Biedrība "Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs"	200 eiro	Jaunas elpas piešķiršana Pededzes pasaku takai. Atjaunotas pasaku takas pieturu koka daļas, izveidots QR kods katrai pieturai, lai katrs interesents var izspēlēt spēli sev vēlamā laikā.	Atbalstīts / realizēts

jauniešu grupa <i>Oluksnieši,</i> iedzīvotāji	Sabiedrības integrācijas fonds			
Ilzenes apdzīvoto viensētu stāsti četros gadalaikos Ilzenes bibliotēka	Alūksnes un Apes novada fonds, biedrība “Daibes ilgtspējas centrs”	717 eiro	Izveidots foto materiāls par Ilzenes pagasta apdzīvotajām viensētām četros gadalaikos, dokumentētas māju īpašnieku atmiņas	Atbalstīts / realizēts
Ilzenes māju stāsti četros gadalaikos Ilzenes bibliotēka	VKKF		Plānots izveidot aprakstus un fotostāstu par Ilzenes pagasta teritorijā esošajām 95 mājām, izstādes, grāmatas izdošana	neatbalstīts
Pakomāti Apes novada bibliotēkās	LNB Atbalsta biedrība		Projekta ietvaros plānots iegādāties bezvadu mobilos pakomātus Trapenes, Vidagas, Apes un Gaujienas bibliotēkās.	neatbalstīts

*Atjaunot Pededzes pasaku taku aktīvi iesaistījās gan lieli, gan mazi,
strādājot katru nedēļas nogali divu mēnešu garumā*

Ņemot vērā vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas dēļ noteiktos ierobežojumus, kas liedza vai ļoti ierobežoja tikšanās klātienē, Alūksnes pilsētas bibliotēka kā ik gadus neiesniedza VKKF konkursos projektu pieteikumus, lai, kā ierasts, dotu iespēju saviem apmeklētājiem tikties ar iemīļotiem grāmatu autoriem. Tā kā esošajā situācijā virtuālā vide ir pārpildīta ar iespējām attālināti tikties ar rakstniekiem, tad priekšroku devām informēt savus lasītājus par šīm iespējām attālināti tikties ar autoriem, nepieciešamības gadījumā- palīdzējām pieslēgties tehniski. Atjaunojoties ierastajai kārtībai – noteikti turpināsim piesaistīt VKKF Literatūras nozares finansējumu, lai klātienē uzņemtu pie sevis lasītāju iecienītos rakstniekus!

Par veiksmīgāk realizētajiem projektiem bibliotēku darbinieki uzskata tos, kuri sagatavoti un realizēti, sadarbojoties vairākām iestādēm, organizācijām, biedrībām, iesaistot aktīvākos iedzīvotājus.

Jāsecina, ka aktivitāte projektu rakstīšanā neliela, jo pandēmijas ierobežojumu dēļ grūti bija plānot klātienē aktivitātes, bija jābūt gataviem pēdējā brīdī mainīt ieplānoto, prasīt saskaņot izmaiņas projektā vai pagarinājumu realizēšanas termiņā. Pārskata periodā maz tika izmantots VKKF finansējums, jo klātienē aktivitātes plānot bija grūti, bet virtuālā vide jau ļoti piesātināta ar dažādiem piedāvājumiem, cilvēki noguruši no tiešsaistes pasākumiem, alkst tikties klātienē.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore, biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

10. Publicitāte

- Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem**

Pozitīva tēla un priekšstata par bibliotēkām radīšana ir ļoti svarīga šajā laikā, kad pašvaldības pārvērtē savus resursus un, ņemot vērā gan Covid-19 izraisītos apstākļus, gan iedzīvotāju skaita samazināšanos, lemj par bibliotēku tīkla optimizāciju. Tikai ar savu aktīvu darbību un kvalitatīvu pakalpojumu piedāvājumu bibliotēkas var pierādīt savu nepieciešamību. Publicitātes nodrošināšanā, bibliotēkas tēla veidošanā un komunikācijā ar sabiedrību, svarīgākā loma, pirmkārt, pašiem bibliotēkas darbiniekiem, īpaši - bibliotēku vadītājiem un apkalpošanā strādājošajiem speciālistiem. Saskarsmes un komunikācijas kultūra, darbinieku atvērtība, laipnība, atsaucība, profesionalitāte, sniedzot pakalpojumus – ļoti svarīgas bibliotēkas tēla veidošanā.

Ļoti liela nozīme bibliotēkas atpazīstamībai un apmeklējumam ir vietai, kurā bibliotēka fiziski atrodas. Tik ļoti Alūksnes pilsētas bibliotēkai pietrūkst šīs mūsdienīgās vides, jo gaišās, apmeklētājiem pieejamās telpās daudz vieglāk ir nodrošināt daudzveidīgus bibliotēkas pakalpojumus dažādām mērķauditorijām, tas palīdz attīstīt pozitīvu priekšstatu par bibliotēku. Tādēļ patīkami, ka pārskata periodā uzsākts darbs pie ēkas rekonstrukcijas, kurā plānots izveidot jauno bibliotēku Alūksnē.

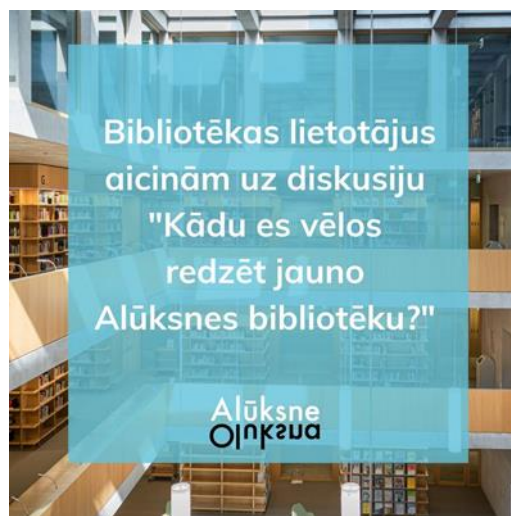
Bibliotēku publicitāti vairo un stiprina arī tas, ka valsts un arī pašvaldība ir novērtējusi bibliotēku lomu un izvēlējusies, ka vietējās nozīmes klientu apkalpošanas centri atradīsies tieši bibliotēkās. Pārskata perioda beigās sagatavošanās darbi valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru izveidei norisinājās Alūksnes novada Pededzes un Smiltenes novada Gaujienas bibliotēkās, lai minētie apkalpošanas centri darbu uzsāktu 01.03.2022.

Paņēmienu, kā bibliotēkas cenšas informēt iedzīvotājus par saviem pakalpojumiem, būtiski nav mainījušies- publikācijas un informācija laikrakstos, interneta vietnēs, saistošu publicitātes materiālu sagatavošana, pasākumu organizēšana un dalība citu iestāžu organizāciju pasākumos, kā arī- sadarbība un dalība neformālos pasākumos, sarunās un citās aktivitātēs.

Alūksnes pilsētas bibliotēka presē- skat. [te](#).

Alūksnes pilsētas bibliotēka turpina ar e-pastu un īsziņu palīdzību informēt par bibliotēkā gaidāmajām aktivitātēm un jaunumiem un, lai arī cilvēks uz aicinājumu neatsaucas, viņš vienalga, izlasot ziņu, ir informēts par bibliotēkas aktivitātēm.

Viens no komunikācijas instrumentiem – informatīvas afišas u.c. materiāli, kurus bibliotekāri veido paši saviem spēkiem. Kā savos pārskatos uzsver bibliotēku darbinieki- publicitātes materiālus veidot nav viegli- jāņem vērā to formāts, lai tas piemērots gan drukāšanai, gan publicēšanai, trūkst nepieciešamo zināšanu un tīri mākslinieciskās izjūtas un zināšanu grafiskā dizaina jomā. Bibliotēku darbiniekiem vēl daudz jāmacās, lai gala produkts sanāktu baudāms un kvalitatīvs.

- **Bibliotēkas informācijas tīmeklī**

Pārskata periodā, nepiesaistot ārpalpojumu, ar Alūksnes pilsētas bibliotēkas IT administratora spēkiem, tika izveidota jauna Alūksnes pilsētas bibliotēkas interneta vietne, tiek turpināts darbs pie tās vizuālā noformējuma, struktūras un saturiskās kvalitātes pilnveidošanas. Bibliotēkas interneta vietne atrodas uz pašvaldības servera, par tās tehnisko darbību un uzturēšanu atbild Alūksnes bibliotēkas IT speciālists. Saturiski tīmekļa vietni veido bibliotēkas nodaļu speciālisti. Mājas lapa tika aprīkota ar Hugo.lv tulkotāju, pārveidota novadnieku datubāze, kurā tagad var veikt atlasīšanu un meklēšanu pēc noteiktiem kritērijiem, publicētas virtuālās izstādes u.c. Aktualitātes bērniem tiek publicētas atsevišķā sadaļā, kas veidots kā blogs. 2022.gadā jāuzsāk visu novada aktualitāšu publicēšana Alūksnes bibliotēkas interneta vietnē.

Analizējot statistiku, redzam, ka pavisam nedaudz samazinoties Alūksnes pilsētas bibliotēkas interneta vietnes apmeklējumam (tas saistīts arī ar pāreju uz jaunu mājas lapu, kad tā kādu laiku nedarbojās), pieaudzis bibliotēkas konta sociālajā tīklā *Facebook* apmeklējums.

Ņemot vērā ierobežotos personāla resursus Alūksnes pilsētas bibliotēkā, publicēto ziņu skaits interneta vietnē nav tik liels kā būtu nepieciešams, lai uzturētu lielāku interesi un aktualitāti.

Sociālajā tīklā *Facebook* savas lapas ir Alūksnes pilsētas bibliotēkai, Jaunalūksnes bibliotēkai, Bejas bibliotēkai, pārskata periodā savus kontus tīklā izveidojušas arī Mālpupes pagasta bibliotēka un Pededzes bibliotēka. Sekotāju skaits Alūksnes pilsētas bibliotēkas profilam *Facebook* pieaudzis par 18,5%.

Veismīgs risinājums ir kopīgi profili sociālajos tīklos kādai konkrētai teritorijai – pagastam, kurā tad informāciju publicē visas pagasta teritorijā esošās iestādes, tai skaitā- bibliotēkas. Tāds modelis *Facebook* tīklā veiksmīgi darbojas Annas pagastā, Zeltiņu pagastā, Jaunannas pagastā, Mārkalnes pagastā, Ilzenes pagastā, Malienas pagastā, Ziemera pagastā, arī- Apes pilsēta un pagasts. Vairākas bibliotēku vadītājas, lai popularizētu bibliotēkas aktivitātes, izmanto personīgos sociālo tīklu kontus, kas nav labākais variants, lai veicinātu bibliotēkas atpazīstamību.

Sociālo tīklu profilos bibliotēku darbinieki pārsvarā publicē informāciju par jaunajām grāmatām, aicina uz bibliotēkas organizēto pasākumu, atgādina par kādu norisi vai reklamē bibliotēkā pieejamos resursus. Alūksnes pilsētas darbinieku pieredze rāda, ka vislielākā auditorijas iesaiste (komentāri, like) un interese ir par publicētajām ziņām, kuras saistītas ar novadpētniecību, kā arī aktivitātēm, kurās iesaistīti vietējie iedzīvotāji. Tā, piemēram, apmeklējumu un skatījumu ziņā lielu popularitāti ieguva *Facebook* publicētie bērnu zīmējumi Ulda Ausekļa dzejoļi bērnu zīmējumos, kā arī aicinājums atsaukties un dalīties atmiņās par pasta pakalpojumu vēsturi, kur publicētas vēsturiskas fotogrāfijas- skat. te.

Alūksnes pilsētas bibliotēka turpina ievietot informāciju sociālajā tīklā www.draugiem.lv, profilam ir 674 sekotāji. Tā kā minētā sociālā tīkla popularitāte krītas, tad jāizvērtē tā nepieciešamība. Pārskata periodā bibliotēka Alūksnes pilsētas bibliotēka savā profilā Youtube publicējusi 4 bibliotēkas veidotās videofilmīņas ciklā “Savējie iedvesmo!” par uzņēmējiem, kuri, piesaistot ES fondu finansējumu, attīstījuši savu uzņēmējdarbību. Ja salīdzinām minēto videosižetu skatījumus

Facebook tīklā un Youtube kanālā, tad jāsaņem, ka skatījumu ziņā Facebook desmitiem reižu populārāks.

Informācija par Alūksnes novada bibliotēkām atrodama Alūksnes novada pašvaldības interneta vietnē www.aluksne.lv (sadaļa Kultūra un sports- bibliotēkas)- par katru novada bibliotēku atrodama kontaktinformācija (vadītāja vārds, uzvārds, bibliotēkas tālrunis, e-pasts, adrese). Pašvaldības mājas lapā tiek publicēta arī aktuālā informācija par kādu norisi bibliotēkā, katru mēnesi tur pieejams arī iestāžu, t.sk. arī bibliotēku, pasākumu plāns.

Informācija par Apes novada bibliotēkām atrodama Smiltenes novada pašvaldības interneta vietnē www.smiltenesnovads.lv – par katru novada bibliotēku atrodama kontaktinformācija (vadītāja vārds, uzvārds, bibliotēkas tālrunis, e-pasts).

Pārskata periodā Alūksnes pilsētas bibliotēkas ir atteikusies no informācijas publicēšanas Twitter kontā, ierobežoto personāla resursu dēļ.

- **Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

Diemžēl, arī 2021.gadu pavadījām ar vīrusa Covid-19 izraisītās pandēmijas ierobežojumiem, kad bibliotēkas strādāja vai nu ierobežotas pieejamības apstākļos vai klātienes apmeklējumiem bija slēgtas vispār. Tādēļ- pēc Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas iniciatīvas- ne tikai novada kultūras iestādes, bet kultūras iestādes visā Latvijā tikai aicinātas 4.maijā, svinot Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas dienu, iesaistīties **akcijā “Gaišie logi”** un iedegt savu namu logos baltu gaismu no pulksten 21:00 līdz 24:00, simboliski aicinot ikvienu domāt baltas domas, darīt baltus darbus, teikt baltus vārdus Latvijai un līdzcilvēkiem! Aicinot iesaistīties minētajā akcijā, organizatori vēlējās parādīt, ka kultūras iestādes- tautas nami, bibliotēkas, muzeji u.c.- ar savu darbību ir ļoti svarīgi zobrautiņi Latvijas valsts pulksteņa mehānismā un apliecinot to, ka kultūras iestādes vienmēr gaida savus apmeklētājus, ka tās ne mirkli nav aizmirsušas par savu apmeklētāju.

Arī Alūksnes novada bibliotēkas aktīvi iesaistījās un atbalstīja akciju “Gaišie logi”, gan iededzot gaismu savos logos, gan izvietojot tajos izstādes!

Annas un Bejas bibliotēku gaišie logi – esiet gaidīti!

Kā vienu no veiksmīgākajiem Alūksnes pilsētas bibliotēkas publicitāti stiprinošiem pasākumiem pārskata periodā var minēt centra **Europe Direct Gulbenē Alūksnes filiāles atvēršanu** bibliotēkā. Jāteic gan, ka centra filiāles atklāšana bija simboliska, jo Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki sadarbībā ar kolēģiem Gulbenē un Madonā līdzīgus pienākumus- informēt vietējo kopienu par aktuāliem ES jautājumiem, ar Eiropas Komisijas atbalstu, ir veikuši jau no 2004.gada, bet no 2021.gada gada maija Europe Direct centra filiālei Alūksnē sācies jauns darba cēliens- pateicoties Eiropas Komisija atbalstītajam projektam par ED centra izveidi Gulbenē ar filiālēm Alūksnē un Madonā, turpinām darboties līdz pat 2025.gadam! Simboliskajā atklāšanas brīdī Alūksnes pilsētas bibliotēkā piedalījās Eiropas Parlamenta deputāte Dace Melbārde un Alūksnes novada domes priekšsēdētāja vietnieks Druvis Tomsons, muzicēja Kārlis Kazāks un Undīne Balode. Tika sveikti bibliotēkas un ED centra organizētā konkursa “Ar velo pa draugam” uzvarētāji.

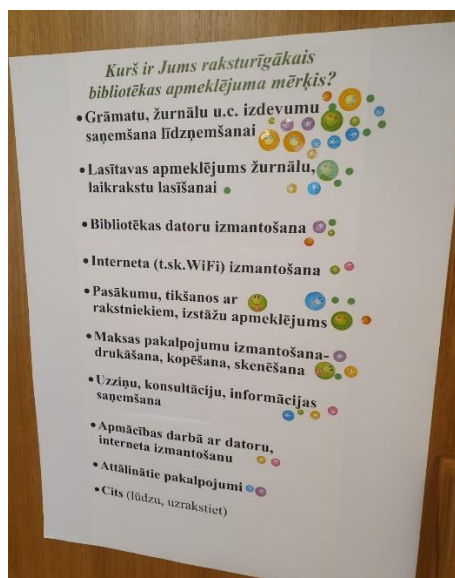
Centra Europe Direct Gulbene filiāles atklāšana Alūksnes pilsētas bibliotēkā 23.09.2021.

Alūksnes pilsētas bibliotēka un Pededzes bibliotēkas iesaistījās un kļuva par **sarunu festivāla LAMPA kopā skatīšanās vietām**- piedāvājot festivāla pasākumus noskatīties kopā uz lielā ekrāna, pārrunāt un diskutēt par dzirdēto!

Kā vienu no iespējām, lai stāstītu par esošajiem bibliotēkas pakalpojumiem un uzklausi esošo un potenciālo bibliotēkas apmeklētāju vēlmes, izmantojām bibliotēkas un pašvaldības organizētās **diskusijas** dažādām mērķgrupām par tēmu- kādu es vēlos redzēt jauno Alūksnes bibliotēku?

Diskusija par bibliotēkas pakalpojumiem ar jauniešiem

Diskusijā par bibliotēkas pakalpojumiem iesaistījās arī seniori

Apes bibliotēka, atzīmējot **Ģimenes dienu**, aicināja piedalīties **fotokonkursā**, kurā dalībnieki aicināti nofotografēties ar sev tuvām un mīļām grāmatām un iesūtīt foto bibliotēkai.

Apes bibliotēka ģimenes aicināja piedalīties fotokonkursā

Bejas bibliotēkas vadītāja, kuras pārziņā arī pagasta novadpētniecības krātuve, **Muzeju naktī** aicināja iedzīvotājus uz naksnīgu pastaigu bibliotēkas pagalmā un vērot foto stāstu "Pirms 10 gadiem Bejā..." un gaismas spēles.

Pastaiga pie Bejas bibliotēkas Muzeju naktī

Janvārī pie **Bejas bibliotēkas** kvēloja 1991. gada Barikāžu 30. gadadienas atceres ugunskurs, bet pavasara mēnešos bibliotēkā iekārtots **sēklu maiņas punkts**.

Gaujienas bibliotēka aicināja no 09.-12. martam piedalīties nelielā konkursā! Senāk dolomītu izmantoja ēku un citu nozīmīgu būvju celtniecībā, Gaujienas ēkās un objektos dolomīts ir izmantots jau sen - celtas mājas, saimniecības ēkas, tiltiņi, arkas, nostiprinājuma mūri. Bibliotēkas vadītāja aicināja dodoties pastaigā pa Gaujienu un būt vērīgam, sameklējot fotogrāfijās attēlotos objektus! Ja nebija iespējams apmeklēt Gaujienu klātienē, tad iepazīt to varēja ar grāmatu un interneta palīdzību!

Jau otro gadu **Pededzes bibliotēka** kļūst par vēstnesi akcijā “Gaismas ceļš”. Sadarbojoties ar *Fondu 1836* un taku skrējiena *Stirnubuks* organizētājiem, 19.jūnijā Pededzē tika sagaidīti skrējēji. Katrā šādā maiņas punktā tika iedegts ugunskurs no Gaismas lāpas, kas tika nestā apkārt Latvijai, lai simboliski izgaismotu šo vietu Latvijas kartē uz Gaismas ceļa. Bibliotēkas vadītājam palīgā vienmēr steidz čaklākās lasītājas Inta Ņikitina un Selga Bībere.

Gaismas ceļa nesēji pie Pededzes bibliotēkas

Bibliotēkas nedēļas no 19.04.-25.04.2021. tēma “Darīt neticamo!”. Trāpenes bibliotēka izveidoja video ar ķeltu deju mūziku, virtuālo ekskursiju pa Trāpenes bibliotēkas telpām, ikviens varēja iepazīties ar bibliotēku un izlemt vai apmeklēt bibliotēku un izmantot tās pakalpojumus. Sociālajos tīklos Bibliotēka aicināja piedalīties konkursā “Uzmini, cik pūcītes mājā Trāpenes bibliotēkā?”, atbildi mini un ieraksti komentārā, veiksmīgākajam pārsteiguma balva.

Par bibliotēku organizētājiem pasākumiem skat. arī 5. nodaļā *Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība*.

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Aizvien populārāka kļūst bibliotēku komunikācija ar iedzīvotājiem sociālajos tīklos, bet bibliotēkām tā jāpilnveido, tas ir ļoti nopietns darbs, bet bibliotēkām trūkst personāla kapacitātes. Bibliotēkām jāstrādā pie savas vizuālās identitātes, bet, lai piesaistītu speciālistus ir jābūt finansējumam. Jāmeklē iespējas šim darbam piesaistīt studentus.

Sagatavoja: Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

11. Sadarbības tīkla raksturojums

- **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām**

2021.gadā turpinājās un nostiprinājās reģiona bibliotēku sadarbība gan ar savām pašvaldībām, gan pagastu pārvaldēm un citām pašvaldības iestādēm.

Jaunami sadarbībā:

Alūksnes pilsētas bibliotēkas vadības sadarbība ar **Alūksnes novada pašvaldības Plānošanas un attīstības nodaļas** projektu vadītāju, Finanšu nodaļas iepirkumu speciālistiem, sabiedrisko attiecību speciālistiem- gatavojot metu konkursa dokumentāciju ēkai, kuru plānots rekonstruēt Alūksnes bibliotēkas vajadzībām. Noorganizētas 4 diskusijas atsevišķām mērķgrupām un aptauja “Kādu es vēlos redzēt jauno Alūksnes bibliotēku?”.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas un **Pededzes bibliotēkas** vadītāju sadarbība ar **Alūksnes novada pašvaldības kancelejas vadītāju** par Valsts un pašvaldības vienoto klientu apkalpošanas centru izveidi bibliotēkās. Pededzes bibliotēkā klientu apkalpošanas centrs darbu uzsāks 01.03.2022.

Alūksnes pilsētas bibliotēkas sadarbība ar **Alūksnes novada vidusskolas** pedagogiem Daci Alksni, Daigu Kozuli un viņu audzēkņiem, iesaistot viņus nogādāt bibliotēkas grāmatas mājās tiem senioriem, kuriem pašiem ziemas laikā ir grūti apmeklēt bibliotēku! Grāmatas senioriem tika nogādātas kopā ar sveicieniem- skolēnu veidotajām grāmatzīmēm, apsveikumiem un ceptajām piparkūkām.

Visu **Alūksnes novada bibliotēku** iesaistīšanās, palīdzot ar novadpētniecības materiāliem par pagastu teritorijās esošajiem lielajiem akmeņiem **Alūksnes Tūrisma informācijas centram**, lai veidotu jaunus tūrisma maršrūtus un informatīvās plāksnītes.

Bibliotēku iesaistīšanās Alūksnes novada pašvaldības iedzīvotāju aptaujas anketu izplatīšanā un iesaistīšanās darba grupās jaunās novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam izstrādes procesā.

Jaunlaicenes Muižas muzeja un **Jaunlaicenes bibliotēkas** veiksmīgas sadarbības rezultātā noorganizēts skaists novadnieces Māras Svīres jubilejas pasākums “Mīļās Māras istabiņa”.

Alūksnes novada bibliotēku iesaistīšanās **Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas** iniciētajā akcijā “Gaišie logi”, kas ieguva ne tikai reģionālu, bet par valsts mēroga skanējumu. Skat nodaļā *Publicitāte*.

Annas un Mārkalnes bibliotēkas sadarbībā ar pagastu pārvaldēm uzsākušas jaunu tradīciju – pirmsskolas vecuma bērni kopā ar vecākiem pagasta pārvaldes sarūpētās Ziemassvētku saldumu paciņas varēja saņemt bibliotēkā, vienlaicīgi iepazīstot bibliotēku un piedaloties nelielās aktivitātēs. Lai arī šo situāciju noteica Covid-19 izraisītie ierobežojumi, kad visi bērni kopā nevarēja pulcēties pie svētku eglītes, bibliotēku vadītājas to izmantoja, lai iepazīstinātu ģimenes ar bibliotēkas pakalpojumiem.

Gaujienas bibliotēkas un Gaujienas tautas nama sekmīgas sadarbības rezultātā noorganizēti pasākumi Dzejas kafejnīca un Ojāra Vācieša atceres pasākums “Tālums starp balto un balto”.

Mārupes bibliotēkas un pagasta saieta nama veiksmīgas sadarbības rezultātā noorganizēts pasākums vietējās kopienas iedzīvotājiem “Par vērtībām savā pagastā”.

Kultūras un sabiedriskās norises Virešu pagastā nav iedomājamas bez **Vidagas bibliotēkas**, Virešu saieta nama un novadpētniecības centra “Mājieta” kopdarba- Eiropas Kultūras mantojuma dienām veltīts pasākums “Tilts pāri laikiem”, pasākumi bērniem- Pirātu sporta spēles, Zaķu skolas nodarbība, Ziemassvētki Rūķu bodē, sajūtu pastaiga Tilderu dabas takā u.c.

Pēc administratīvi teritoriālās reformas, kad bijušais Apes novads iekļāvās Smiltenes novadā, ar 27.10.2021. Smiltenes domes lēmumu Nr.277 turpmāk bijušā Apes novada bibliotēkas kļūst par Smiltenes novada Kultūras un tūrisma pārvaldes struktūrvienībām, bet no 01.01.2022. par Smiltenes novada bibliotēkas struktūrvienībām. Lai arī 2021.gadā metodisko un konsultatīvo darbu veica vēl Alūksnes pilsētas bibliotēka, bijušā Apes novada bibliotēku darbinieces profesionālajā jomā jau uzsāka sadarbību ar Smiltenes novada bibliotēku, kā arī ar Valkas novada centrālo bibliotēku kā reģiona galveno bibliotēku.

Bibliotēku darbs un ikdiena nav iedomājami bez sadarbības ar savās teritorijās esošajām izglītības iestādēm.

- **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Bibliotēku veiksmīga darbība nav iedomājama bez uzticamiem sadarbības partneriem un, lai arī Covid-19 pandēmijas laikā uzturēt kontaktus bija sarežģītāk, bibliotēkas nepārtraukti komunicēja ar savās teritorijās esošajām sabiedriskajām organizācijām, senioru kopām, bibliotēkās esošajiem interešu klubiem un grupām, radošajām personībām, vietējiem novadpētniekiem, bibliotēku aktīvistiem, sazinoties attālināti, nosūtot kādu interesantu rakstu, informējot par aktuālāko bibliotēkā u.c.

Jaunami sadarbībā:

Alūksnes pilsētas bibliotēkai pārskata periodā izveidojusies teicama abpusēja sadarbība ar SIA “**Alūksnes putnu ferma**”. Sadarbība uzsākta pavasarī, kad uzņēmums atbalstīja bibliotēkas veidoto Lieldienu viktorīnu “Par un ap olām”, piedāvājot konkursa dalībniekiem kā balvas savu produkciju. Sadarbību turpinājām, kad uzņēmuma mārketinga speciāliste Kristīne Priekule iepazīnās ar bibliotēkas rīcībā esošajiem materiāliem par uzņēmuma vēsturi. Radās ideja veidot izstādi, kas veltīta Alūksnes putnu fermas 60 gadu jubilejai. Izstāde tika veidota, balstoties uz Alūksnes pilsētas bibliotēkas savāktajiem novadpētniecības materiāliem, izstādes tapšanas laikā aicinājām alūksniešus dalīties ar fotogrāfijām, stāstiem, priekšmetiem, iepakojumiem - visu, kas saistīts ar uzņēmuma darbību un vēsturi. Kopdarbā un ar SIA “Alūksnes putnu ferma” finansiālu atbalstu izveidota plaša izstāde, kuras atklāšana notika Alūksnes muzejā. Uzņēmums atbalstīja arī virtuālās izstādes izveidi, kas 2022.gadā būs skatāma arī bibliotēkas interneta vietnē. Sadarbība turpināsies arī 2022.gadā, plānots radošo darbu konkurss bērniem u.c. aktivitātes.

Alūksnes pilsētas bibliotēka turpināja sadarbību ar nodibinājumu “**Alūksnes un Apes novada fonds**”, lai turpinātu vākt līdzekļus atskaņotāju iegādei, lai cilvēkiem ar redzes, uztveres vai fiziskiem traucējumiem būtu iespēja atskaņot audiogrāmatas. 2021.gada sākumā tika iegādāti 3 atskaņotāji, bet 2022.gada sākumā vēl 4.

Alūksnes pilsētas bibliotēka 2021.gadā turpināja sadarbību ar laikrakstu „**Alūksnes un Malienas Ziņas**”. Kā jaunums- laikrakstā izveidota atmiņu stāstu rubrika „Stāsti par mums”, kurā publicēti bibliotēkas savāktie iedzīvotāju atmiņu stāsti un fotogrāfijas par nesenās pagātnes notikumiem (12 tēmas). Sīkāk lasīt pārskatā nodaļā *Novadpētniecība*.

Alūksnes pilsētas bibliotēka, turpinot veidot video stāstu kolekciju “Savējie iedvesmo!”, sadarbojas ar alūksnieti video operatoru Vilni Blūmu. Sadarbībā ar uzņēmējiem SIA “Mārkalnes bruģis”, Ezeriņu un Dambju ģimenēm pārskata periodā tapuši 3 video stāsti.

Alūksnes pilsētas bibliotēka iesaistījās Eiropas Komisijas pārstāvniecības Latvijā, Ārlietu ministrijas iniciētā pasākumu cikla par Eiropas nākotni un digitālajiem izaicinājumiem organizēšanā iedzīvotājiem 55+. Ar Ārlietu ministrijas atbalstu Alūksnes pilsētas bibliotēkā noorganizēts Eiropas valodu dienas pasākums “Valodu maģija”.

Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbojās ar Dabas aizsardzības pārvaldes vides inspektori Rūtu Zepu semināra “Dabā atrastās vērtības” organizēšanā.

Māriņkalna bibliotēka iesaistījusi 29.Ziemeļu mazpulka un Ziemeļu pamatskolas projektā par āra lasītavas “Pasaku namiņš” izveides.

Alsviķu bibliotēkas vadītāja uzsākusi sadarbību ar feldšeri Ligitu Podziņu par grāmatu apmaiņu senioriem, kuriem pašiem grūti nokļūt bibliotēkā.

Pededzes bibliotēkas, biedrības “**Pededzes nākotne**” un jauniešu grupas “**Oluksnieši**” sadarbības rezultātā atjaunota un jaunu elpu ieguvusi pagastā izveidotā pasaku taka.

Ilzenes bibliotēka sadarbībā ar biedrību “**Ilzenes attīstība**” un interešu kopas “**Laiks sev**” dalībniecēm sagatavojušas foto stāstu par Ilzenes pagasta apdzīvotajām viensētām četros gadalaikos, dokumentētas māju īpašnieku atmiņas.

Mārkalnes bibliotēka uzsākusi un turpina veiksmīgu sadarbību ar novadniekiem-**fotogrāfiem** Janu Rāgu, Gunāru Bindī, Jāni Podnieku par foto izstāžu veidošanu ar pagasta kultūrvietām, dabas objektiem u.c.

- **Pārrobežu sadarbība, starptautiskā sadarbība**

2021.gadā bibliotēkas nav iesaistījušās konkrētos sadarbības projektos starptautiskā līmenī.

- **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Bibliotēku interešu aizstāvībā galvenokārt ir Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktores atbildība, bet nenoliedzami arī katras mazās bibliotēkas vadītāji un darbinieki ir atbildīgi par to. 2021.gada nogalē ar pašvaldības vadību runāts par bibliotēku darbību ļoti saspringtajā finanšu situācijā, 2021.gada decembrī pašvaldība pieņēma lēmumu par Alūksnes novada pašvaldības kultūras iestāžu institucionālās sistēmas pilnveidošanu, kas paredz, ka ar 01.07.2022. mainīt nosaukumu Alūksnes pilsētas bibliotēkai uz Alūksnes novada bibliotēka un, veicot reorganizāciju, pagastu bibliotēkas pievienot tai kā struktūrvienības. Darbs pie lēmuma realizācijas turpinās, norit sarunas ar pašvaldības vadību par labākajiem risinājumiem.

Liela nozīme ir regulārai dalībai informatīvajās sanāksmēs pie pašvaldības vadības un Kultūras un sporta nodaļā, stāstot par bibliotēkas darbu un aktualizējot radušās problēmas. Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore kopā ar Kultūras un sporta nodaļas vadītāju apmeklēja visas bibliotēkas, lai kopā ar pagastu pārvalžu vadītājiem pārrunātu situāciju kultūras iestāžu darbībā.

Gandarījums, ka pašvaldības vadība saskata bibliotēkas kā galvenās iestādes pagastā, stiprinot tās ar klientu apkalpošanas centru izveidi tajās, bet tai pašā laikā lielas bažas rada nelielais atalgojums un nepilnās darba slodzes, kas neļauj bibliotēkām piesaistīt profesionālus jaunus speciālistus.

Lieliska izdevība stāstīt par bibliotēkas pakalpojumiem, paveikto un bibliotēkas nākotni, kā arī uzklaut iedzīvotāju vēlmes bija Alūksnes pilsētas bibliotēkas un pašvaldības kopīgi organizētajās diskusijās atsevišķām iedzīvotāju grupām “Kādu es vēlos redzēt jauno Alūksnes bibliotēku?” <https://bit.ly/35CJmlz>

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

12. Metodiskais un konsultatīvais darbs

- **Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes**

Alūksnes pilsētas bibliotēka pārskata periodā turpināja būt metodiskais un konsultatīvais centrs 16 Alūksnes novada un 4 Apes novada (no 01.07.2021.- Smiltenes novada) pašvaldību publiskajām bibliotēkām, kā arī sniedza profesionālu atbalstu 14 skolu bibliotēkām.

Svarīgākie konsultatīvā darba virzieni ir diezgan nemainīgi- operatīva aktuālas informācijas nodošana bibliotēku darbiniekiem, akcentējot galveno un nosakot uzdevumus; bibliotēkārā darba pārraudzība reģiona bibliotēkās; konsultatīvās un praktiskās palīdzības sniegšana; profesionālās pilnveides pasākumu organizēšana; valsts un reģiona mēroga programmu, pasākumu koordinēšana (BJVŽ, Nacionālā Skatās lasīšanas sacensība, valsts finansētā grāmatu iepirkuma programma u.c.), pašvaldības vadības un pagastu pārvalžu vadītāju informēšana par aktualitātēm bibliotēku darbā. Pārskata periodā, ņemot vērā ar Covid-19 infekcijas izplatības saistītos ierobežojumus, uzsvars profesionālajā pilnveidē tika likts uz individuālajām konsultācijām un praktisko palīdzību, īpaši tiem darbiniekiem, kuriem neliels darba stāžs bibliotēkā, kā arī uz darbinieku digitālo iemaņu pilnveidi, lai pilnvērtīgāk varētu strādāt apstākļos, kad klātienē tikšanās ir ierobežotas.

Nepietiekamā finansējuma dēļ 2021.gadā Alūksnes pilsētas bibliotēka nevarēja aizpildīt amatu sarakstā esošo vakanci – metodiķis, tādēļ koordinējošo, informatīvo un profesionālās pilnveides pasākumu organizēšanas darbu veica bibliotēkas direktore, konsultatīvo darbu darbā ar bērniem un jauniešiem- bērnu literatūras nodaļas galvenā bibliotekāre, pārējie Alūksnes bibliotēkas speciālisti- atbilstoši savai darba specifikai un pienākumiem.

Tā kā Alūksnes novadā 3 bibliotēku vadītāju pārziņā ir vietējās vēstures krātuves, bet 4 darbinieki veic arī kultūras darba organizatora pienākumus, tad darbā, kas saistīts ar kultūras aktivitāšu organizēšanu un vēstures krātuvju darbu, konsultatīvo palīdzību sniedz Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja un Alūksnes muzeja darbinieki.

Viena no prioritātēm konsultatīvā darba jomā arī pārskata periodā- aktuālā informācija un konsultācijas par drošu darba vidi bibliotēkās, par izmaiņām darba režīmā u.c. Covid-19 pandēmijas laikā.

- **Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi**

Diemžēl, arī 2021.gadā profesionālajā pilnveidē dominēja neklātienē komunikācija.

Pārskata periodā profesionālajā pilnveidē dominēja individuālā profesionālā atbalsta sniegšana bibliotēku darbiniekiem, īpaši tiem, kam darba pieredze bibliotēkā neliela.

Maijā darbu Jaunalūksnes bibliotēkā uzsāka jauna darbiniece, kas aizvieto ilgākā prombūtnē esošo bibliotēkas vadītāju. Lai arī jaunajai darbiniecei ir senāka pieredze darbā bibliotēkā kaimiņu novadā, tika sniegtas konsultācijas un praktiskā palīdzība vairākās bibliotēkārā darba jomās – komplektēšanā, katalogizācijā, darbā ar atsevišķiem IS Alise moduļiem, Kultūrkartes aizpildīšanā, budžeta sastādīšanā, VKKF projekta atskaite sagatavošanā u.c.

Tā kā Covid-19 pandēmijas laikā ir pieejams ļoti plašs tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumu piedāvājums, tad Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore, nosūtot informāciju reģiona bibliotēkām, centās akcentēt un pievērst uzmanību tiem piedāvājumiem, kuri obligāti būtu jāizmanto un konkrēti kuram darbiniekam tas būtu nepieciešams. Plašais citu organizāciju piedāvātais profesionālās pilnveides pasākumu klāsts bija un ir ļoti svarīgs balsts Alūksnes pilsētas bibliotēkai, jo gan aizvadītais gads, gan arī 2022.gads ir ļoti saspringts finansiālajā ziņā, kad ir visai ierobežots finansējums profesionālajai pilnveidei, kā arī ir nepietiekama personāla kapacitāte Alūksnes pilsētas bibliotēkā. Atzinīgi vērtējami ir Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālā mācību centra, LNB, LBB piedāvātie tiešsaistes profesionālās pilnveides pasākumi.

Ik gadu, uzsākot jauno darba sezonu rudenī un plānojot nākamā gada aktivitātes, Alūksnes pilsētas bibliotēka sadarbībā ar pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāju organizē semināru, kurā piedalās ne tikai kultūras darbinieki, bet arī pašvaldības vadība, izpilddirektors, pagastu pārvalžu vadītāji, vietējās preses pārstāvji, citi sadarbības partneri. Diemžēl, arī pārskata periodā šo klātienē plānoto pasākumu pēdējā brīdī bijām spiesti pārcelt tiešsaistē. Minētajā seminārā akcentējām 2022.gada valsts un novada kultūras nozaru galvenos, nozīmīgāko notikumus, pasākumus, runājām

par aktivitāšu plānu projektiem, arī- epidemioloģiskās drošības pasākumiem Covid-19 infekcijas izplatības ierobežošanai u.c. Katra iestāde prezentē savu paveikto un plānoto 2022.gadam, par specifiskiem profesionāliem jautājumiem tiek diskutēts nozares grupās (bibliotekāri, muzejnieki, kultūras namu darbinieki).

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem pārskata periodā bija kultūras darbinieku, tai skaitā- bibliotēku speciālistu, iesaistīšanās jaunās Alūksnes novada attīstības programma 2022.-2027. gadam izstrādē un apspriešanā, gan, piedaloties pašiem dažādās darba grupās, gan iesaistot iedzīvotājus. Bibliotēku darbinieki piedalījās šādās kultūras nozares jomas diskusiju grupās - sabiedrībai pieejams kultūras piedāvājums; aktīva sabiedrības kultūras līdzdalība; tradicionālās kultūras un radošo nozaru ilgtspējīga attīstība; kultūrvēsturiskā mantojumu potenciāls.

Viens tiešsaistes seminārs tika veltīts, lai katra bibliotēka iepazīstinātu ar kādu no saviem labi padarītajiem darbiem pārskata periodā, kas varētu kļūt un kalpot par piemēru citiem kolēģiem, regulāri tiek nodota informācija un zināšanas no dažādu semināru apmeklējumiem. Lai stiprinātu bibliotēku darbiniekus šajā tik emocionāli grūtajā laikā, organizējām tiešsaistes lekciju "Iespēju saskatīšana pašrealizācijai ārkārtas situācijā".

Apkopojot reģiona bibliotēku darbinieku vēlmes un mācību vajadzības, Alūksnes pilsētas bibliotēka pārskata periodā reģiona bibliotekāriem piedāvāja vairākas tiešsaistes praktiskas apmācības un nodarbības ar mērķi uzlabot darbinieku digitālās prasmes. Martā tika organizētas apmācības par tiešsaistes aptaujas anketu izveidošanu, par valsts pārvaldes pakalpojumu portāla Latvija.lv pieejamajiem atsevišķiem pakalpojumiem (Dzīvesvietas deklarācija; Mani dati reģistros; Sociālā apdrošināšana; Veselība; E-adrese), par Canva.com rīka izmantošana prezentācijas materiālu sagatavošanā. Novembrī- par auditorijas iesaistes sistēmu Kahoot! un krustvārdu mīklu veidošanas rīku puzzel.org, kas izmantojami, lai atraktīvākas padarītu bibliotēku rīkotās aktivitātes. Jāpiebilst, ka bibliotēku darbinieku digitālās zināšanas ir visai atšķirīgas, tādēļ mācības tika piedāvātas tiem, kuriem tās nepieciešamas. Martā Digitālās nedēļas ietvaros Alūksnes pilsētas bibliotēkas speciālisti sagatavoja tiešsaistes testu Kahoot rīkā par e-pakalpojumiem, kurā savas zināšanas varēja pārbaudīt bibliotēku darbinieki. Ar AS Swedbank speciālistu atbalstu bibliotēku darbinieki piedalījās 2 semināros un atsvaidzināja zināšanas par finanšu drošību digitālajā vidē, uzzināja par uzkrājumu veidiem un to drošību, lai tās tālāk nodotu saviem apmeklētājiem.

Lai arī nepietiekamā finansējuma dēļ tālākā pieredzes apmaiņas braucienā doties nevarējām, augustā reģiona bibliotēku darbinieki paviesojās Alūksnes novada Vecclaicenes pagastā, iepazīnās ar pagasta bibliotēkas un novadpētniecības krātuves darbu, devās izzinošā pārgājienā pa aizsargājamo ainavu apvidu "Vecclaicene", viesojās Medus muzejā, Dabas mājās un pie vietējiem amatniekiem.

Apsveicami, ka Alūksnes novadā atsevišķas pagastu pārvaldes organizē savu darbinieku pieredzes apmaiņas braucienus uz citiem Latvijas pagastiem. Tā, piemēram, Alsviķu pagasta bibliotekāre viesojusies Augšdaugavas novadā, Malienas pagasta bibliotēkas vadītāja- Viļakas novadā, iepazīstot tur esošo bibliotēku darbu.

Domājot par jaunu bibliotēku Alūksnē, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore kopā ar novada pašvaldības vadību un projektu vadītāju apmeklējusi jauno Ogres bibliotēku, kā arī bibliotēkas Talsos un Limbažos.

Kā ik gadu - veicot statistikas datu ievadi Latvijas kultūras datu portālā, praktiska palīdzība un konsultācijas sniegtas visiem skolu bibliotēku darbiniekiem, kā arī – publisko bibliotēku darbiniekiem, kam mazāks darba stāžs un tas nepieciešams.

- **Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām**

Pārskata periodā Alūksnes reģionā turpina darboties 14 izglītības iestāžu bibliotēkas, to skaits nav mainījies. Vērienīgas pārmaiņas skolu tīklā gaidāmas 2022.gadā.

Alūksnes pilsētas bibliotēkai kā reģiona galvenajai bibliotēkai aktīvāka sadarbība notiek ar Alūksnes pilsētas 3 skolu (Ernsta Glika Alūksnes Valsts ģimnāzija, Alūksnes novada vidusskola, Alūksnes pilsētas sākumskola) bibliotēkām, kur darbinieki strādā uz pilnu slodzi, šīs bibliotēkas strādā ar IS Alise un piedalās elektroniskā kopkataloga veidošanā, iesaistās SBA, ar viņu starpniecību vieglāk koordinēt kādu aktivitāti skolās. Nepārtraukta konsultatīvā un praktiskā palīdzība tiek nodrošināta arī pārējām skolu bibliotēkām, kuras darbojas ar IS Alise, īpaši- krājuma organizācijas

un kustības jautājumos, pēc skolu bibliotēku pieprasījuma tiek veikta bibliogrāfisko ierakstu izveide IS Alise (3 Alūksnes skolas, 2 Apes novada skolas). Ar pārējām skolu bibliotēkām sadarbība pārsvarā aprobežojas ar aktuālas profesionālās informācijas nosūtīšanu skolām vai konkrētajam pedagogam, kurš atbild par darbu bibliotēkā. Kā problēma jāmin – no mazo skolu puses nav ieinteresētības, nesaņemam atgriezenisko saiti. Ļoti liels darbs jāiegulda, lai skolu bibliotēkas laicīgi un pienācīgā kvalitātē aizpildītu datus <https://is.kulturaskarte.lv>. Arī pārskata periodā 5 skolu bibliotēku darbiniekiem tika sniegtas attālinātās konsultācijas par statistikas datu ievadi Latvijas Digitālajā Kultūras kartē, tiek veikta datu pārbaude un nepieciešamības gadījumā – precizēšana un labošana. Aicinot uz apmācībām un konsultācijām – atsaucības nav.

Aktīvāks koordinējošais un konsultatīvais darbs notiek ar tām skolu bibliotēkām, kuras iesaistījušās Bērnu, jauniešu, vecāku žūrijā. Pārskata periodā tās bija - 5 Alūksnes novada skolas (3 Alūksnes skolas, Strautiņu un Malienas pamatskolas) un 3 Apes novada skolas (Dāvja Ozoliņa Apes pamatskola, Ojāra Vācieša Gaujienas pamatskola, Gaujienas pamatskola), arī ar tām skolām, kuras piedalījās Nacionālās skaļās lasīšanas sacensībās – Bejas, Pededzes, Malienas un Alūksnes pilsētas sākumskolas bibliotēkām un pedagogiem.

- **Sadarbība ar citām iestādēm metodiskā un konsultatīvā darba jomā**

Metodiskā un konsultatīvā darba kvalitatīva veikšana nav iedomājama bez ilggadīgiem, uzticamiem un profesionāliem sadarbības partneriem – Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centra, Kompetenču attīstības centra, Bērnu literatūras centra un citiem speciālistiem, Latvijas Kultūras ministrijas atbildīgajiem speciālistiem! Tikai pozitīvas atsauksmes no reģiona bibliotēku darbiniekiem par minēto iestāžu piedāvātajiem profesionālās pilnveides pasākumiem, semināriem - virtuālajām trešdienām bibliotekāriem, par domnīcām, profesionālās literatūras apskatiem, literatūras konferencēm, Literatūras Ceļvedi, pagastu bibliotekāru kongresu, bibliotekāru konferenci “Darīt neticamo” un Ideju tirgu, lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" tīmekļsemināru ciklu u.c. Alūksnes pilsētas bibliotēkai kā reģiona galvenajai bibliotēkai tas ir ievērojams atbalsts darbā ar reģiona bibliotēkām. Paldies LNB BAC kolēģiem par milzīgo darbu valsts finansētā grāmatu iepirkuma programmas realizēšanu!

Teicams atbalsts profesionālās pilnveides pasākumu nodrošināšanā ir Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālais mācību centrs. Atskaides periodā reģiona bibliotēku darbinieki ar lielu atsaucību piedalījās centra organizētajos tiešsaistes semināros un mācībās “Bibliotēku pakalpojumu attīstīšana maznodrošinātajām un mazaizsargātajām sabiedrības grupām”, “Dizaina domāšanas attīstīšana bibliotekāriem”, “Radošums 21.gadsimta bibliotēkā”, “Kā tuvojies lasītājiem attālinātā laikmetā: tiešsaistes piemēri, padomi un rīki”, “Digitālās vides vizualizāciju sagatavošana”, “Lietotnes ikdienas digitālo prasmju attīstībai”, “eParaksta iegūšana un lietošana” u.c.

Atsaucoties Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas aicinājumam par programmas “Dari digitāli” turpinājumu, kas paredz digitālo aģentu tīkla attīstību – mācīt gan jaunus digitālos aģentus, gan stiprināt un attīstīt jau esošo digitālo aģentu digitālās prasmes un zināšanas, kā arī veidot digitālos līderus, visi reģiona bibliotēku darbinieki tika aicināti un arī veica digitālo aģentu un līderu iemaņu un personības testu un jau 2021.gada nogalē atsevišķi darbinieki uzsāka apmācības kā digitālie līderi, pārējiem bibliotēku darbiniekiem mācības jau notiek vai plānotas 2022.gada sākumā. Šī ir lieliska iespēja, kas obligāti jāizmanto, lai pilnveidotu savas digitālās prasmes, kas būs noderīgas, jo bibliotēkās tiks atvērti novada nozīmes klientu apkalpošanas centri.

Laba sadarbība izveidojusies ar Alūksnes Nevalstisko organizāciju atbalsta centru, arī pārskata periodā bibliotēku darbinieki iesaistījušies vairākos apmācību pasākumos ciklā „Līderība rosīgām kopienām 2021”.

Tā kā vairākiem bibliotēku darbiniekiem Alūksnes novadā jāpilda arī kultūras darba organizatora vai vēstures krātuves pārziņa darbs, tad profesionālo palīdzību šajos jautājumos sniedz Alūksnes novada pašvaldības Kultūras un sporta nodaļas vadītāja un Alūksnes muzeja darbinieki.

- **Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības**

Pārskata periodā tīmeklī dominēja ļoti plašs piedāvājums, ko bibliotēku darbinieki varēja izmantot savai profesionālajai pilnveidei, tas darbiniekiem prasa rūpīgāk izvērtēt katra piedāvājuma

nepieciešamību. Tādēļ, nododot informāciju par iespējām pilnveidoties, Alūksnes pilsētas bibliotēkas darbinieki akcentēja un pievērsa uzmanību tiem pasākumiem, kas īpaši katram no kolēģiem noderētu. Bieži vien atsevišķi darbinieki piedalās daudzos pasākumos, bet atdeves praktiskajā darbā nav, neprot iegūtās zināšanas pielietot praksē. Kā risinājums būtu – reģiona galvenajai bibliotēkai pievērst tam lielāku uzmanību, prasot no darbiniekiem atgriezenisko saiti un praktiskos ieguvumus no apmācību pasākumiem.

Ņemot vērā, ka Alūksnes pilsētas budžetā pašvaldības asignējumi 2021.gadam tika samazināti par 15%, arī 2022.gada finansējums netika palielināts, tad metodiķa amata vieta arī 2022.gadā netiks aizpildīta, bet metodiķa galvenos darba pienākumus turpinās veikt direktore, pārējos pienākumus pārdalot citiem speciālistiem. Alūksnes pilsētas bibliotēkai kā RGB trūkst personāla kapacitātes.

Tā kā arī pārskata periodā konsultatīvais darbs pārsvarā noritēja attālināti, kas nevar aizstāt tos cilvēciskos kontaktus un sajūtas, kas ir klātienē komunikācijā un kas ļoti pietrūkst īpaši viena cilvēka bibliotēkās. Būtu nepieciešamas biežākas bibliotēku vizitācijas, bet tās ierobežoja gan noteiktie ierobežojumi, gan tas, ka bibliotēka atkarīga no pašvaldības transporta.

Alūksnes novadā gandrīz visas pagastu bibliotēkas strādā nepilnu slodzi, paralēli vēl veicot kultūras darba organizatora vai vēstures krātuvju pārziņu darbu, tādēļ darbiniekiem ļoti rūpīgi jāplāno savs darbs un laiks, lai to atrastu gan profesionālajai pilnveidei, gan neciestu bibliotēkas sniegtie pamatpakalpojumi.

Sagatavoja Iveta Ozoliņa, Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore
biblioteka@aluksne.lv, tālr. 25664421

Pielikums nr.1 Alūksnes reģiona bibliotēku darbinieku 2021.gadā apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi

Nr.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti	Cilvēku skaits, kas apmeklēja
1.	01.01.-06.05.		Latvijas Universitāte	Python programmēšanas valoda tīmekļa lietotņu izstrādei	160	Attālināti	1
2.	05.01., 13.01.		Rīgas Stradiņa universitāte Darba drošības un vides veselības institūts	Seminārs “Ko darīt darba devējam, lai darba vietās samazinātu Covid-19 izplatību”	3	Attālināti	1
3.	06.01.		Rīgas Stradiņa universitāte Darba drošības un vides veselības institūts	Seminārs “Ko darīt darba devējiem, lai nodrošinātu drošas un veselībai nekaitīgas attālinātā darba vietas?”	1,5	Attālināti	1
4.	06.01.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Informatīvs seminārs reģionu galveno bibliotēku metodiķiem	2	Attālināti	2
5.	19.01.		Izglītības un attīstības centrs “EGO”	Pasākuma vizuālā tēla un noformējuma veidošana	8	Attālināti	3
6.	21.01.		Latvijas Nacionālās bibliotēka Bibliotēku attīstības centrs Kuldīgas Galvenā bibliotēka Latvijas Bibliotekāru biedrība	Konference “Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram”	5	Attālināti	15

7.	22.01.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Ievads.	2	Attālināti	2
8.	26.01.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Bērnu literatūras centrs	Seminārs Skaļās lasīšanas sacensības koordinatoriem	2	Attālināti	1
9.	27.01.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	"Virtuālās trešdienas bibliotekāriem: profesionālo publikāciju apskats." Medijpratība.	1	Attālināti	10
10.	03.02.		Rīgas dome	Vebinārs "Elektroniskie dokumenti"	2	Attālināti	1
11.	5.02.		Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālais Mācību centrs	Seminārs "Bibliotēku pakalpojumu attīstīšana maznodrošinātajām un mazaizsargātajām sabiedrības grupām."	5	Attālināti	6
12.	05.02.		Latvijas Darba devēju konfederācija	Seminārs "Jaunā darba vide"	2	Attālināti	1
13.	16.02.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Latvijas bibliotēku sistēma un bibliotēku darbību reglamentējošie dokumenti	6	Attālināti	3
14.	17.02.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Elektroniskie resursi un informācijas meklēšana: PRIMO katalogs, ārvalstu abonētās datubāzes.	6	Attālināti	2
15.	18.02.		EPAL - pieaugušo izglītība Latvijā	Vizuālo materiālu noformēšana programmā "Canva"	2	Attālināti	3
16.	19.02.		Vidzemes plānošanas reģions sadarbībā ar Labklājības ministriju Eiropas Sociālā fonda	Vispārējo pakalpojuma sniedzēju apmācības par viņu lomu deinstitutionalizācijas procesā un situācijām, ar kādām varētu saskarties	4	Attālināti	1

			projekta “Vidzeme iekļauj” ietvaros	attiecībā uz bērniem ar funkcionāliem traucējumiem			
17.	19.02.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Skolēni	2	Attālināti	1
18.	19.02.		Latvijas Pašvaldību savienības Mācību centrs	Apmācības “Radošā stratēģija”	3	Attālināti	1
19.	22.02.		EBLIDA, Latvijas Bibliotekāru biedrība, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Kultūras ministrija	Vebinārs par Eiropas struktūrfondu un investīciju fondu finansēšanas iespējām bibliotēkām 2021.-2027. gadā.	4	Attālināti	5
20.	24.02.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Profesionālo publikāciju apskats. Bibliotēku interešu aizstāvība.	1	Attālināti	7
21.	25.02.		Swedbank Alūksnes pilsētas bibliotēka	Par finanšu drošību digitālajā vidē	1	Attālināti	23
22.	26.02.		EDIC Gulbenē Alūksnes filiāle	Lekcija “Iespēju saskatīšana pašrealizācijai ārkārtas situācijā” - par labas garīgās veselības saglabāšanu, uzturēšanu, psiholoģiskās stabilitātes saglabāšanu, spriedzes mazināšanas paņēmieniem krīzes apstākļos	2	Attālināti	20
23.	26.02.		UNESCO Latvijas Nacionālā komisija, Latvijas Nacionālā bibliotēka	Dokumentārā mantojuma nozīme un pieejamība Digitālajā laikmetā.	2	Attālināti	3

24.	26.02.		Gulbenes novada bibliotēka	Seminārs "Dizaina domāšanas attīstīšana bibliotekāriem"	4	Attālināti	12
25.	februāris - maijs		Ziemeļblāzmas akadēmija	Latvijas kultūras iestāžu profesionālās izaugsmes programma (izstāžu iekārtošana, radoši izmantot projektoru, iekštelpu un fasādes noformējumi, āra pasākumu iespējas u.c. (8 semināri)	48	Attālināti	5
26.	5.03.		Gulbenes novada bibliotēka	Seminārs "Radošums 21.gadsimta bibliotēkā"	2	Attālināti	17
27.	5.03.		Eiropas Parlamenta deputātes Daces Melbārdes iniciatīva sadarbībā ar medijpratības eksperti Klintu Ločmeli un Latvijas Nacionālo bibliotēku	Projekta "Ceļazīmes mediju lietošanā" seminārs - bibliotekāriem veidotās rokasgrāmatas prezentācija	2	Attālināti	12
28.	11.03.		Atslegas.tv British Council Skola2030	Vebinārs par raidījuma "Atslēgas" tematu iekļaušanu mācību stundās	1	Attālināti	2
29.	17.,31.03. 07.,21.04.		Alūksnes NVO atbalsta centrs	„Līderība rosīgām kopienām 2021” ES kopienā- individuālā līmeņa apzināšanās Kopienas izaicinājumi un iespējas Sadarbība. Savstarpējās sadarbības iespējas	12	Attālināti	1

30.	18.03.		Latvijas Kultūras koledža	Tiešsaistes atvērtās lekcijas publisko bibliotēku darbiniekiem. Informācijpratības veicināšanas norises bibliotēkā, to plānošana. Digitālā komunikācija un sociālie tīkli bibliotēkā Projektu vadība- no radošas idejas līdz projekta noslēgumam	3	Attālināti	18
31.	19.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Bibliotekāri	2	Attālināti	2
32.	23.03.		Gulbenes novada bibliotēkas Reģonālais mācību centrs	Mācības “Kā tuvojies lasītājiem attālinātā laikmetā: tiešsaistes piemēri, padomi un rīki”	2	Attālināti	23
33.	23.03.		AS Swedbank Alūksnes pilsētas bibliotēka	Finanšu drošība digitālajā vidē.	1,5	Attālināti	18
34.	23.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Zināšanu krātuves un kas tajās atrodams. Nacionālā enciklopēdija, periodika.lv, Grāmatu portāls, “Diena” fotonegatīvu arhīvs.	1	Attālināti	2
35.	23.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Digitālo resursu saturs, iespējas, pamācības. Kopkatalogs, meklētājs "Primo", Digitālā bibliotēka.	1	Attālināti	2
36.	23.03.		Europe Direct Gulbene	Praktisko padomu stunda “Dalība un ZOOM sapulču organizēšana”	2	Attālināti	3
37.	24.03.- 21.04.		Alūksnes NVO atbalsta centrs	Mācību cikls “Līderība rosīgām kopienām”	12	Attālināti	2

38.	25.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Digitālās zināšanas Latvijas Nacionālajā bibliotēkā - kā līdzdarboties kolekcijas “Zudusī Latvija” bagātināšanā un kā digitalizēt un apstrādāt attēlus mājās, pievienot tos kolekcijai.	1	Attālināti	1
39.	26.03.		Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālais mācību centrs	Praktiska nodarbība “Digitālās vides vizualizāciju sagatavošana”	2,5	Attālināti	5
40.	30.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka sadarbībā ar EBSCO	Vebinārs par EBSCO FOLIO platformu “FOLIO, a Community Platform, Serviced by EBSCO”	2	Attālināti	1
41.	30.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Lasīšanas veicināšanas programmas “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2020” apbalvošanas ceremonija “Lielie lasīšanas svētki”	2	Attālināti	4
42.	31.03.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Profesionālo publikāciju apskats. Bibliotēku arhitektūra, ēkas un telpu iekārtojums.	1	Attālināti	9
43.	1.04.		Valmieras integrētā bibliotēka	Tiešsaistes saruna ar rakstnieku Andri Akmentiņu par romānu "Meklējot ezeriņu"	1	Attālināti	2
44.	08.04.		LNB	Tiešsaistes diskusija par 2020.gada devumu latviešu literatūrā		Attālināti	12
45.	13.04.		EPAL - pieaugušo izglītība Latvijā	Vebinārs par netikēti (interneta etiķeti)	2	Attālināti	2
46.	14.04.		Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latvijas bibliotekāru 21. konference “Darīt neticamo”	5	Attālināti	17

47.	14.04.		Latvijas Pašvaldību savienība	Videokonference par jaunu valsts pārvaldes pakalpojumu nodrošināšanas sistēmu	2	Attālināti	1
48.	15.04.		Latvijas Bibliotekāru biedrība	Bibliotēku ideju tirgus (bibliotēku ideju video prezentācijas). Ideju fitness: radošuma uzlādei un izlādei.	4	Attālināti	17
49.	21.04.		Gulbenes novada bibliotēka	Lietotnes ikdienas digitālo prasmju attīstībai	1	Attālināti	2
50.	23.04.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Pieaugušie.	2	Attālināti	2
51.	23.04.		Latvijas Stāstnieku asociācija	XIV Kurzemes stāstnieku festivāls “Ziv zup”	6	Attālināti	1
52.	26.04.		Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Semināru-diskusiju cikla “Šodienas iespējas amatiereteātru darbā” tiešsaistes pasākums “Video sižetu veidošanas iespējas amatiereteātriem” - kā veidot video ar telefonu u.c.	2,5	Attālināti	1
53.	27.04.		AS Swedbank Alūksnes pilsētas bibliotēka	Uzkrājumi, to veidi, drošība u.c.	2	Attālināti	12.
54.	28.04.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Dizaina domāšana bibliotēkās	1	Attālināti	13
55.	29.04.		Gulbenes novada bibliotēka	Seminārs “eParaksta iegūšana un lietošana”.		Attālināti	13

56.	29.04. 07.05.		Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Profesionālās pilnveides kursu programma "Nemateriālās kultūras mantojuma ilgtspējas nodrošināšana - starptautiskie un nacionālie saraksti; projektu rakstīšanas pieredze, prakse, idejas"	12	Attālināti	3
57.	30.04.		Latvijas Bērnu un jaunatnes literatūras padome	Pavasara konference bērnu literatūrā un grāmatu mākslā "Stāv lappuse kā kaujas zirgs uz dzejas pakāļkājām..."	3	Attālināti	10
58.	12.05.		Latvijas Darba Devēju konfederācija	Seminārs par jauniešu izglītības un karjeras iespējām Vidzemes reģionā "Kur mācīsies Vidzemes jaunieši"	2	Attālināti	1
59.	13.05.		Latvijas Nacionālās bibliotēka	Konference "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotēkaram"	5	Attālināti	15
60.	21.05.		Latvijas Nacionālā bibliotēka Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Skolēni.	2	Attālināti	1
61.	25.05.		Pedagoģiskās meistarības skola sadarbībā ar Latvijas Psiholoģijas muzeju un Latvijas Skolotāju korporāciju	Bibliotēkāju kompetences programma "Labvēlīgas psiholoģiskās vides veidošana bibliotēkas darbā"	6	Attālināti	1
62.	25.05.		Alūksnes novada pašvaldība	Videokonference "Kultūras mantojuma un kultūras tūrisma attīstība digitalizācijas laikmetā"	5	Attālināti	1
63.	26.05.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Profesionālo publikāciju apskats. Mācīšanās.	1	Attālināti	8

64.	27.05.		Latvijas Nacionālā bibliotēka Latvijas Bibliotekāru biedrība	Latvijas pagastu bibliotekāru 6. kongress “Pagasta bibliotēka – vieta kopienas attīstībai”.	7	Attālināti	18
65.	28.05. 27.10.		Latvijas Kultūras darbinieku biedrība Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Profesionālās pilnveides kursu programma “Pārmaiņu vadīšana kultūras organizācijā”	10	Attālināti	5
66.	31.05.		Latvijas Kultūras darbinieku biedrība Latvijas Nacionālais kultūras centrs	Informatīvais seminārs un diskusija “Pašvaldību reformas ietekme uz kultūrvides attīstību”	3,5	Attālināti	3
67.	02.06. 30.06.		Eiropas Komisijas pārstāvniecība Latvijā	Mācību seminārs “Konference par Eiropas nākotni- soli pa solim”	4	Attālināti	1
68.	04.06.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Ojāra Spārīša lekcija “Latvijas ceļš Eiropas kultūrā”	2	Attālināti	2
69.	07.06.		Kultūras ministrija	Vebinārs”Covid-19 “sertifikāts kultūras pasākumu rīkošanā		Attālināti	4
70.	08.06.		Saldus pilsētas bibliotēka LBB	Valdemāram Ancītim - 100, rakstnieka atstātais kultūras mantojums		Attālināti	3
71.	11.06.		Eiropas Komisijas Pārstāvniecība Latvijā, META Advisory Latvija	Seminārs ciklā ”Digitālā transformācija” - par digitālajām prasmēm kā konkurētspējīgām priekšrocībām	1,5	Attālināti	1
72.	14.06.		Latvijas Okupācijas muzejs	Latvijas Okupācijas muzeja un izdevniecības “Latvijas Mediji” grāmatas	1	Attālināti	1

				“Mēs tiksimies mūžībā” atvēršanas pasākums			
73.	15.06.		Izglītības iestāde Pedagoģiskās meistarības skola	Pedagoga un bibliotekāra kompetences programma "Sekmīgas mācīšanās pamati kompetenču pieejā balstītā mācību saturā"	6	Attālināti	1
74.	17.06.		Eiropas Komisijas Pārstāvniecība Latvijā	Mācības “Kā kvalitatīvi izzināt, apkopot un analizēt pasākumu dalībnieku viedokļus?”	3,5	Attālināti	1
75.	17.06.		Labklājības Ministrija, Resursu Centrs “Zelda”	Seminārs ”Atbalsta personas lēmumu pieņemšanas pakalpojums”	4	Attālināti	1
76.	30.06.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Tiešsaistes pasākumu cikls “LNB pēta”	1	Attālināti	3
77.	20.08.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Bibliotekāri.	2	Attālināti	6
78.	30.08.		Europe Direct Gulbenē Alūksnes filiāle	Praktisks izbraukuma seminārs “”Dabā atrastās vērtības” - bioloģiskā daudzveidība, dabas aizsardzība, informācijas resursi, pieredzes apmaiņa Veclaicenes bibliotēkā, Dabas mājas u.c.	6	Klātienē	12
79.	09.09.		Eiropas Komisijas Pārstāvniecība Latvijā, Ārlietu ministrija Europe Direct Gulbenē Alūksnes filiāle	Mācību-diskusiju pasākums par digitālajām prasmēm 55+ un aktuāliem ES jautājumiem	2	Klātienē	5

80.	21.09. - 09.11.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Mācības bibliotēku direktoriem "Nenoteiktības un pārmaiņu apstākļos nepieciešamo kompetenču attīstīšana Latvijas bibliotēku vadītājiem"	24 akad. h	Attālināti	1
81.	22.09.		LU LFMI Latviešu folkloras krātuve	Seminārs "Zem egles izpīpēta metode : mutvārdu vēsture"			2
82.	22.09.		Latvijas bibliotekāru izglītības apvienība	Nesaprotamais jauniešis bibliotēkā	2	Attālināti	1
83.	23. - 24. 09.		Latvijas Muzeju biedrība, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Latvijas Bibliotekāru biedrība sadarbībā ar Igaunijas un Lietuvas muzeju un bibliotekāru biedrībām	Konference Igaunijas, Latvijas un Lietuvas muzeju un bibliotēku darbiniekiem "Ilgtspējīgas attīstības mērķu lokalizēšana Baltijas valstu muzejos un bibliotēkās"	12	Attālināti	1
84.	24.09.		Latvijas Nacionālā bibliotēkas Kompetenču attīstības centrs	Domnīca. Pieaugušie.	2	Attālināti	1
85.	27.09.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Projekta "Sabiedrotais tiešsaistē" rezultātu prezentācija. Par LNB uzturētajās tīmekļa vietnēs integrēto vietnes satura lasītāju ar latviešu valodas balss sintezatoru "Oskars".	1	Attālināti	1
86.	28.09.- 31.12		Mācību centrs Buts	3. pakāpes kvalifikācija "Datorsistēmu tehniķis"	407	Attālināti	Antons

87.	29.09.		Kultūras informācijas sistēmu centrs un SIA DMG	Vebinārs projekta "BIBLIO- digitālo prasmju un kompetenču veicināšana bibliotekāriem"	1	Attālināti	9
88.	07.10.	Alūksnes Kultūras centrs	Biedrība "Alūksnes nevalstisko organizāciju atbalsta centrs"	Konference "Kopienas darbība un sadarbības izaicinājumi"	4	Klātienē	2
89.	21.10.		Latvijas Nacionālā bibliotēka Bibliotēku attīstības centrs	Seminārs reģionu galveno bibliotēku metodiķiem	3	Attālināti	1
90.	22.10.		Cēsu Centrālā bibliotēka	Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku 19. konferencē "Inovātīvi pakalpojumi bibliotēkās – pieredze, risinājumi, nākotnes vīzijas"	6	Attālināti	14
91.	26.10.		Latvijas Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija	Semināru cikls "Medijpratība pedagogiem digitālo pārmaiņu laikmetā". Izmaiņas mediju lietojumā digitālā laikmetā un medijpratības nozīme.	2	Attālināti	1
92.	27.10.		Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	Integrētās komunikācijas un mācību aktivitāšu programmas "Dari digitāli!" digitālo līderu mācību programmas atklāšanas seminārs	4	Attālināti	2
93.	27.10.		Latvijas Nacionālais kultūras centrs un Latvijas Kultūras darbinieku biedrība	Seminārs „Paaudžu komunikācija un izaicinājumi"	6	Attālināti	1

94.	29.10.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Domnīca – noslēguma seminārs. Humānais atbalsts skolēnam. Bibliotekāru profesionālo kompetenču pašvērtējuma pētījums: datu un faktu vizualizācija, analīze un secinājumi. Gatavi globālajiem izaicinājumiem! UNESCO skatījums uz izturētspējīgas sabiedrības veidošanu.	2	Attālināti	8
95.	29.10		Rēzeknes bibliotēka	Reputācija un uzvedība digitālajā vidē	2	Attālināti	1
96.	02.11.		Latvijas Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija	Semināru cikls “Medijpratība pedagogiem digitālo pārmaiņu laikmetā”. Medijpratības loma informācijas traucējumu kontekstā.	2	Attālināti	1
97.	03.11.		Alūksnes NVO	Saskarsme ilgtspējīgai organizācijas darbībai		Attālināti	1
98.	04.11.		Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bibliotēku attīstības centrs ar Kultūras ministrijas atbalstu	Vebinārs “Medijpratība – ne tikai izglītības, bet arī veselības un drošības jautājums”.	5	Attālināti	19
99.	05.11.		Latvijas Nacionālais kultūras centrs un Latvijas Kultūras darbinieku biedrība	Apmācības „Personīgās enerģijas menedžments”	3	Attālināti	1
100.	08.11.		Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Digitālā kompetence – būtiska prasme 21. gadsimtā	8	Attālināti	1

101.	08.11.		Smiltenes bibliotēka	3td E-grāmatu bibliotēkas lietošana	1	Attālināti	2
102.	09.11.		Smiltenes bibliotēka	Apmācības informācijas meklēšanā Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas kolekcijās (vadīja LNB Uzziņu un informācijas centra vadītāja Ginta Zalcmane	1,5	Attālināti	2
103.	11.11		Smiltenes bibliotēka	Letonika.lv piedāvātās iespējas izglītībai un bibliotēku lietotājiem (vadīja letonika.lv klientu attiecību vadītāja Baiba Altena	1,5	Attālināti	2
104.	9.11.		Latvijas Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija	Semināru cikls "Medijpratība pedagogiem digitālo pārmaiņu laikmetā". Sociālo tīklu, meklētājprogrammu un ziņu apmaiņu platformu prasmīgs un apzināts lietojums.	2	Attālināti	1
105.	10.11.		Latvijas Nacionālais kultūras centrs un Latvijas Kultūras darbinieku biedrība	Apmācības „Jaunu mērķauditoriju piesaistes stratēģijas un komunikācijas instrumenti”	3	Attālināti	1
106.	11.11.		Smiltenes bibliotēka Vadīja Letonika.lv klientu attiecību vadītāja Baiba Altena	Letonika.lv piedāvātās iespējas izglītībai un bibliotēku lietotājiem	1.5	Attālināti	2

107.	12.11.		Gulbenes novada bibliotēka Europe Direct Gulbene	Kas ir podkāsti jeb raidieraksti. Podkāstu veidi. Kā izveidot podkāstu? Populārākās platformas, nepieciešamā tehnika. Popularizēšanas metodes.	2	Attālināti	7
108.	13.11.		Europe Direct Gulbene Alūksnes pilsētas bibliotēka	Auditorijas iesaistes sistēma Kahoot! un krustvārdu mīklu veidošanas rīks puzzel.org.	1	Attālināti	16
109.	16.11.		Latvijas Kultūras ministrija, Latvijas Kultūras akadēmija	Semināru cikls "Medijpratība pedagogiem digitālo pārmaiņu laikmetā". Mediju lietotājs kā mediju satura radītājs digitālajā vidē.	2	Attālināti	1
110.	17.11.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Meditācija un folklorā	1	Attālināti	1
111.	24.11.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Bibliotēku nozares jaunākās tendences un atziņas no 2021. gada IFLA Pasaules bibliotēku un informācijas kongresa.	1	Attālināti	1
112.	25.11.		Kultūras informācijas sistēmu centrs	Vebinārs "3td e-GRĀMATU bibliotēkas un Letonikas Lasītavas e-grāmatas publisko bibliotēku lietotājiem"	1	Attālināti	14
113.	30.11.		Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centrs	Lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" tīmekļsemināru cikls "Lasi! Atbalsti! Iesaisties!" 5+ vecumgrupa.	2		9
114.	30.11.		Latvijas Nacionālā bibliotēka	Analītisko ierakstu katalogizēšana un indeksēšana saskaņā ar RDA: ieteikumi un jauninājumi	3	Attālināti	3

115.	02.12.; 14.12.		Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem, konfliktsituāciju novēršana un risināšana	8	Attālināti	2
116.	25.11., 07.12., 08.12.		Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Biznesa mākslas un tehnoloģiju augstskola “RISEBA”	Programmas “Dari digitāli” mācību kurss digitālajiem līderiem	16	Attālināti	2
117	09.12.		UNESCO Latvijas Nacionālā komisija	VI Latvijas stāstnieku konference ”Starp vērtībām un ērtībām”	6	Attālināti	2
118.	09., 16.12		Latvijas Nacionālā bibliotēka Bibliotēku attīstības centrs	Mācību seminārs Bibliotēku nozares pārvaldes un konsultatīvo struktūru atbalsts metodiskajā darbā	6	Attālināti	1
119.	13.12.		Ārlietu ministrija, Eiropas Komisija, Eiropas parlamenta birojs Latvijā	Eiropas Savienības informācijas sniedzēju forums “Eiropas nākotne mūsu rokās”	6	Attālināti	1
120.	13.12.		Latvijas Pašvaldību savienība	LPS Izglītības un kultūras komitejas un Izglītības tīkla sanāksme Radošās industrijas un radošo industriju attīstība; Pašvaldību muzeju darbība. KM metodiskais (finansiālais) atbalsts reģionālajiem muzejiem; Pašvaldību bibliotēku metodiskā darba atbalsts; Pētījuma atziņas / rekomendācijas par to, kāda ir korelācija starp kultūras pasākumu apmeklētājiem un tūrisma objektu apmeklētājiem pašvaldībās un kā	3	Attālināti	1

				var digitālo marketingu šo korelāciju izmantot, lai radītu lielāku apmeklētāju plūsmu pašvaldības kultūras un tūrisma objektos			
121.	14.12.		Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centrs	Lasīšanas veicināšanas programmas "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" tīmekļsemināru cikls "Lasi! Atbalsti! Iesaisties!" 9+ vecumgrupa.	2	Attālināti	9
122.	15., 17., 20.12.		Ventspils bibliotēkas Reģionālais mācību centrs	ZOOM programmas mācības	2	Attālināti	4
123.	16., 17. 12.		Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Klientu apkalpošana, komunikācija ar dažāda veida klientiem, konfliktsituāciju novēršana un risināšana.	8	Attālināti	1
124.	20.12.- 22.12.		Latvijas Pašvaldību mācību centrs	Apmācība jaunajiem VPVKAC darbiniekiem	12	Attālināti	2

Pielikums nr.2 Diskusijās “Kādu es vēlos redzēt Alūksnes jauno bibliotēku” ieteikumu apkopojums

Apzinot dažādas bibliotēkas lietotāju grupas, izkristalizējusies galvenā atziņa, ka katrai grupai nepieciešamas atsevišķas zonas – sava mazajiem lasītājiem un viņu vecākiem, sava skolēniem un jauniešiem un sava pieaugušajiem lasītājiem un senioriem, veidojot funkcionālas telpas katrai auditorijai. Vienlaikus bibliotēkai nebūtu jāklūst sadrumstalotai, bet jābūt piemērotai gan individuālam, gan grupu darbam.

Bibliotēkā nepieciešamas mūsdienīgi tehniski aprīkotas telpas dažāda lieluma konferenču, tikšanos un citu pasākumu rīkošanai – gan skaitliski lielākām grupām, gan mazākām, piemēram, klases kolektīvam, kādai bibliotēkas lietotāju interešu kopai u.tml. Telpu pielāgošanu dažāda izmēra notikumiem varētu palīdzēt risināt transformējamas sienas. Atsevišķs mācību/attīstības centrs ar mācību telpu darbnīcām, semināriem, dažādu interešu kopu diskusijām, vakarēšanām u.c. Pieaugušo lasītāju auditorijai, tostarp senioriem, ir vēlme apmeklēt dažādas interesantas tikšanās bibliotēkā. Gan pieaugušo, gan arī jauniešu auditorijai jāpiedāvā interesantas nodarbības, kādas nav pieejamas citviet. Ēkas iekšējo plānojumu ieteikts risināt, piešķirot tam plašuma efektu – gaišām sienām, krāsainām telpām, pietiekamu gaismas pieplūdi, ko varētu risināt ar plašiem stikla logiem, dažviet stiklotu jumtu. Jaunajai bibliotēkas ēkai jāizceļ vietējās vērtības un vēsture, tai jābūt ar savu stāstu. Būvējot bibliotēku, pašvaldībai ieteikts paredzēt nosacījumu būvniekam izmantot novadā ražotus būvmateriālus. Ieteikti arī interesanti interjera risinājumi, piemēram, citātu siena labierīcībās, sienatāfele konferenču telpā.

Bibliotēkas lasītāju ērtībām vajadzīgas mīkstas mēbeles, krēsli. Ērtības labad būtu nepieciešami bīdāmie galdi un grāmatu plaukti.

Ņemot vērā ainavisko vietu, kur atradīsies plānojamā bibliotēka, bibliotēkas lietotāji saskata, ka noteikti būtu nepieciešams risināt piegulošās teritorijas izmantošanu, veidojot āra terasi, āra lasītavu vai soliņus ar nojumītēm, kur varētu gan lasīt, gan organizēt kādus pasākumus.

Svarīgi nodrošināt pieejamību dažādām bibliotēkas lietotāju grupām – gan senioriem, gan jauniešiem vecākiem ar bērnu ratiņiem, personām ar kustību traucējumiem un ratiņkrēslos. Jārisina ērta piekļuve no automašīnu stāvlaukumiem. Savukārt bibliotēkas telpās jādomā par to, lai cilvēkiem ar kustību traucējumiem, kas pārvietojas ratiņkrēslos, būtu pieeja plaukiem un iespēja pārvietoties starp tiem.

Tāpat viens no visu sarunu grupu ieteikumiem ir saistīts ar iespēju bibliotēkas apmeklējuma laikā iemalkot tēju, kafiju vai kādu citu karsto dzērienu un apēst kādu svaigu pīrādziņu, smalkmaizīti, kūciņu vai cepumu apmeklētājiem pieejamā virtuves telpā.

Sarunu dalībnieki vēlētos, lai bibliotēkas ēkā ir atvēlēta vieta dažādām izstādēm, atbilstoši aprīkota izstāžu zāle. Varētu tikt veidota “Alūksnes slavas zāle” ar regulārām izstādēm par tuvu un tālu atpazīstamiem alūksniešiem, amata meistaru dzimtām, alūksniešu “Goda grāmata”. Sava vieta ēkā būtu atvēlama arī novada novadpētniecības materiālu stūrītim.

Jānošķir bibliotēkas klusā daļa no vitālās daļas. Cilvēkiem, kam nepieciešams koncentrēties kādam darbam, lasīšanai, veikt telefonzvanu vai videosazvanu, nepieciešamas individuālās klusās telpas, mazās darbastabas vai lasītavas ar stiklotām sienām un iespēju vajadzības gadījumā norobežoties no ār pasaules ar žalūzijām.

Lasītavas atrašanās vieta piemērotāka pirmajā stāvā. Labiekārtotas klusās lasītavas varētu atrasties hallē/ziemas dārzā pie strūklakas vai strauta/teces, kas sākas augšstāvā un čalodams plūst cauri stāviem līdz lejai. Fonā varētu skanēt laba mūzika un omulību radīt kamīns.

Tā kā bibliotēka ir daudzfunkcionāls sabiedrības centrs, priekšlikumu vidū ir arī atsevišķa datoru zāle, kas kalpotu kā koprades vai kopstrādes telpa, kurā iespējams pie datora strādāt vienlaikus vairākiem cilvēkiem, izmantojot bibliotēkas vai savu privāto datoru.

Izteikti priekšlikumi ierīkot kino, video telpu ar ekrānu un vai lielu televizoru disku un filmu skatīšanai, mūzikas, akustisko zāli ar iespēju klausīties audiomateriālus, izglītoties mūzikas pasaulē.

Ēkā būtu noderīga multimedāla telpa, kas varētu tikt izmantota arī sadarbībā ar blakus esošo Alūksnes Mākslas skolu.

Ierosinājumu vidū arī tādi priekšlikumi kā uzmanības pievēršana dažādiem nelieliem, bet būtiskiem sākumiem bibliotēkas lietotāju ērtībai un labsajūtai – trepītes vai pakāpieni, dažādi ērti un mājīgi iekārtoti stūrīši, ko varētu izmantot sēdēšanai un lasīšanai, skapīši apmeklētājiem personīgo lietu glabāšanai garderobē, daudz pieejamu elektrības rozešu.

Protams, tikpat ļoti kā par apmeklētāju ērtībām, jādomā arī par mūsdienīgām un piemērotām darba un atpūtas telpām bibliotēkas darbiniekiem.

Iespējams, bibliotēkā varētu paredzēt arī radošu laikmetīgās mākslas rezidenču telpu. Meklējot ārtelpu un iekštelpu risinājumu, jāatceras par kāda vides mākslas objekta iekļaušanu interjerā un vizuāli pievilcīgām vietām, ko bibliotēkas lietotāji un interesenti vēlētos iemūžināt fotoattēlos, tādā veidā veicinot gan bibliotēkas, gan Alūksnes popularitāti un atpazīstamību.

Bibliotēkas lietotāji uzsver mūsdienīgu, modernu IT risinājumu un digitālo pakalpojumu pilnveides nepieciešamību - iedzīvotāji vēlas lielāku datoru skaitu, pieeju internetam, vairāk apmeklētājiem pieejamu digitālo tehnoloģiju ar dažādām noderīgām programmām, tostarp foto un video apstrādei.

Nepieciešams apmeklētājiem pieejams printeris, skeneris, kopētājs, laminētājs, arī 3D printeris, ko lietot, netraucējot pārējiem lasītājiem. Noderīga būtu iznomājama videofilmēšanas tehnika un iespēja video materiālu filmēšanai izmantot "grīnkrīnu", arī apmācības video sižetu veidošanā. Vajadzīgs aprīkojums bibliotēku plašā novadpētniecības materiālu krājuma digitalizēšanai. Dažādām spēlēm un citām aktivitātēm, arī bibliotēkas un novada jaunumu uzzināšanai noderīgi būtu digitālie ekrāni.

Ņemot vērā citu valstu pieredzi, bibliotēkā varētu piedāvāt iespēju iznomāt arī dažādus citus sadzīvei nepieciešamus priekšmetus.

Lasītāju ērtībām būtu noderīgi izveidot grāmatu nodošanas punktu, lai izlasītās grāmatas bibliotēkā atgriezt jebkurā laikā, ne tikai tās darba laikā, kā arī grāmatu maiņas vietu, kur lasītāji var atstāt savas izlasītās grāmatas, lai tās nonāktu pie cita īpašnieka. Vecāka gadagājuma lasītājiem par noderīgu tiek atzīts grāmatu piegādes uz mājām pakalpojums.

Svarīgi domāt arī par vājredzīgajiem lasītājiem, lai nodrošinātu šai bibliotēkas lietotāju grupai pamatpakalpojumus un arī plašākas iespējas klausīties jaunāko literatūru vai lasīt grāmatas, kas iespēstas ar lielākiem burtiem.

Lasītāji vēlas plašāku pieeju zinātniskai literatūrai, tostarp svešvalodās, iespēju pasūtīt grāmatas no citām bibliotēkām, abonēt elektroniskās grāmatas. Tāpat iedzīvotāji vēlas lielāku pieejamību jaunākajiem pašmāju autoru darbiem un dažādiem žurnāliem, tikšanās ar grāmatu autoriem, grāmatu lasītāju klubu. Elektronisko saziņu ar saviem apmeklētājiem bibliotēka varētu stiprināt ar regulāriem jaunākās informācijas sūtījumiem par aktualitātēm un plānotajiem pasākumiem, rīkojot novadpētniecības digitālās izstādes un jaunāko grāmatu prezentācijas ZOOM vai kādā citā elektroniskās saziņas platformā.

Pusaudzī un jaunieši ir viena no auditorijām, kam pēc bibliotēkas lietotāju domām un arī sarunām ar pašiem jauniešiem ir nepieciešama atsevišķa teritorija bibliotēkā, interesanta vide, kur viņi varētu justies droši un komfortabli kopā ar saviem vienaudžiem.

Jaunieši šajās telpās vēlētos ērtas, mīkstas sēdmēbeles – dīvānus, pufus, sēžammaisus, sēžamstūri, arī šuplītīklu vai iekārtos krēslus.

Būtu vajadzīga nodalīta telpa, kur var lasīt un mācīties, un atsevišķa atpūtas telpa, arī privātās, klusās telpas. Bērnu un jauniešu auditorijai ieteikts ierīkot telpu tematiskiem pašu jauniešu rīkotiem pasākumiem ar skatuvi, grupu nodarbību telpu, kur mācīties grupās vai gatavot mājasdarbus.

Lai piesaistītu pusaudžu un jauniešu interesi par grāmatu un žurnālu lasīšanu, ieteikts veidot interaktīvu spēļu zāli, tehnoloģiju telpu (tāfeles, dažādas lielformāta spēles – galda hokejs, novusa, biljarda galdi, ekrāns utt.), kur spēļu veidā apgūt zināšanas, lietderīgi pavadīt brīvo laiku.

Jaunieši vēlētos vairāk literatūras svešvalodās, vairāk audiogrāmatu, e-grāmatu, arī filmu nomu un iespēju tās noskatīties kinotelpā vai uz liela ekrāna.

Un vēl viena īpaša auditorija ir paši mazākie bibliotēkas lietotāji, kuri uz bibliotēku dodas kopā ar saviem vecākiem. Arī šeit jāpielāgojas dažādām interesēm. Ja vecāks ierodas uz bibliotēku kopā ar mazuli bērnu ratiņos, jāpadomā par vietu ratiņu novietošanai. Jaunajiem vecākiem būtu noderīga bērna pieskatīšanas telpa, darbavieta ar datoru attālinātā darba veikšanai. Savukārt vecāki, kuri bieži uzskatās lasītavā, gaidot savas atvases pēc skolas vai pulciņiem, vēlētos ilgāku lasītavas darba laiku. Arī mazajiem apmeklētājiem nepieciešama sava garderobe ar skapīšiem personīgajām mantām.

Vajadzīga atsevišķa bērnistaba - brīvā laika pavadīšanas vieta vecākiem ar mazuļiem, interaktīva bērnu rotaļu telpa ar mīksti krēsliem, klučiem un dažādām iespējām darboties aktīvi – kāpelēt, lēkāt, interaktīvs spēļu galds. Pasaku istaba, kur darboties mazajiem, kopā ar vecākiem iepazīt grāmatu lasīšanu, liels televizors filmiņām un daudz skaistu bilžu grāmatu. Gan iekštelpās, gan ārtelpā varētu būt lielformāta spēles mazākajiem.

Lasīšanas veicināšanai būtu noderīgas dažādas interaktīvas ierīces. Tāpat nepieciešami pasākumi, kur klasiskās bibliotēkas vērtības sastopas ar digitālo, piemēram, dažādi atjautības uzdevumi ar bērnu auditorijai paredzētiem robotiņiem un programmēšanu. Bērnu attīstības veicināšanai varētu būt pieejami smilšu vai ūdens terapijas galdi.

Būtu jāparedz dažādas nišas un citas vietas, kur jaunākie bibliotēkas apmeklētāji var paslēpties un lasīt. Tāpat vajadzīga telpa ar skaņas izolāciju, kurā bērni var uzvesties skaļā, netraucējot pārējos.

Viedokļus apkopoja Alūksnes pilsētas bibliotēkas direktore Iveta Ozoliņa un novada pašvaldības sabiedrisko attiecību speciāliste Evita Aploka